

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

โดย
นางสาวอำภา จักรวาสตไส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

โดย
นางสาวอำภา จักรวาลสดใส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF CREATIVE WRITING ABILITY OF MATTHAYOMSUEKSA
2 STUDENTS USING PROBLEM-BASED LEARNING WITH LOCAL INFORMATION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (TEACHING THAI LANGUAGE)
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

60255319 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทฉบับตัด

คำสำคัญ : การเขียนสร้างสรรค์, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

นางสาว อัมภา จักรवालสดี: การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลธิชา หอมพุ่ม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” อำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ และ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

60255319 : Major (TEACHING THAI LANGUAGE)

Keyword : CREATIVE WRITING, PROBLEM-BASED LEARNING WITH LOCAL INFORMATION

MISS AMPHA JUKKAWANSODSAI : THE DEVELOPMENT OF CREATIVE WRITING ABILITY OF MATTHAYOMSUEKSA 2 STUDENTS USING PROBLEM-BASED LEARNING WITH LOCAL INFORMATION THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR CHOLTICHA HOMFUNG, Ph.D.

The purposes of this research were to: 1) compare the creative writing ability of Matthayomsueksa 2 students before and after the learning management using Problem-based learning with local information. 2) study the students' opinions towards the Problem-based learning with local information. The sample of this research was 35 Matthayomsueksa 2/2 students of the second semester, the academic year 2020 at Nakhonluang Udomratwittaya School, Nakhonluang District, Prakhonsriyutthaya Province.

The research instruments were lesson plans, creative writing ability test and a questionnaire on the students' opinions towards the Problem - based learning with local information. The data were analyzed by mean, standard deviation and dependent samples t-test.

The results of this research were as follows

1. The students' Creative writing ability after using Problem-based learning with local information was significantly higher than before using Problem-based learning with local information at .05 level.

2. The students' overall opinions towards the Problem-based learning with local information were at a high agreement level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความอนุเคราะห์ ความเมตตากรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา หอมพุ่ม รองศาสตราจารย์ สมพร ร่วมสุข และ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนในการพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ เป็นรูปเล่มที่ถูกต้องสมบูรณ์ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อภิมาศ มากจ้อย ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำอันเป็น ประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้อง และสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สิระ สมนาม อาจารย์วันดา หลาวเพชร และอาจารย์ไพโรจน์ สารระ ที่เมตตาสละเวลาอันมีค่าในการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการเรียนรู้ และพิจารณาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยอีกทั้งยังให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายเจนวุฒิ บุญชูพงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ที่สนับสนุนการเก็บข้อมูล อาจารย์วันเพ็ญ สุขจิตร หัวหน้างานฝ่ายวิชาการ และอาจารย์วาสนา สิงเดือน หัวหน้างาน หลักสูตรและวัดผล ที่อนุเคราะห์ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อใช้ในการดำเนินการวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจ ข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุรีย์พร ศรพรม อาจารย์ลำเทียน สัธศรี และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยทุกท่านที่ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือและคำชี้แนะในการเก็บข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณพ่อแฉ่ง จักรवालสดใส และคุณแม่จินดา จักรवालสดใสผู้ที่มีพระคุณที่อยู่ เบื้องหลังความสำเร็จ เป็นแบบอย่างที่ดี อบรมสั่งสอน และส่งเสริมด้านการศึกษาตลอดมาส่งผลให้ผู้วิจัย ศึกษาสำเร็จ ขอขอบคุณญาติพี่น้องในครอบครัวที่ห่วงใย ช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบคุณนายชัยกฤต อินทะโส และ นางสาวสิรินรัตน์ น้อยเจริญ เพื่อนที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ เสมอมา

คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดามารดา และครอบครัวของผู้วิจัย ตลอดจนคณาจารย์ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและคอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำ วิจัยจนสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี

นางสาว อ่ำภา จักรवालสดใส

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
คำถามการวิจัย.....	10
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
สมมุติฐานการวิจัย.....	10
ขอบเขตการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน.....	16
1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	16
1.2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”.....	16
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	20
2.1 ความหมายการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	20
2.2 ลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	22

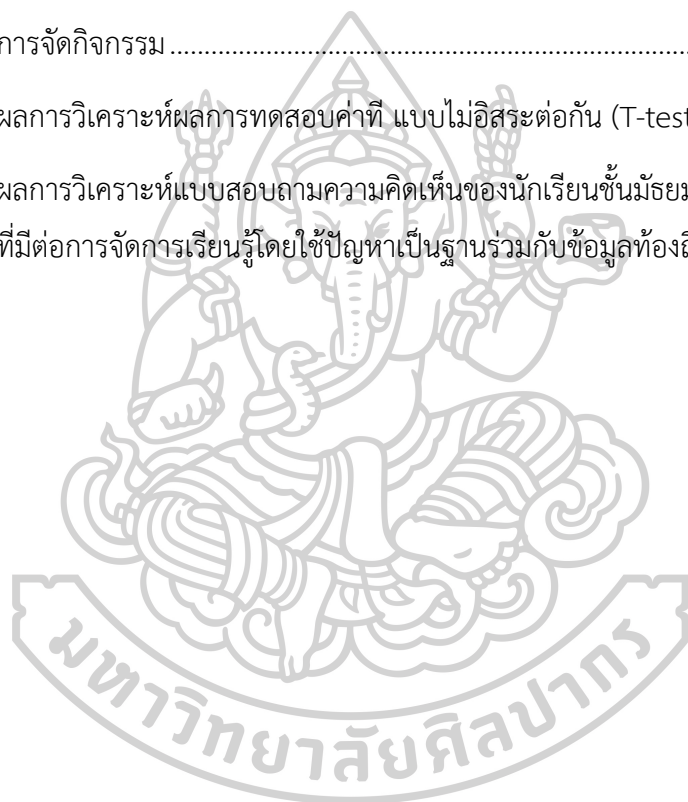
2.3	ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	25
2.4	บทบาทผู้สอน และผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	28
2.5	ข้อดี และข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	31
3.	การใช้ข้อมูลท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้.....	33
3.1	ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	34
3.2	อาหารท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	35
3.3	โบราณสถานสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	39
3.4	ภูมิปัญญาของจังหวัดอยุธยา.....	44
3.5	บุคคลสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	49
3.6	ประเพณีสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	56
4.	การเขียนสร้างสรรค์.....	58
4.1	ความหมายการเขียนสร้างสรรค์.....	58
4.2	ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์.....	59
4.3	ความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์.....	60
4.4	ลักษณะการเขียนสร้างสรรค์.....	62
4.5	ประเภทของการเขียนสร้างสรรค์.....	63
4.6	แนวทางการเขียนสร้างสรรค์.....	64
4.7	แนวทางการจัดการเรียนการสอนการเขียนสร้างสรรค์.....	65
4.8	การวัดผลประเมินผลการเขียนสร้างสรรค์.....	67
5.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
5.1.	งานวิจัยในประเทศ.....	70
5.2.	งานวิจัยต่างประเทศ.....	80
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
	ขั้นตอนการวิจัย.....	83

ขั้นตอนที่ 1. ชั้นเตรียมการ.....	84
ขั้นตอนที่ 2. ชั้นสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ.....	84
ขั้นตอนที่ 3. ชั้นทดลอง.....	92
ขั้นตอนที่ 4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
ตอนที่ 1 ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น	94
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็น ฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น.....	95
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
สรุปผลการวิจัย	99
อภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	104
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	104
ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไป	104
รายการอ้างอิง.....	105
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย และหนังสือรับรองวิจัยในมนุษย์.....	112
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 1 เรื่องการเขียนบรรยายประวัติของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	140
ประวัติผู้เขียน	151

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	คะแนนเฉลี่ยในรายวิชาการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 - 2562..... 4
ตารางที่ 2	โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ปีพุทธศักราช 2563 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 - 2/4 แผนทั่วไป..... 17
ตารางที่ 3	หน่วยการเรียนรู้สาระภาษาไทยวิชาการเขียนสร้างสรรค์..... 19
ตารางที่ 4	เกณฑ์การประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์..... 69
ตารางที่ 5	การกำหนดสาระการเรียนรู้และระยะเวลาในการทดลอง..... 85
ตารางที่ 6	ตารางวิเคราะห์ข้อสอบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์..... 88
ตารางที่ 7	เกณฑ์การประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์..... 90
ตารางที่ 8	ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น..... 94
ตารางที่ 9	ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น..... 95
ตารางที่ 10	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 1 เรื่องการเขียนบรรยายประวัติ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา..... 141
ตารางที่ 11	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 2 เรื่องการเขียนพรรณนา โบราณสถานสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา..... 142
ตารางที่ 12	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 3 เรื่องการเขียนเรียงความเกี่ยวกับ ภูมิปัญญาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา..... 143
ตารางที่ 13	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 4 เรื่องการแต่งกลอนสุภาพเกี่ยวกับ อาหารท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา..... 144
ตารางที่ 14	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2..... 145

ตารางที่ 15	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น.....	146
ตารางที่ 16	ตารางแสดงผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกณฑ์การประเมินแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์.....	147
ตารางที่ 17	วิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	148
ตารางที่ 18	ตารางแสดงคะแนนความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม.....	148
ตารางที่ 19	ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบค่าที แบบไม่อิสระต่อกัน (T-test Dependent).....	150
ตารางที่ 20	ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น.....	150

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นสมบัติอันล้ำค่าที่แสดงความเป็นชาติไทย โดยใช้ภาษาเป็นสื่อในการแสดง ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติที่มีลักษณะเด่น มีเอกลักษณ์ที่น่าภาคภูมิใจอันควรค่าแก่การทํานุบำรุงส่งเสริม อนุรักษ์และสืบทอดให้คงอยู่คู่ชาติไทย ตลอดไป (ดวงใจ ไทยอุบุญ, 2556: 1) ดังพระราชดำรัสในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2529: 10) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาว่า “ภาษาเป็น วัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสาร และเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต ในสังคมด้านต่าง ๆ การเรียนรู้ภาษาจึงต้องอาศัยการได้ยิน ได้ฟัง การอ่าน การคิด การพูด และ การเขียนบ่อย ๆ”

ภาษาไทยเป็นทักษะทางภาษาที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ที่จะต้องฝึกฝนให้มีความเชี่ยวชาญ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ไม่อาจเลือกเรียนรู้และพัฒนาเพียงด้านใด ด้านหนึ่งได้ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2549: 1) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2553: 9) ได้กำหนดให้ผู้เรียน เรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยใน 5 สาระคือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย และวรรณคดีและวรรณกรรม

ทักษะที่จัดได้ว่ามีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตของผู้เรียนคือ การเขียน เนื่องจากเป็นทักษะ ที่ใช้ได้ทั้งระดับพื้นฐาน และต่อยอดสู่การประกอบอาชีพ การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้ จินตนาการ อารมณ์ความรู้สึก และประสบการณ์ออกมาเป็นเรื่องราว โดยอาศัยตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการสื่อความหมายจากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจน ความเพลิดเพลินใจในเรื่องราวเหล่านั้น ทักษะการเขียนจึงเป็นการส่งสารที่สำคัญต่อการเรียนรู้ เนื่องจากใช้ในการจดบันทึก การเรียน เขียนรายงาน สรุปเรื่องที่ดูหรือฟังแสดงความคิดเห็น ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความชำนาญเขียนสื่อสารได้คล่อง ดังที่ วรรณรัตน์ ศรียาภักย์ (2557: 24) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การแต่งหนังสือโดยใช้ตัวอักษรและ สัญลักษณ์ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และข่าวสารจากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน สอดคล้องกับ ดวงใจ ไทยอุบุญ (2556: 11) กล่าวถึงการเขียนว่า เป็นการแสดงความรู้ ความคิด ทักษะคิดที่คงหลักฐานอ้างอิงไว้ การเขียนที่ดีผู้เขียนต้องมีความสามารถในด้านภาษาคือเขียนได้ถูกต้อง ตามอักขรวิธี มีความสามารถเลือกสรรคำ การเว้นวรรคตอน การเลือกใช้ความหมายให้ตรงกับถ้อย

ความ การจัดระบบความคิด เพื่อถ่ายทอดออกมาในรูปแบบตัวอักษร ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องเอาใจใส่ฝึกฝนอย่างจริงจัง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดทางความหมาย ดังนั้นการจะเขียนข้อความใด ๆ จะต้องกลั่นกรองเนื้อหาสาระ โดยอาศัยความรู้ประสบการณ์ จินตนาการของผู้เขียน เพื่อให้การเขียนนั้นเป็นตัวแทนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียน และแสดงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียน

การเขียนมีด้วยกันหลายประเภท แต่การเขียนที่ช่วยเสริมสร้างจินตนาการของผู้เรียนได้คือการเขียนสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการเขียนที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้ มวลประสบการณ์ และการแสดงความคิดเห็น โดยเลือกใช้สำนวนภาษาได้สละสลวย ตรงความหมาย ระดับภาษาเหมาะสม เนื้อหาที่น่าสนใจมีความแปลกใหม่ และมีศิลปะในการเลือกใช้กลวิธีในการนำเสนอที่น่าสนใจ ไม่จำกัดรูปแบบในการนำเสนอ ไม่ลอกเลียนแบบใคร แต่อาจมาจากการต่อยอดทางความคิด จากเรื่องที่เคยมีมาแล้วได้ โดยงานเขียนสร้างความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และมีประโยชน์ หรือคุณค่าต่อผู้อ่าน ทั้งต่อส่วนรวม ประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ เกศินี จุฑาวิจิตร (2552: 7) ที่กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์ เป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระ หรือรูปแบบที่ใหม่ แปลก แตกต่าง ไปจากสิ่งที่มีอยู่หรือเป็นอยู่ อีกทั้งไม่มีลักษณะที่เป็นสูตรสำเร็จสอดคล้องกับ บุญเสนอ ตรีวิเศษ (2554: 4) กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์เป็นการเขียนทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง สารคดี และ บันเทิงคดีที่ผู้เขียนมุ่งแสดง ความคำนึง และจินตนาการของตน ด้วยสำนวนภาษาสละสลวย กลวิธีการเขียนไม่มีขอบเขตจำกัด และงานเขียนนั้นต้องมีคุณค่าทางอารมณ์ และสติปัญญา สอดคล้องกับ สุทธิวรรณ อินทะกนก (2559: 25) ที่ให้ความหมายของ การเขียนสร้างสรรค์ว่า หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนถ่ายทอดเนื้อหา สาระ ความคิด จินตนาการ อารมณ์ ตลอดจนประสบการณ์ ผ่านงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ ทั้งทางด้านรูปแบบ และเนื้อหา โดยอาศัยศิลปะทางภาษา การใช้สำนวนโวหาร ตลอดจนเทคนิค วิธีการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ลอกเลียนแบบผู้ใด สร้างงานเขียนที่มีคุณค่า ให้ความเพลิดเพลิน ตลอดจนให้สารประโยชน์แก่ผู้อ่าน

การเขียนสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อผู้เรียนดังที่ ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2548: 16) กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงความเจริญงอกงามทางปัญญา วุฒิภาวะ องค์กรความรู้ และมวลประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับ การมีชีวิตอย่างมีความหมาย เนื่องจากเป็นเครื่องหมายแห่ง การมีตัวตน และเกียรติภูมิ ทำให้ผู้เขียนรู้สึกมีคุณค่า และความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งงานเขียนสร้างสรรค์นั้นมาจากความคิดที่สร้างสรรค์ โดยมีเสน่ห์ของความแปลกใหม่ จุดประกายความคิด จิตสำนึก และแรงบันดาลใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ถวัลย์ มาศจรัส (2550: 5-6) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ว่า มีความสำคัญต่อชีวิต คือเป็นการพัฒนาสมองซีกขวาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ทางภาษา เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ ผลงานทั้งสาระ และความบันเทิงของชีวิต อีกทั้งยังทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ จากการใช้ภาษาสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียน พิธีกร นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อสังคม คือ การจุดประกายความคิด

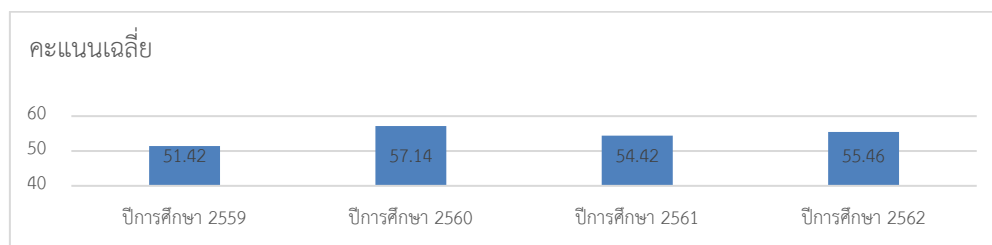
ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในสังคมที่มาจากความคิด ความฝันและจินตนาการผ่านการนำเสนอในรูปแบบของการเขียนสร้างสรรค์ การเขียนสร้างสรรค์จึงเป็นพลังงานที่ทำให้เกิดสาระทางวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนของความมีเหตุผล (การใช้สมองซีกซ้าย) และในส่วนของความสุนทรีย์ของชีวิต ซึ่งเป็นส่วนของการคิดสร้างสรรค์ (การใช้สมองซีกขวา) อย่างสมดุล

กระทรวงศึกษาธิการเห็นถึงความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ จึงกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้ที่ 2 มาตรฐาน 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 2) และกำหนดให้การเขียนสร้างสรรค์ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไว้ในสาระที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 2 เขียนบรรยายและพรรณนา ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกการเขียนสร้างสรรค์จากประสบการณ์จริง (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 27)

โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” เห็นถึงความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ จึงได้จัดให้มีวิชาการเขียนสร้างสรรค์เป็นรายวิชาเพิ่มเติมบรรจุอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 หน่วยกิตโดยมุ่งหวังว่า นักเรียนสามารถอธิบายความหมาย ประเภทงานเขียนสร้างสรรค์ หลักการเขียนร้อยแก้ว และหลักการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกลอนสุภาพได้ โดยสามารถเลือกใช้คำ ภาพพจน์ นำเสนอแนวคิด ของตนเองในรูปแบบการเขียนสร้างสรรค์เกี่ยวกับท้องถิ่นจังหวัดอยุธยาได้ ในรูปแบบการเขียนบรรยาย การเขียนพรรณนา การเขียนเรียงความ การแต่งร้อยกรอง (กลอนสุภาพ) และมีมารยาทในการเขียน สามารถนำเสนอผลงานเขียนและวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม แม้โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” จะเห็นความสำคัญ และมีการส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียน แต่การจัดการเรียนการสอนเรื่องการเขียนสร้างสรรค์ ก็ยังคงประสบปัญหา นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการเขียนสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ ดังจะเห็นได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยในรายวิชาการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2559 - 2562

(โรงเรียนนครหลวง, ฝ่ายทะเบียนและวัดผล, 2562: 1)

จากตารางที่ 1 เห็นได้ว่าในปีการศึกษา 2559 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ในวิชาการเขียนสร้างสรรค์เท่ากับ 51.42 ปีการศึกษา 2560 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ในวิชาการเขียนสร้างสรรค์เท่ากับ 57.14 ในปีการศึกษา 2561 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ในวิชาการเขียนสร้างสรรค์เท่ากับ 54.42 และในปีการศึกษา 2562 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย ในวิชาการเขียนสร้างสรรค์เท่ากับ 55.46 จะเห็นได้ว่าในแต่ละปีการศึกษา นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ที่ร้อยละ 60

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ที่เรียนวิชาการเขียนสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 10 คน (2561: สัมภาษณ์) ถึงสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนวิชาการเขียนสร้างสรรค์ ผลการสัมภาษณ์พบว่าปัญหาการเขียนสร้างสรรค์มี 3 ด้านคือ 1) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนไม่มีข้อมูลความรู้ในเรื่องที่จะเขียน ไม่รู้ว่าจะเขียนอะไร ไม่เข้าใจหลักการเขียน มีคลังคำศัพท์ไม่เพียงพอที่จะนำมาเขียน และขาดทักษะการเรียบเรียง ลำดับเนื้อเรื่อง เมื่อเขียนจึงขาดเอกภาพ ลักษณะประโยคเป็นประโยคสั้น ๆ งานเขียนวาววนมากจนผู้เรียนเกิดความท้อใจ ไม่มั่นใจในการสร้างชิ้นงานที่สร้างสรรค์แปลกใหม่ และน่าสนใจ ประกอบกับขาดการฝึกฝนที่เพียงพอ 2) ด้านผู้สอน ผู้สอนขาดเทคนิค การสอนที่ดึงดูดศักยภาพ ด้านการเขียนของผู้เรียนออกมา ไม่สามารถกระตุ้นผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ได้ โดยวิธีการสอนไม่ดึงดูดความสนใจในการเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน เนื่องจากไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ จึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน 3) ด้านสื่อ นวัตกรรม และเนื้อหา พบว่าขาดความหลากหลาย และทันสมัย ตัวอย่างงานเขียนที่นำมายกตัวอย่างเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเขียนได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงต่ำ

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” (สุรีย์พร ศรพรหม และ ลำเทียน สัทศรี, 2561: สัมภาษณ์) ได้ให้ข้อมูลที่มีความเห็นตรงกัน 2 ประเด็นคือ 1) ปัญหาเกิดจากตัวผู้เรียน

คือผู้เรียนไม่มีความรู้ในเรื่องที่เขียน กล่าวคือผู้เรียนไม่รู้จะเขียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร เพราะมีข้อมูลที่จะนำมาเขียนไม่เพียงพอ เนื่องจากขาดประสบการณ์ ขาดกระบวนการคิดที่เป็นลำดับขั้นตอน ประกอบกับขาดทักษะทางภาษา ผู้เรียนมีคลังคำศัพท์ไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นชิ้นงานที่น่าสนใจได้ จึงเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากเรียน ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการเขียนสร้างสรรค์ 2) ปัญหาจากตัวผู้สอนขาดเทคนิคในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ความน่าสนใจและไม่สามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน รวมทั้งสื่อที่นำมาให้ผู้เรียนศึกษามีน้อย ไม่ทันสมัย อีกทั้งเป็นเรื่องที่ไกลตัว ผู้เรียนจึงไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเขียนสื่อสารตามเจตนาของตน โดยใช้กลวิธีที่น่าสนใจได้ อีกทั้งระยะเวลาในการฝึกไม่เพียงพอ ผู้เรียนจึงไม่ได้ฝึกอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาการเขียนสร้างสรรค์ดังกล่าว สอดคล้องกับความคิดของ เกศินี จุฑาวิจิตร (2552: 3-4) ที่กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์เป็นทักษะที่ยากกว่าทักษะอื่น ๆ เพราะคนเขียนได้ อาจเขียนไม่เป็น เนื่องจากคนที่เขียนหนังสือได้ชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี บางคนไม่สามารถเขียนเป็นเรื่องราวให้มีความแปลกใหม่ และน่าสนใจได้ อันเนื่องมาจากการจะเขียนสร้างสรรค์ได้ดีต้องเริ่มจากความคิด และจินตนาการสร้างสรรค์ นำมาเรียบเรียงถ้อยความด้วยกลวิธีที่น่าสนใจ อีกทั้งยังต้องสื่อความหมายได้ตรงตามเจตนา ซึ่งต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนเกิดความชำนาญ สอดคล้องกับ กานดา เดชวงศ์ญา (2553: 2-3) กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเขียน โดยเฉพาะปัญหาการเขียนสร้างสรรค์ โดยมีสาเหตุหลายประการ เช่น นักเรียนส่วนใหญ่เขียนไม่ได้ เพราะขาดพื้นฐานความรู้ ขาดความคิดสร้างสรรค์ และขาดความสามารถในการลำดับความคิดที่ต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน นอกจากนี้ นักเรียนมีความเห็นว่า การเขียนสร้างสรรค์เป็นเรื่องยาก ปัญหาด้านครูผู้สอนพบว่า ครูขาดทักษะในการใช้วิธีการสอน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะ ในการเขียนสร้างสรรค์

ทักษะการเขียนสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้เทคนิคที่น่าสนใจแปลกใหม่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้หลักการเขียนสร้างสรรค์ มีความรู้และคลังคำศัพท์ในเรื่องที่จะเขียน รวมถึงระยะเวลาในการฝึกฝนที่เพียงพอ ดังที่ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2561: 9) กล่าวถึงแนวทางการสอนเขียนสร้างสรรค์ว่า การจัดกิจกรรมต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ ว่าตอบสนองวัตถุประสงค์ใดในหลักสูตร ควรมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ควรมีการจัดลำดับความยากง่าย ของกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน ใช้สื่อที่หลากหลาย น่าสนใจ และสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิด จินตนาการได้อย่างอิสระ จากการศึกษางานวิจัย พบว่า มีผู้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการสอนการเขียนสร้างสรรค์ไว้แล้ว เช่น การจัดการเรียนรู้แบบซินเนติกส์ 4MAT CIRC และการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสร้างสรรค์ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอน เพื่อพัฒนาการเขียนสร้างสรรค์ซึ่งมีหลากหลาย แต่วิธีที่ผู้วิจัยสนใจคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนประมวลความรู้เดิมของตน และสืบค้นความรู้ใหม่ ผ่านคำถาม หรือสถานการณ์ที่ครูผู้สอนวางแผน และเตรียมการล่วงหน้า โดยนำมาคิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนกัน เพื่อค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหา โดยผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งเหมาะกับการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การเขียนสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สอดคล้องกับการเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ วิจารณ์ พาณิช (2555: 72-80) ได้กล่าวว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นเพียงผู้จัดกิจกรรมกระตุ้นผู้เรียนให้เรียนรู้ผ่านการคิด และการลงมือทำ ซึ่งการตั้งคำถาม และตอบคำถามเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้โดย Problem-Based Learning หรือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนตื่นตื้นเร้าใจ กระตุ้นการเกิดจินตนาการ ช่วยให้ผู้ค้นคว้า สร้าง และเรียนรู้ ซึ่งเป็น การวางรากฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้โรงเรียนไม่เป็นสถานที่ที่น่าเบื่อหรือสร้างความทุกข์ให้แก่ศิษย์ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แวมมณี (2557: 137) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า เป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้ ศยามน อินสะอาด (2561: 99) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ในทำนองเดียวกันว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาคำตอบ เพื่อนำมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา โดยผู้เรียนเป็นฝ่ายกำหนดทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขณะที่ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาผู้เรียนจะได้รับความรู้ด้วยจึงเป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะวิเคราะห์ และแก้ปัญหา ซึ่งตรงกับ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2562: 84) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานว่า เป็นเครื่องมือกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจใคร่รู้ต้องการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ซึ่งผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหา ฝึกกระบวนการวิเคราะห์ แก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน และสามารถใช้ทักษะกระบวนการที่นำไปสู่การแก้ปัญหาได้

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เหมาะกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากการสอนในระดับมัธยมศึกษาจะเน้นให้ผู้เรียนได้สืบค้น และหาคำตอบในความรู้ที่ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิธร เวียงวะลัย (2554: 57) ที่กล่าวว่า

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา (Problem-based learning: PBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยนักเรียนจะเรียนรู้ วางแผน ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา ส่งเสริม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้เหมาะกับการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา เพราะผู้เรียนมีความสามารถทางการคิด และดำเนินกิจกรรมเองได้ดี โดยมีเงื่อนไขการเรียนรู้คือ ความรู้เดิมของผู้เรียน ทำให้เกิดความเข้าใจความรู้ใหม่ได้ การจัดสถานที่เหมือนจริง ส่งเสริม การแสดงออก และการนำไปใช้อย่างมีคุณภาพ ให้ออกาสผู้เรียนได้ไตร่ตรองอย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้เรียนตอบคำถาม จดบันทึก สอนเพื่อน สรุป วิพากษ์ วิเคราะห์ สมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ดี

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีลำดับขั้นตอนดังนี้ Arends (2001: 362-366, อ้างถึงใน ศศิธร เวียงวงษ์, 2554: 57) 1) แนะนำปัญหา 2) กำหนดงานที่ต้องดำเนินการ 3) รวบรวมข้อมูล 4) เตรียมนำเสนอผลงาน 5) วิเคราะห์และประเมินผลการทำงาน ทั้งนี้มีผู้นำการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานไปใช้ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนไว้ดังนี้ ณิชภาพพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557: 85) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าคะแนนเฉลี่ย การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ทศพร ทัพบวงษ์ (2560: 92) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการศึกษานอกสถานที่เสมือนด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ย การคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหลังเรียนด้วยรูปแบบโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลหรือเรื่อง ที่ผู้เรียนจะนำมาเขียนได้ดี ควรเป็นข้อมูลที่อยู่กับตัวนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจนำข้อมูลท้องถิ่นของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเข้าร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะ การเขียนสร้างสรรค์ เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับชุมชน วัฒนธรรมประเพณีของตนเป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีคลังความรู้ และคำศัพท์มากพอที่จะนำมา เขียนชิ้นงานได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบกับโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” เห็นความสำคัญ ของท้องถิ่นจึงสร้างหลักสูตรท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาในชุมชน สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ.2551 กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอน และผู้เรียนว่า ผู้สอนต้องจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งต้องจัดเตรียมและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีผู้สนใจนำข้อมูลท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่นงานวิจัยของศิลปิน บุญจันทร์ศรี (2555: 117) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการอ่าน เพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นก่อนเรียน และหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นักเรียนมีความคิดเห็นว่า แบบฝึกมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาน่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น และแบบฝึกช่วยให้นักเรียนมีความรู้เรื่องข้อมูลท้องถิ่นของอำเภอหัวหินมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ พิบูลย์ ตัญญาบุตร (2557: 47) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องอ่านจับใจความ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีโดยภาพรวมพึงพอใจมากที่สุด และชลธิชา หอมพุง (2560: 232) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าวรรณกรรมท้องถิ่น มีข้อความบางอย่างขาดหายและลบล้างแต่ไม่กระทบกับใจความหลักยังคงความงามทางวรรณศิลป์ และข้อคิดในการใช้ชีวิตซึ่งมีบทบาทที่สำคัญในการสอนการปฏิบัติตน และคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงสะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม โดยมีแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้ทั้งหมด 58 แนวการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดคือด้านกิจกรรม

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความรู้ต่าง ๆ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัตวีวิทยา”

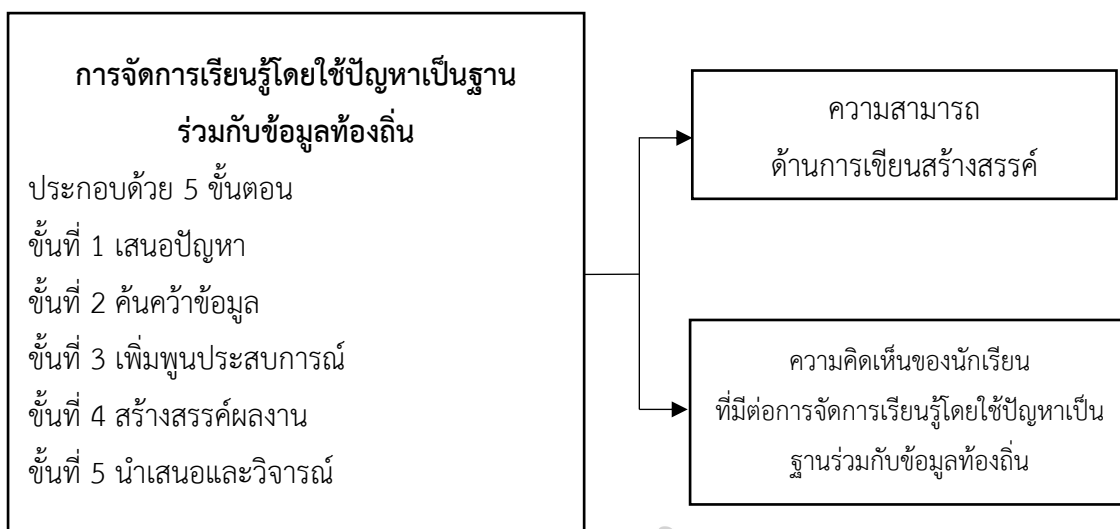
กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นดังนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้เรียนประมวลความรู้เดิมของตน และสืบค้นความรู้ใหม่ ผ่านคำถาม หรือสถานการณ์ที่ครูผู้สอนวางแผน และเตรียมล่วงหน้า จากนั้นนำมาคิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนกันในกลุ่ม เพื่อค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหา โดยผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550: 1)

Kreger (1998: 45, อ้างถึงใน นภัสสร เรื่องโรจนรุ่ง, 2558: 15) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. นำเสนอปัญหา ซึ่งผู้เรียนเขียนมาจากสถานการณ์โจทย์ปัญหา หรือความรู้เดิมของผู้เรียน 2. การวิเคราะห์ปัญหา 3. ดำเนินการค้นคว้า สมาชิกแต่ละคนจะได้รับผิดชอบในการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ 4. สังเคราะห์โดยการแสดงความคิดเห็น หรือระดมสมองของสมาชิกภายในกลุ่ม 5. สรุปการเรียนรู้โดยความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์จะนำมาสรุปผล เพื่อนำไปแก้ปัญห และสรุปเป็นความรู้ใหม่ เช่นเดียวกับ Arends (2001: 362-366, อ้างถึงใน ศศิธร เวียงวะลัย, 2554: 57) ที่ได้กำหนดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) แนะนำปัญหา และแนะนำขั้นตอนการศึกษา 2) กำหนดงานที่ต้องดำเนินการ 3) รวบรวมข้อมูล 4) เตรียมนำเสนอผลงาน 5) วิเคราะห์และประเมินผล นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 9) ได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ไว้ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอภิปรายผล และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มา ขั้นที่ 5 สรุป และประเมินค่าของคำตอบเป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลงานข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เสนอปัญหา 2) ค้นคว้าข้อมูล 3) เพิ่มพูนประสบการณ์ 4) สร้างสรรค์ผลงาน 5) นำเสนอและวิจารณ์

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

สมมุติฐานการวิจัย

ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 130 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” อำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

1. ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์
2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

3. เนื้อหา

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ในรายวิชาการเขียนสร้างสรรค์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงานเขียน ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้

- 1) เขียนบรรยาย 2) เขียนพรรณนา 3) เขียนเรียงความ 4) บทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ)

สำหรับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่นำมากำหนดเป็นข้อมูลในการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่

3.1 ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(การเขียนบรรยาย)
3.2 โบราณสถานสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(การเขียนพรรณนา)
3.3 ภูมิปัญญาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(การเขียนเรียงความ)
3.4 อาหารท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(การแต่งบทร้อยกรอง)
3.5 บุคคลสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(ข้อสอบร้อยแก้ว)
3.6 ประเพณีสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(ข้อสอบร้อยกรอง)

4. ระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 คาบ รวม 12 คาบ ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงนิยามความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ดังนี้

1. **การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น** หมายถึงวิธีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนประมวลความรู้เดิมของตน และสืบค้นความรู้ใหม่ ผ่านคำถามหรือสถานการณ์ที่ผู้สอนวางแผน และเตรียมล่วงหน้าแล้วนำมาวิเคราะห์แลกเปลี่ยนกันในกลุ่มเพื่อค้นหาคำตอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหา ผู้วิจัยสังเคราะห์ขั้นตอนมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และนำข้อมูลท้องถิ่นมาเป็นข้อมูลในการเขียนเนื้อหาที่มีขั้นตอน 5 ขั้นตอนดังนี้

1. เสนอปัญหา เป็นขั้นที่ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเขียนสามารถระบุปัญหาในการเขียน คือ จะเขียนเรื่องอะไร ขอบเขตเนื้อหา แนวทางการใช้ภาษาในการเขียนเป็นอย่างไร

2. ค้นคว้าข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนศึกษาข้อมูลท้องถิ่นจากเอกสารที่ครูรวบรวมให้แล้วนักเรียนสรุปว่า ได้รับความรู้อะไร และจะนำความรู้ที่ได้ไปใช้เขียนได้อย่างไร และมีข้อมูลส่วนใดที่ต้องการเพิ่มเติม ให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์คนในครอบครัวหรือชุมชนเพิ่มเติม

3. เพิ่มพูนประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการอ่านและการสัมภาษณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยอภิปรายกลุ่ม และสรุปสาระสำคัญ พร้อมทั้งช่วยกันหาแนวทางในการเขียนสร้างสรรค์ของกลุ่มตนเอง

4. สร้างสรรค์ผลงาน เป็นขั้นที่ผู้เรียน แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนผลงานจากแนวทางและข้อมูลท้องถิ่นที่ได้ศึกษารวบรวมมา

5. นำเสนอ และวิจารณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนโดยเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ และครูก่อร่วมกันซักถามและวิจารณ์ชิ้นงาน

2. **ความสามารถการเขียนสร้างสรรค์** หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถเขียนบรรยายเขียนพรรณนา เขียนเรียงความแต่งกลอนสุภาพ จากความรู้ ความคิด จินตนาการ อารมณ์ และใช้ข้อมูลท้องถิ่นที่ศึกษามาให้มีความน่าสนใจแปลกใหม่ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรูปแบบอัตโนมัติ

3. ข้อมูลท้องถิ่น หมายถึง สารระ ความรู้ และเรื่องราวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารแล้วนำมาเรียบเรียง เพื่อกำหนดเป็นบทอ่านโดยมีเนื้อหา ดังนี้

3.1 ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(การเขียนบรรยาย)
3.2 โบราณสถานสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(การเขียนพรรณนา)
3.3 ภูมิปัญญาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(การเขียนเรียงความ)
3.4 อาหารท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(การแต่งบทร้อยกรอง)
3.5 บุคคลสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(ข้อสอบร้อยแก้ว)
3.6 ประเพณีสำคัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	(ข้อสอบร้อยกรอง)

4. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นในด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาการเขียนสร้างสรรค์และการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในวิชาอื่น ๆ ต่อไป
2. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนสร้างสรรค์ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.2 ลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.4 บทบาทครูผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 3.1 ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 3.2 โบราณสถานสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 3.3 ภูมิปัญญาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 3.4 อาหารท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 3.5 บุคคลสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 3.6 ประเพณีสำคัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. การเขียนสร้างสรรค์
 - 4.1 ความหมายการเขียนสร้างสรรค์
 - 4.2 ความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์
 - 4.3 ลักษณะการเขียนสร้างสรรค์
 - 4.4 ประเภทของการเขียนสร้างสรรค์
 - 4.5 ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์
 - 4.6 แนวทางการเขียนสร้างสรรค์
 - 4.7 แนวทางการจัดการเรียนการสอนการเขียนสร้างสรรค์
 - 4.8 การวัดผลประเมินผลการเขียนสร้างสรรค์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 4)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ เป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็ม ตามศักยภาพ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ 5 สาระดังนี้

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียน เรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษาภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”

โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 124 หมู่ 5 ถนนผาปราบพล ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลางเปิดสอนตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 มุ่งส่งเสริม

ให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาไทยทั้งการฟัง ดู พูด อ่าน เขียน (โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัษฎ์วิทยา”, 2562: 2) มีความสามารถทางภาษา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วม แข่งขันทักษะทางภาษากับหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ รักและภาคภูมิใจ ในภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมให้นักเรียนรักในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทยตลอดจน การอนุรักษ์นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ตลอดจนเผยแพร่ผลงานของตนสู่ชุมชนด้วยสื่อเทคโนโลยี ที่ทันสมัยและมีเป้าหมายให้ทุกระดับชั้น มีความรู้ความสามารถทางทักษะภาษา การสื่อสารทางภาษาไทย ตระหนักถึงคุณค่าของภาษา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัษฎ์วิทยา” ปีพุทธศักราช 2563 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 - 2/4 แผนทั่วไป

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 - 4 ภาคเรียนที่ 2		
รายวิชา/กิจกรรม		เวลาเรียน (หน่วยกิต/ปี)
รายวิชาพื้นฐาน		11(440)
ท 22101	ภาษาไทย 3	60(1.5)
ค 22101	คณิตศาสตร์ 3	60(1.5)
ว 22101	วิทยาศาสตร์ 3	40(1.0)
ว 22103	การออกแบบและเทคโนโลยี 2	20(0.5)
ส 22101	สังคมศึกษา 3	60(1.5)
ส 22102	ประวัติศาสตร์ 3	20(0.5)
พ 22101	สุขศึกษา 3	20(0.5)
พ 22102	พลศึกษา 3	20(0.5)
ศ 22101	ศิลปะ 3	40(1.0)
ง 22101	การงานอาชีพ 3	40(1.0)
อ 22101	ภาษาอังกฤษ 3	60(1.5)
รายวิชาเพิ่มเติม		3.5(140)
ท 22201	การเขียนสร้างสรรค์	40(1.0)
ศ 22201	ขลุ่ยחרรษา	40(1.0)
ง 22264	การปลูกผักสวนครัว	40(1.0)

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ปีพุทธศักราช 2563
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 - 2/4 แผนทั่วไป (ต่อ)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 - 4 ภาคเรียนที่ 2	
รายวิชา/กิจกรรม	เวลาเรียน (หน่วยกิต/ปี)
ง 22267 งานไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น	40(1.0)
ว 22203 เทคโนโลยี	40 (1.0)
ส 20233 หน้าที่พลเมือง 3	20(0.5)
จ 22203 ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 3	20(0.5)
อ 22203 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3	20(0.5)
। 20201 การศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้	40(1.0)
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	(60)
กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้	
กิจกรรมแนะแนว	20
กิจกรรมนักเรียน - ลูกเสือ/เนตรนารี	20
- ชุมนุม	13
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	7
รวมเวลาเรียน	640
รวมเวลาเรียนตลอดปีการศึกษา 1,300 ชั่วโมง	

หมายเหตุ : เวลาเรียน คาบละ 50 นาที

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้วิชาเพิ่มเติม การเขียนสร้างสรรค์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีทั้งหมด 5 หน่วย เวลาเรียน 40 คาบ สัปดาห์ละ 2 คาบ

หน่วยการเรียนรู้สาระภาษาไทยวิชาการเขียนสร้างสรรค์

รหัสวิชา ท 2201 รายวิชาการเขียนสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เวลา 40 คาบ/ภาคเรียน
สัดส่วนคะแนน ระหว่างภาค : ปลายภาค 70 : 30

ตารางที่ 3 หน่วยการเรียนรู้สาระภาษาไทยวิชาการเขียนสร้างสรรค์

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	คะแนน	เวลา (คาบ)
1	ความหมายและประเภทงานเขียนสร้างสรรค์	อธิบายความหมายและประเภทงานเขียนสร้างสรรค์	ความหมายและประเภทงานเขียนสร้างสรรค์	10	4
2	หลักการเขียนร้อยแก้วและร้อยกรอง	อธิบายหลักการเขียนร้อยแก้วและแต่งคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ได้	1. การเลือกใช้คำ 2. การใช้ภาพพจน์ 3. การนำเสนอแนวคิด	10	6
3	การสร้างสรรคผลงานเขียน	1. เขียนสร้างสรรค์เกี่ยวกับท้องถิ่นได้ 2. มีมารยาทในการเขียน	1. เขียนบรรยาย 2. เขียนพรรณนา 3. เขียนเรียงความ 4. บทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ)	40	20
4	การนำเสนอและวิจารณ์ผลงาน	1. นำเสนอผลงานการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ 2. วิเคราะห์วิจารณ์ผลงานผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์	1. หลักการนำเสนอผลงาน 2. หลักการวิเคราะห์วิจารณ์งานเขียน	10	8
คะแนนกลางภาค				15	1
รวมระหว่างภาค				85	
คะแนนสอบ/ปฏิบัติปลายภาค				15	1
รวมตลอดภาคเรียน				100	40

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาในหน่วยที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงานเขียน ซึ่งประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ 1) เขียนบรรยาย 2) เขียนพรรณนา 3) เขียนเรียงความ 4) บทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ) ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบ

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

Gallagher (1997: 332 - 362) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียน เรียนรู้จากการทำงานเป็นกลุ่มในการค้นหาวิธีแก้ปัญหา โดยปัญหาที่ใช้มีลักษณะเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน และมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการเรียนรู้มากกว่าความรู้ที่ผู้เรียนจำได้ และพัฒนาผู้เรียนสู่การเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองได้

Barell (1998: 7) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานว่าเป็นกระบวนการของการสำรวจเพื่อจะตอบคำถามสิ่งที่ยากหรือยากเห็น ข้อสงสัยและความไม่มั่นใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ในชีวิตจริงที่มีความซับซ้อน ปัญหาที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้จะเป็นปัญหาที่ไม่ชัดเจนมีความยาก หรือมีข้อสงสัยมาก มีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 1) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเริ่มจากปัญหาซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ จากกระบวนการคิดวิเคราะห์จนเกิดทักษะแก้ไขปัญหา หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันผ่านกิจกรรมกลุ่ม

ศศิธร เวียงวะลัย (2554: 57) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning: PBL) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้เรียนจะเรียนรู้ วางแผน ดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์ และเลือกแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา ส่งเสริม โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหา มากกว่าเนื้อหาที่เรียนรู้ ส่งเสริมการทำงานกลุ่ม และพัฒนาสังคม โดยการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ เหมาะกับการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา เพราะผู้เรียนมีความสามารถทางความคิด และดำเนินกิจกรรมเองได้ดี โดยมีเงื่อนไขการเรียนรู้คือ ความรู้เดิมของผู้เรียน ทำให้เกิดความเข้าใจความรู้ใหม่ได้ การจัดสถานที่เหมือนจริง ส่งเสริมการแสดงออก และการนำไปใช้อย่างมีคุณภาพ ให้ออกาสผู้เรียนได้ไตร่ตรองอย่างลึกซึ้ง ทำให้ผู้เรียนตอบคำถาม จดบันทึก สอนเพื่อน สรุป วิพากษ์วิจารณ์ สมมติฐานที่ตั้งไว้ได้ดี

วิจารณ์ พาณิช (2555: 72-80) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดย Problem-Based Learning หรือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียน ตื่นเต้นเร้าใจ กระตุ้นการเกิดจินตนาการ ช่วยให้เห็นคำว่า สร้าง และเรียนรู้ ซึ่งเป็นการวางรากฐาน การเรียนรู้ตลอดชีวิต ทำให้โรงเรียนไม่เป็นสถานที่น่าเบื่อหรือสร้างความทุกข์ให้แก่ผู้เรียน

ทศนา แคมมณี (2557: 137) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจั ดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม เป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจในปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และ กระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ

สุภัตราภานิล (2558: 17) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ไว้ว่าเป็นการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น เพื่อนำทางให้มีความอยากรู้อยากเห็น กระตุ้นความคิดแก้ปัญหา และนำทางไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องด้วยตนเอง มีการศึกษาค้นคว้าจาก ข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อนำมาแก้ปัญหา โดยใช้กระบวนการกลุ่มจากการลงมือปฏิบัติจริงก่อนที่จะ เผชิญกับปัญหา และการแก้ปัญหา

ศยามน อินสะอาด (2561: 99) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนที่ผู้สอนใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา โดยผู้เรียนเป็นฝ่ายกำหนดทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเองขณะที่ ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาผู้เรียนจะได้ความรู้ด้วย จึงเป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด อย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จาก ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะวิเคราะห์ และแก้ปัญหา

สุนทร สิ้นธพานนท์ และคณะ (2562: 84) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็น ฐานว่าเป็นเครื่องมือกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจใคร่รู้ และต้องการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำไปสู่ การแก้ปัญหา ซึ่งผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ กระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน และสามารถใช้ทักษะ กระบวนการที่นำไปสู่การแก้ปัญหาได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนประมวลความรู้เดิมของตน และสืบค้นความรู้ใหม่ ผ่านคำถาม หรือสถานการณ์ ที่ครูผู้สอนวางแผนและเตรียมล่วงหน้า โดยนำมาคิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนกัน เพื่อค้นคว้าหาคำตอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหา โดยผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ

2.2 ลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้เชื่อมโยงความรู้เก่าสู่ความรู้ใหม่ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้ Charlin (2001: 85, อ้างถึงใน วัลลี สัตยาศัย, 2547: 16) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน PBL (Problem-Based Learning) ไว้ 7 ประการคือ

1. ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
2. เป็นวิธีการศึกษาที่มักใช้ร่วมกับวิธีอื่นเช่น การบูรณาการ การเรียนกลุ่มย่อย
3. เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (active participation)
5. ผู้เรียนมีการกระตุ้นความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้
6. บรรยากาศของการเรียนเป็นไปอย่างมีความหมาย คือรู้ว่าสิ่งที่เรียนจะได้นำไปใช้ใน

อนาคต

7. ผู้เรียนมีโอกาสขยายต่อเติมความรู้ความเข้าใจให้สมบูรณ์และเป็นระบบ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 2 - 3) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสรุปได้ดังนี้

1. ต้องมีสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และเริ่มต้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

2. ปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นพบเห็นได้ในชีวิตจริงของผู้เรียน หรือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นจริง

3. ผู้เรียน เรียนรู้โดยการนำตนเอง (Self - Directed Learning) ค้นหา และแสวงหาความรู้คำตอบด้วยตนเอง ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง บริหารเวลาเอง คัดเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ผู้เรียนเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความรู้ ข้อมูลร่วมกัน เป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการรับส่งข้อมูล เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และฝึกการจัดระบบตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อให้ความรู้คำตอบที่ได้มีความหลากหลายองค์ความรู้จะผ่านการวิเคราะห์โดยผู้เรียน มีการสังเคราะห์และตัดสินใจร่วมกัน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนี้ นอกจากจัดการเรียนเป็นกลุ่มแล้วยังสามารถจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้เป็นรายบุคคลได้แต่อาจทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. การเรียนรู้มีลักษณะบูรณาการความรู้ และบูรณาการทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และคำตอบที่กระจ่างชัด

6. ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จะได้มาภายหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแล้วเท่านั้น

7. การประเมินผล เป็นการประเมินผลจากสภาพจริง โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าของผู้เรียน

มัทธา ธรรมบุศย์ (2551: 13) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของ PBL การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้
2. การเรียนรู้ เกิดขึ้นในกลุ่มผู้เรียนที่มีขนาดเล็ก
3. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (Guide)
4. ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
5. ปัญหาที่นำมาใช้มีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน ปัญหาหนึ่งปัญหาอาจมีคำตอบได้หลายคำตอบหรือแก้ปัญหาก็ได้หลายทาง (Ilded - Structure Problem)
6. ผู้เรียนเป็นคนแก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง (Self - Directed Learning)
7. ประเมินผลจากสถานการณ์จริงโดยดูจากความสามารถในการปฏิบัติ (Authentic Assessment)

ทิตินา แคมมณี (2562: 138) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 10 ข้อ ดังนี้

1. ผู้เรียน และผู้สอนมีการร่วมมือกันเลือกปัญหาที่ตรงกับความสนใจ หรือความต้องการของผู้เรียน
2. ผู้สอน และผู้เรียนมีการออกแบบไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนมีการจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา
3. ผู้สอน และผู้เรียนมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และหาสาเหตุของปัญหา
4. ผู้เรียนมีการวางแผนแก้ปัญหารวมกัน
5. ผู้สอนมีการให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการแสวงหาแหล่งข้อมูล การศึกษาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้สอนมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหา ที่หลากหลายและพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสม

8. ผู้เรียนมีการลงมือแก้ปัญหา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ข้อมูล สรุป และประเมินผล

9. ผู้สอนมีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้เรียน และให้คำปรึกษา

10. ผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งทางด้านผลงาน และกระบวนการ

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2562: 85) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสิ่งที่สำคัญที่สุดคือปัญหา หรือสถานการณ์ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งลักษณะปัญหาได้ตามที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 3) จึงได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของปัญหาไว้ดังนี้

1. เกิดขึ้นในชีวิตจริง และเกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียน หรือผู้เรียนอาจมีโอกาสเผชิญกับปัญหานั้น

2. เป็นปัญหาที่พบบ่อย มีความสำคัญ มีข้อมูลประกอบเพียงพอสำหรับค้นคว้า

3. เป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบชัดเจนตายตัว เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน คลุมเครือ หรือผู้เรียนเกิดความสงสัย

4. ปัญหาที่เป็นประเด็นขัดแย้ง เป็นข้อถกเถียงในสังคมที่ยังไม่มีข้อยุติ

5. เป็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจ เป็นสิ่งที่อยากรู้ แต่ไม่รู้

6. เป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อน เสียหาย เกิดโทษภัยและเป็นสิ่งที่ไม่ดีหากใช้ข้อมูลโดยลำพังคนเดียวอาจทำให้ตอบปัญหาผิด

7. เป็นปัญหาที่มีการยอมรับว่าจริง ถูกต้อง แต่ผู้เรียนไม่เชื่อว่าจริง ไม่สอดคล้องกับความคิดของผู้เรียน

8. ปัญหาที่อาจมีคำตอบ หรือมีแนวทางในการแสวงหาคำตอบได้หลายทาง ครอบคลุมการเรียนรู้ที่กว้างขวาง หลากหลายเนื้อหา

9. เป็นปัญหาที่มีความยากความง่ายเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน

10. เป็นปัญหาที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ทันที ต้องการสำรวจค้นคว้า และการรวบรวมข้อมูลหรือทดลองดูก่อน จึงจะได้คำตอบไม่สามารถที่จะคาดเดา หรือทำนายได้ง่าย ๆ ว่าต้องใช้ความรู้อะไรกลวิธีใดในการสืบเสาะหา ความรู้ หรือคำตอบจะเป็นอย่างไร

11. เป็นปัญหาส่งเสริมความรู้ด้านเนื้อหาทักษะ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ลักษณะของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน ให้คิดวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขปัญหา หรือหาคำตอบของคำถาม สถานการณ์หรือประสบการณ์ที่ตนเองได้พบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำชี้แนะ

จากลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อนำมาแก้ปัญหา ซึ่งปัญหาที่นำมาใช้

ต้องเป็นเรื่องหรือสถานการณ์ที่ใกล้ตัว เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มีลักษณะไม่ชัดเจน คลุมเครือ ผู้เรียนสามารถตอบได้อย่างหลากหลาย และมีการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ผู้สอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้คำชี้แนะแก่ผู้เรียน

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือปัญหา เนื่องจากปัญหาเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่แสวงหาความรู้ในการเลือกศึกษาปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ความสามารถของผู้เรียน ประสบการณ์ความสนใจ และภูมิหลังของผู้เรียน เพราะธรรมชาติของมนุษย์จะสนใจเรื่องใกล้ตัวก่อนไกลตัว ดังนั้นการกำหนดปัญหาจึงต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก

นอกจากนั้นปัญหาที่ดียังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนด้วย ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องพิจารณาประเด็นดังนี้

Kreger (1998: 45) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. นำเสนอปัญหา ซึ่งผู้เรียนเขียนมาจากสถานการณ์โจทย์ปัญหา หรือความรู้เดิมของผู้เรียน
2. การวิเคราะห์ปัญหา
3. ดำเนินการค้นคว้า สมาชิกแต่ละคนจะได้รับผิดชอบในการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ
4. สังเคราะห์โดยการแสดงความคิดเห็น หรือระดมสมองของสมาชิกภายในกลุ่ม
5. สรุปการเรียนรู้ โดยความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์จะนำมาสรุปผล เพื่อนำไปแก้ปัญหาและสรุปเป็นความรู้ใหม่

Arends (2001: 362 – 366, อ้างถึงใน ศศิธร เวียงวะลัย, 2554: 57) มีแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

1. แนะนำปัญหา เพื่อแจ้งจุดมุ่งหมายของการเรียน สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน บอกสิ่งที่นักเรียนต้องทำ และแนะนำขั้นตอนการศึกษา
2. กำหนดงานที่ต้องดำเนินการ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถกำหนดงานที่ต้องทำได้
3. รวบรวมข้อมูล เพื่อช่วยให้นักเรียนใช้ความสามารถในการรวบรวมข้อมูลหรือดำเนินการทดลองเพื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการเรียนรู้

4. เตรียมนำเสนอผลงาน เพื่อช่วยนักเรียนวางแผน และเตรียมนำเสนอผลงานอย่างเหมาะสม

5. วิเคราะห์ และประเมินผลการทำงาน เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถวิเคราะห์ และประเมินกระบวนการแก้ปัญหาที่ค้นพบได้

ยूरวัฒน์ คล้ายมงคล (2545: 118 - 123) ได้เสนอแนวการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 7 ข้อดังนี้

1. เตรียมปัญหา เพื่อสร้างปัญหาสำหรับการเรียนให้ได้ตามสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหา และกระบวนการที่ต้องการ

2. สร้างความเชื่อมโยงสู่ปัญหา เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของปัญหาในช่วงดำเนินการและนำเสนอปัญหา โดยใช้การอภิปรายเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม และใช้คำถามกระตุ้นประสบการณ์เดิม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการทดลอง

3. สร้างกรอบของการศึกษา เพื่อสร้างทิศทางที่ชัดเจนในการศึกษาค้นคว้าเป็นรูปธรรมง่ายต่อการดำเนินการใช้การระดมสมอง การเขียนตารางแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่รู้ ประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม วิธีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เทคนิคการระดมสมองเพื่อช่วยหาแนวคิด

4. ศึกษาค้นคว้ากลุ่มย่อย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามที่กำหนดไว้ในกรอบการศึกษา ใช้บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เพื่อฝึกทักษะการค้นคว้า และการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา เพื่อประเมินความเป็นไปได้ความเหมาะสมของแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาข้อมูลที่ได้ศึกษา ค้นคว้า เพื่อคัดเลือกวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการอภิปรายข้อดีข้อเสีย จุดเด่นจุดด้อย ของวิธีแก้ปัญหาแต่ละวิธี

6. สร้างผลงาน เป็นขั้นสร้างชิ้นงาน หรือดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ ใช้เทคนิคการทำงานกลุ่มประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสรุปสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหา กระบวนการประเมินการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อมโยงกับเรื่องที่เกี่ยวข้อง ใช้เทคนิค mind mapping

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 9) ได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไว้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากเรียนรู้ได้ และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า เป็นขั้นที่ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียน ดำเนินการศึกษา ค้นคว้าตนเองด้วยวิธีการหลาย

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน อภิปรายผล และสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยพยายาม ตรวจสอบแนวทางในการค้นพบความรู้ หรือคำตอบได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 สรุป และประเมินค่าของคำตอบ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของ กลุ่มตนเอง และประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า มีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอ และประเมินผลงาน เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบ องค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหา ร่วมกันประเมินผลงาน

ฉนพสร สวัสดิ์บุญญา (2554: 35) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

1. บอกความหมายโจทย์ปัญหา
2. ระบุปัญหา
3. ตั้งสมมติฐาน
4. สร้างจุดประสงค์การเรียนรู้
5. หาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้
6. สังเคราะห์สรุปความรู้
7. รายงานและประเมินผล

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นเป็น 5 ขั้นตอนคือ

1. เสนอปัญหา เป็นขั้นที่ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเขียนจนสามารถ ระบุปัญหาในการเขียน คือ จะเขียนเรื่องอะไร ขอบเขตเนื้อหา แนวทางการใช้ภาษาในการเขียน เป็นอย่างไร

2. ค้นคว้าข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนศึกษาข้อมูลท้องถิ่นจากเอกสารที่ครูรวบรวมให้แล้ว นักเรียนสรุปว่า ได้รับความรู้อะไร และจะนำความรู้ที่ได้ไปใช้เขียนได้อย่างไร และมีข้อมูลส่วนใด ที่ต้องการเพิ่มเติม ให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์คนในครอบครัว หรือชุมชนเพิ่มเติม

3. เพิ่มพูนประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการอ่าน และการสัมภาษณ์ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยอภิปรายกลุ่ม และสรุปสาระสำคัญ พร้อมทั้งช่วยกันหาแนวทาง ในการเขียนแต่ละประเภท

4. สร้างสรรค์ผลงาน เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนผลงานจากแนวทาง และข้อมูลท้องถิ่นที่ได้ศึกษารวบรวมมา

5. นำเสนอ และวิจารณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ และครูร่วมกันซักถาม และวิจารณ์ชิ้นงาน

2.4 บทบาทผู้สอน และผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เก่า สืบค้นหาความรู้ใหม่ผ่านการใช้ปัญหา และคอยให้คำปรึกษาชี้แนะ อำนวยความสะดวก ออกแบบกิจกรรม ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีลักษณะดังนี้

วัลลี สัตยาสัย (2547: 51-54) กล่าวถึงบทบาทของครูในกระบวนการเรียนรู้แบบ PBL มีสองประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ

1. บทบาทในการกระตุ้น และสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ (Facilitator) ได้แก่

1.1 ครูต้องช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิด Met Cognitive Skill หรือที่ ศ.นพ. ทองจันทร์ หงส์ลดาธรรม ได้ใช้คำเป็นภาษาไทยว่า โยนิโสมนสิการ ซึ่งหมายความว่า 1. การคิดใคร่ครวญ และตรึงตรองอย่างแยกคายในการแก้ปัญหา 2. ความสามารถในการสร้างสมมุติฐาน และตัดสินใจว่าควรสังเกต ไต่ถาม ค้นคว้าเพิ่มเติมในสิ่งใด 3. ความสามารถในการทบทวนความรู้เดิม และนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการแก้ปัญหา 4. เมื่อได้ข้อมูลใหม่ ๆ มาแล้ว ต้องรู้จักพิจารณาว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องหรือไม่ รวมถึงแหล่งข้อมูลอื่นที่อาจมีประโยชน์ ตลอดจนสามารถทบทวนความรู้ใหม่ที่ได้มา และเรียนรู้ได้ว่าควรทำอะไรต่อไป คือต้องไม่ให้ข้อมูล หรือถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่ต้องใช้คำถามที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดตรึงตรอง

1.2 ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยให้ผู้เรียนผ่านขั้นตอนของการเรียนรู้ในแต่ละขั้นโดยที่ไม่เรียนลัด และทุกขั้นตอนต้องดำเนินไปตามลำดับที่ถูกต้อง

1.3 ครูต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างลึกซึ้ง พยายามดึงความรู้หรือความคิดที่ฝังอยู่ข้างในออกมาให้ได้ ผู้สอนต้องพยายามให้ผู้เรียนอธิบายถึงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการอภิปรายด้วย

1.4 ครูต้องช่วยผู้เรียนในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม โดยส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนอภิปรายร่วมกันไม่ปล่อยให้คนใดคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นฝ่ายเดียว หรือเป็นผู้รับฟังฝ่ายเดียว

1.5 ครูต้องดูแลความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคนในกลุ่ม โดยให้คิดและรู้จักตนเองว่ากำลังเรียนอยู่ในระดับใด ยอมรับจุดอ่อนของตนเองเพื่อให้ผู้สอนสังเกตเห็นปัญหาของผู้เรียนและแก้ไขปัญหาได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น

1.6 ครูต้องปรับเปลี่ยนสภาพของงาน หรือปัญหาให้มีความเหมาะสมที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ซึ่งสภาพของปัญหานั้นจะต้องไม่ยุ่งยากเกินไป เพราะจะไม่ทำทลายความสามารถของผู้เรียน และไม่ยากเกินไปอาจทำให้หมดกำลังใจที่จะแก้ปัญหา

1.7 ครูต้องรู้จักกลุ่มผู้เรียนเป็นอย่างดี และคอยชี้แนะให้สมาชิกในกลุ่มจัดการกับปัญหาได้ด้วยความสามารถของสมาชิกภายในกลุ่มตนเอง

2. บทบาทของครูในกระบวนการกลุ่ม

2.1 ครูต้องมองปัญหาอย่างยืดหยุ่น คลอบคลุม เพื่อช่วยนักเรียนบูรณาการการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ครอบคลุมในระบบที่เกี่ยวข้องกัน

2.2 ครูต้องยอมรับในฐานะที่เป็นนักวิชาการ และนักวิชาชีพ (Professional) ที่สามารถตอบคำถามทางวิชาการได้ทุกข้อ เพื่อเป็นตัวอย่างในด้านเจตคติที่ดีให้แก่นักเรียนในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

2.3 ครูต้องสนใจเอาใจใส่ในนักเรียนทั้งทางด้านพฤติกรรม และการเรียน สามารถค้นพบเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาในการเรียนรู้ และสามารถช่วยแก้ไข

2.4 ครูต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือให้คำติชมที่ตรงไปตรงมากับนักเรียน

2.5 ครูต้องไม่แสดงตนเป็นผู้มีอำนาจเต็มที่ในชั้นเรียน แต่ต้องให้ความนับถือนักเรียนในฐานะเพื่อนร่วมงาน และสามารถเรียนรู้ร่วมกับนักเรียน มีความอดทนอดกลั้นต่อคำพูดติชมของนักเรียนได้

2.6 ครูต้องมีความรับผิดชอบสูง หากสัญญาต้องรักษาสัญญา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 9 - 13) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

1. ผู้สอนต้องมุ่งมั่น ตั้งใจสูง รู้จักแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
2. ผู้สอนต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลเข้าใจศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้สามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้เรียนได้ทุกเมื่อทุกเวลา

3. ผู้สอนต้องเข้าใจขั้นตอนของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างถ่องแท้ชัดเจนทุกขั้นตอน เพื่อจะได้แนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนได้ถูกต้อง

4. ผู้สอนต้องมีทักษะ และศักยภาพสูงในการจัดการเรียนรู้ และการติดตามประเมินผลการพัฒนาของผู้เรียน

5. ผู้สอนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้วยการจัดหา สนับสนุนสื่ออุปกรณ์เรียนรู้ให้เหมาะสมเพียงพอ จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ จัดเตรียมห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

6. ผู้สอนต้องมีจิตวิทยาสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา

7. ผู้สอนต้องชี้แจงและปรับทัศนคติของผู้เรียนให้เข้าใจ และเห็นคุณค่าของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

8. ผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถ ด้านการวัด และประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติให้ครบทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (2551: 14) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนว่าเปลี่ยนแปลงไป โดยเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนการสอน หรือเปลี่ยนจากการบรรยายเป็นการปฏิบัติการ โดยผู้สอนเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ควบคุมดูแล คอยให้คำชี้แนะด้วยความอดทน และใจเย็น

สรุปได้ว่า บทบาทผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเปลี่ยนจากผู้บรรยายเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้สอนต้องเข้าใจขั้นตอนของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างชัดเจน เข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนคิดใคร่ครวญ ตรึกตรองปัญหา สืบค้นข้อมูลแล้วนำมาแก้ไขปัญหา โดยผู้สอนจะต้องเรียงลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปยาก และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง คอยควบคุม ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนต้องสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหา และลงมือสืบค้นด้วยตนเอง

บทบาทผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนจะต้องลงมือปฏิบัติ ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีลักษณะดังนี้

วัลลี สัตยาสัย (2547: 58 - 59) กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนไว้ดังนี้

1. บทบาทของนักเรียนในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ PBL จะเปลี่ยนไปจากการศึกษาในระบบเดิม จากผู้รับฟัง และจดจำที่ครูป้อนให้เป็นส่วนใหญ่ (Passive Learner) มาเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Active Learner) ดังนั้นในการเรียนแบบ PBL ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เพราะความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับการทำงานของสมาชิกกลุ่มทั้งหมด ความรับผิดชอบของผู้เรียนในการเรียนระบบนี้จะสูงกว่าระบบเดิมมาก ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบทั้งความก้าวหน้าของกลุ่มและการเรียนรู้ของตนเอง ด้วยบทบาทของผู้เรียนในกระบวนการกลุ่มย่อยจะต้องไม่นิ่งเฉยจะต้องให้การร่วมมือกับผู้เรียนคนอื่นในกลุ่มรวมทั้งครู เพื่อสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้สร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เพื่อให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพร่วมมือร่วมใจกันสร้างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ทำงานที่กลุ่มมอบหมาย

โดยไม่บิดพลิ้ว และตรงต่อเวลานัดหมาย สามารถประเมินตนเอง และเพื่อนร่วมกลุ่ม ตลอดจนพร้อมที่จะให้ และรับคำชมอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เพื่อนร่วมกลุ่มทุกคนรวมทั้งครู เป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่น อดทน อดกลั้น ต่อกฎมีหลังและความสนใจของเพื่อนร่วมกลุ่มที่แตกต่างกันได้

2. การเรียนรู้แบบ PBL มุ่งที่การเรียนการสอนในระหว่างสมาชิกด้วยกันเองในกลุ่ม การทำงานของกลุ่มจึงต้องร่วมมือกันไม่เพียงแต่ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ยังต้องร่วมมือกันทำงานนอกเวลาเพื่อช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อนให้เรียนทันเพื่อนด้วย และผู้เรียนอาจนัดพบกันเองในกลุ่มโดยปราศจากผู้สอนก็ได้ เมื่อเกิดปัญหาภายในกลุ่ม เช่น สมาชิกทะเลาะกัน งานของกลุ่มไม่ก้าวหน้า ขวัญกำลังใจตกต่ำผู้เรียนในกลุ่มจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกัน ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาของกลุ่มเอง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 9 - 13) กล่าวถึง บทบาทผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ผู้เรียนต้องปรับทัศนคติในบทบาทหน้าที่ และการเรียนรู้ของตนเอง
2. ผู้เรียนต้องมีคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบสูง รู้จักการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

3. ผู้เรียนต้องได้รับการวางพื้นฐาน และฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น กระบวนการคิด การสืบค้นข้อมูล การทำงานกลุ่ม การอภิปราย การสรุป การนำเสนอผลงานกลุ่ม การอภิปราย การสรุป การนำเสนอผลงาน และการประเมินผล

4. ผู้เรียนต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดีพอ

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และงานที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการให้บรรลุ โดยการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ จากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.5 ข้อดี และข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้ วัลลี สัตยาศัย (2547: 96) กล่าวถึงข้อดีของการใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยสรุปได้ดังนี้

1. มีความเชื่อมโยงกันระหว่างเนื้อหาวิชา ทำให้ช่วยในการตัดเนื้อหาวิชาพื้นฐานที่ไม่เกี่ยวข้องและล้าสมัยออกได้
2. มีการรวบรวม และคัดเลือกเนื้อหาวิชาสำคัญ ซึ่งเป็นแกนหลักที่นักเรียนควรต้องเรียนรู้ ดังนั้นจึงช่วยลดเนื้อหาวิชาลงได้

3. ช่วยเสริมสร้างทักษะที่จำเป็น ต่อการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน เช่น การแก้ปัญหา การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม

4. เป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student - centered learning) ผู้เรียนเปลี่ยนจาก ผู้รับฟัง ท่องจำ (Passive Learner) มาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการออกแบบ การเรียนรู้ (Active Learner) ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถจดจำได้คงทน และเชื่อว่าจะนำไปสู่ ความสามารถการเรียนรู้ด้วยตนเองไปตลอดชีวิต

5. การใช้ปัญหาที่ต้องประสพจริงในอนาคตมาเป็นตัวกระตุ้นในการเรียนรู้ และการเรียน โดยอาศัยการเข้าใจนำความรู้มาอภิปรายโต้เถียงกันในกลุ่มย่อย แทนการรับฟัง และท่องจำเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้

6. ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งซึ่งแทนการท่องจำ เพราะต้องอาศัยความเข้าใจ ในการประยุกต์มาแก้ปัญหา

7. เป็นการเรียนรู้แบบความคิดสร้างสรรค์ (constructivism) เพราะผู้เรียนต้องใช้ ความรู้เดิมที่มีอยู่มากคิดในการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่จำเป็นมาต่อเติมเสริมเข้ากับความรู้เดิม สร้างเป็นกรอบแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

ประสาธ เนืองเฉลิม (2558: 170) กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็น ฐานดังนี้

1. ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้ใช้ความคิดที่ประยุกต์จากสิ่งที่เรียนรู้มาใช้แก้ไขปัญหา
3. ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะในการแก้ปัญหา พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ผู้เรียนแสดงออกทางความคิด การใช้เหตุผล การวิเคราะห์ และการตัดสินใจ
5. ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม/เป็นทีม
6. ผู้เรียนได้ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
7. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการติดต่อสื่อสาร

ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2562: 88) ที่กล่าวว่าจัดการเรียน การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้ผู้เรียนตื่นตัว มีความสนใจใคร่รู้สาเหตุ และผลของปัญหาที่เกิดขึ้น กระตือรือร้นที่จะหาข้อมูลหลักฐานมาสนับสนุน และหาวิธีการแก้ไข ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ ชีวิตให้แก่ผู้เรียน

ข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

วัลลี สัตยาศัย (2547: 96 - 97) กล่าวถึงข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานดังนี้

1. บทบาทของผู้สอนเปลี่ยนเป็น ผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ (Facilitator) อาจทำให้ ผู้เรียนไม่สามารถแยกแยะแบบอย่างที่ดี ที่จะเป็นแบบอย่างเช่นในการเรียนตามระบบการศึกษาเดิมได้

2. วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ทำให้ผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็น Tutor ไม่สามารถใช้ความรู้ของตนเองที่มี มาถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ไม่เกิดแรงจูงใจในการสอน

3. ความรู้ที่ได้โดยผู้เรียนเป็นผู้กำกับตนเอง มีแนวโน้มที่จะเป็นการเรียนอย่างไม่เป็นระบบ ไม่รู้ว่าอะไรสำคัญ และอะไรไม่สำคัญ ซึ่งต่างจากการสอนแบบเดิมที่มีการสอนอย่างเป็นระบบ

4. ความสามารถของผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เปลี่ยนไปจากเดิม การพัฒนาผู้สอนในด้านนี้จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างให้มีความสามารถเหมาะสมกับวิธีการ

5. การลงทุนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ค่อนข้างสูงกว่าการศึกษาในระบบเดิม ในด้านทรัพยากรต่าง ๆ ในการเรียนรู้ โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนจำนวนมาก

6. วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อาจต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ค่อนข้างมากกว่าการให้ครูสอนโดยตรง อย่างไรก็ตาม การใช้คู่มือการเรียนที่เหมาะสมอาจช่วยลดปัญหานี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2560: 88) ที่กล่าวถึง ข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่า ผู้สอนจะต้องวางแผน และเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี มีการเตรียมสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและต้องคอยแนะนำผู้เรียนให้ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่าข้อดีของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคือ นักเรียนสนใจ กระตือรือร้นกับสถานการณ์ และประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ แต่ข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือการปรับตัวของทั้งผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ และความพร้อมของแหล่งเรียนรู้

3. การใช้ข้อมูลท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษา และเลือกข้อมูลท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อมาจัดกิจกรรมทั้งหมด 6 เรื่อง คือ 1) ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) อาหารท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) โบราณสถานสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4) ภูมิปัญญาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5) บุคคลสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 6) ประเพณีสำคัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอดีตราชธานีของไทย จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่าอาณาจักรอยุธยา เป็นเมืองราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีผู้คนตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ และมีร่องรอยการตั้งเมืองทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมถึงเรื่องราวเหตุการณ์ในลักษณะ ตำนานพงศาวดาร ไปจนถึงหลักศิลาจารึก ซึ่งถือว่าเป็นหลักฐานร่วมสมัยที่ใกล้เคียงเหตุการณ์มากที่สุด มาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 16 – 18 ซึ่งเมืองอโยธยา หรืออโยธยาศรีรามเทพนคร หรือเมืองพระราม มีที่ตั้งอยู่บริเวณด้านตะวันออกของเกาะเมืองอยุธยา เป็นเมืองที่มีความเจริญทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมี การใช้กฎหมายในการปกครองบ้านเมือง 3 ฉบับ คือ พระอัยการลักษณะเบ็ดเสร็จ พระอัยการลักษณะทาส และพระอัยการลักษณะกู้หนี้

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีเมื่อ พ.ศ. 1893 หลังจากนั้นก็เป็นศูนย์กลางของประเทศสยามสืบต่อมายาวนานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ 33 พระองค์จาก 5 ราชวงศ์ คือ 1) ราชวงศ์อู่ทอง 2) ราชวงศ์สุพรรณภูมิ 3) ราชวงศ์สุโขทัย 4) ราชวงศ์ปราสาททอง 5) ราชวงศ์บ้านพลูหลวง ภายหลังจากความรุ่งเรืองอันยาวนานก็ได้สูญเสียเอกราชแก่พม่า 2 ครั้ง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2112 จนกระทั่ง สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงกู้เอกราชคืนมาได้ ในปีพ.ศ. 2127 และ เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงกอบกู้เอกราชได้ในปลายปีเดียวกัน แล้วทรงสถาปนา กรุงธนบุรี เป็นราชธานีแห่งใหม่ โดยกวาดต้อนผู้คนจากกรุงศรีอยุธยาไปยังกรุงธนบุรี เพื่อสร้างเมืองใหม่ แต่กรุงศรีอยุธยาไม่ได้กลายเป็นเมืองร้าง ยังคงมีคนรักถิ่นฐานบ้านเดิมอาศัยอยู่ และราษฎรที่หลบหนีไปได้กลับเข้ามาอยู่รวมกัน ภายหลังได้รับการยกย่อง เป็นเมืองจัตวาเรียก "เมืองกรุงเก่า"

ในเวลาต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงยกเมืองกรุงเก่าขึ้นเป็นหัวเมืองจัตวาเช่นเดียวกับสมัยกรุงธนบุรี หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้จัดการปฏิรูปการปกครองทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยการปกครองส่วนภูมิภาคนั้นโปรดให้จัดการปกครองแบบเทศาภิบาลขึ้น โดยให้รวมเมืองที่ใกล้เคียงกัน 3 - 4 เมือง ขึ้นเป็นมณฑล มีข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นผู้ปกครอง โดยในปี พ.ศ. 2438 ทรงโปรดให้จัดตั้งมณฑลกรุงเก่าขึ้นประกอบด้วยหัวเมืองต่าง ๆ คือ กรุงเก่า หรืออยุธยา อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี พรหมบุรี อินทร์บุรี สิงห์บุรี ภายหลังโปรดให้รวมเมืองอินทร์ และเมืองพรหมเข้ากับเมืองสิงห์บุรี ตั้งที่ว่าการมณฑลที่อยุธยา และในปี พ.ศ. 2469 เปลี่ยนชื่อจากมณฑลกรุงเก่า เป็นมณฑลอยุธยา ซึ่งจากการจัดตั้งมณฑลอยุธยามีผลให้อยุธยามีความสำคัญทางการบริหาร การปกครองมากขึ้น การสร้างสิ่งสาธารณูปโภคหลายอย่างมีผลต่อ การพัฒนาเมืองอยุธยา จนเมื่อยกเลิกการปกครองระบบเทศาภิบาล ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 อยุธยาจึงเปลี่ยนฐานะเป็นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน

ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีนโยบายบูรณะโบราณสถานภายในเมืองอยุธยาเพื่อเป็นการฉลองยี่สิบห้าพุทธศตวรรษ ประจำปี พ.ศ.2498 นายกรัฐมนตรีประเทศพม่าเดินทางมาเยือนประเทศไทย และมอบเงินจำนวน 200,000 บาท เพื่อปฏิสังขรณ์วัดและองค์พระมณฑปพิตร เป็นการเริ่มต้นการบูรณะโบราณสถานในอยุธยาอย่างจริงจัง ซึ่งต่อมากรมศิลปากรเป็นหน่วยงานสำคัญในการดำเนินการ จนองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโกมีมติให้ขึ้นทะเบียนนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็น "มรดกโลก" เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 มีพื้นที่ครอบคลุมในบริเวณโบราณสถานเมืองอยุธยา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2557: 1)

3.2 อาหารท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2.1 โรตีสายไหม

โรตีสายไหมเป็นขนมประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ นายบังเปี้ย แสงอรุณ เป็นผู้คิดขึ้นในปี พ.ศ.2506 แต่เดิมนายบังเปี้ยเกิดในครอบครัวที่ประกอบอาชีพเกษตร คือทำนา ณ บ้านวงแหวนบางปะอิน คลอง 1 อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยฐานะที่ยากจนเขาจึงออกรับจ้างทั่วไปตามต่างจังหวัด ตั้งแต่อายุ 11 ปี จนกระทั่งไปอาศัยอยู่กับอาที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เขาช่วยอาทำขนมโรตีสายไหม โรตีสายไหม แล้วนำไปขายที่บริเวณวัดหลวงพ่อบ๊วย หลังขายเสร็จจะต้องเคี้ยวน้ำตาล เพื่อนำไปหยอดแป้งกรอบ หลายครั้งที่เขาเคี้ยวน้ำตาลนานเกินไปน้ำตาลก็แข็ง เขาจึงทดลองดองน้ำตาลให้ยืดขึ้น เพื่อให้น้ำตาลอ่อนตัว หยอดที่โรตีสายไหมได้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการทำโรตีสายไหม เขาฝึกหัดดองน้ำตาลเคี้ยวให้เป็นเส้นไหมอยู่หลายปี จนมีความชำนาญ

โรตีสายไหม ประกอบด้วยแผ่นแป้งหนานุ่ม และมีไส้ที่ทำจากน้ำตาลเคี้ยวแล้วดองเป็นเส้นคล้ายสายไหม เวลารับประทานนำแผ่นแป้งมาห่อไส้ แล้วม้วนเพื่อรับประทาน

การทำแป้งโรตีสายไหม เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้โรตีสายไหมของแต่ละร้านมีความแตกต่างกัน ทั้งกลิ่น สี และรสชาติ ซึ่งสูตรการผสมแป้งจะเป็นสูตรเฉพาะ แผ่นแป้งโรตีสายไหมที่อร่อยต้องทำใหม่ ไม่เก็บไว้ข้ามวันเพราะจะทำให้แป้งโรตีสายไหมไม่นุ่ม โดยวัตถุดิบในการทำโรตีสายไหมประกอบด้วย แป้งสาลี และแป้งมัน เกลือ สารแต่งกลิ่น สีผสมอาหาร และน้ำ อุปกรณ์ที่ใช้ กระทะแบน เต้าไฟพร้อมเชื้อเพลิง เกียงสำหรับกลับแป้ง ถาดกลม กะละมัง ซึ่งขั้นตอนการทำเริ่มจาก ขั้นที่ 1 เติมน้ำลงในกะละมัง ตามด้วยเกลือ คนให้ละลาย ขั้นที่ 2 เทแป้งสาลี แป้งมันลงในกะละมัง จากนั้นนวดให้ส่วนผสมเข้ากันจนเหนียว หมักทิ้งไว้ประมาณ 10-15 นาที ขั้นที่ 3 ใช้กระทะแบนตั้งไฟให้ร้อนพอประมาณ นำแป้งที่หมักไว้มาแต้มบนกระทะเป็นวงกลม ไม่หนาหรือบางจนเกินไป ใช้ตะเกียบเกลี่ยให้เท่ากัน เมื่อแป้งสุกให้ใช้เกียงแซะแผ่นโรตีสายไหมมาเรียงซ้อนกันในถาด ขั้นที่ 5 นำแป้งเก็บไว้ในลังเก็บน้ำแข็งเพื่อให้แป้งร้อนตลอดเวลา เพื่อให้แป้งนุ่ม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557: 178 - 183)

3.2.2 ก๋วยเตี๋ยวเรืออยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศโอบล้อมด้วยแม่น้ำหลายสาย ทั้งแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำน้อย วิถีชีวิตคนจึงผูกพันกับสายน้ำ และให้ความสำคัญกับสายน้ำ อีกทั้งยังใช้เป็นเส้นทางสัญจร การค้าขาย และการประกอบอาชีพ ไม่เว้นแม้แต่เรื่องอาหารก็มีขายอยู่บนท้องน้ำ ซึ่งอาหารที่ขึ้นชื่อของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็คือ ก๋วยเตี๋ยวเรือ ซึ่งในสมัยก่อนพ่อค้าแม่ค้าต้องพายเรือขายตามลำคลอง แต่ในปัจจุบันยกเรือขึ้นมาขายบนบก ก๋วยเตี๋ยวเรือได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเนื่องจากมีความแตกต่างจากก๋วยเตี๋ยวทั่วไปตรงที่ใส่ชามขนาดเล็ก รสชาติจัดจ้าน น้ำซุปลี้น จากซีอิ้วดำ เต้าหู้ยี้ และเลือด นอกจากนี้ยังมีเครื่องเคียงที่นิยมรับประทานกับก๋วยเตี๋ยวเรือคือ แคบหมู และใบกระเพรา หรือโหระพา

ป้ายุพินจากร้านก๋วยเตี๋ยวเรือหน้าวัดท่าการ้อง ผู้มีประสบการณ์ขายมากกว่า 40 ปี เปิดเผยสูตรการทำก๋วยเตี๋ยวเรือรสเด็ดว่า หัวใจสำคัญของการทำคือการปรุงน้ำซุปลก๋วยเตี๋ยว ซึ่งมีส่วนผสมคือน้ำเปล่า รากผักชี พริกไทย ซอสหอยนางรม ซอสปรุงรส น้ำตาลทรายกรวด เนื้อและน้ำกระเทียมดอง แต่ถ้าเป็นก๋วยเตี๋ยวเนื้อจะใส่ผงปรุงรสไก่ และเต้าหู้ยี้ เพื่อให้น้ำซุปลหอม และดับกลิ่นคาว ส่วนก๋วยเตี๋ยวหมูจะใส่กระดูกหมูติดมัน ซึ่งจะช่วยให้ก๋วยเตี๋ยวหวานขึ้น แล้วเพิ่มผงปรุงรสหมู และผงก๋วยเตี๋ยวน้ำตาลเคลือบความอร่อยอีกอย่างของป้ายุพินคือ ต้องล้างเนื้อและหมู รวมถึงกระดูกหมูหลาย ๆ รอบให้สะอาดเพื่อให้หมดกลิ่นคาว จากนั้นต้องรอให้น้ำเดือดจึงใส่หมูลงไปเคี่ยวทิ้งไว้ 2 ชั่วโมง โดยห้ามคนเด็ดขาดเพื่อไม่ให้ซุปลคาว ส่วนการหมักหมู และเนื้อเพื่อให้นุ่ม ให้ใส่ไข่ไก่ลงไปหมักด้วยในอัตราส่วนหมู 1 กิโลกรัมใช้ไข่ไก่ฟองใหญ่ 2 ฟอง นอกจากนี้ การทำก๋วยเตี๋ยวของป้ายุพินยังทำข้ามต่อข้าม โดยเฉพาะเลือดที่ใช้ทำน้ำตักจะทำข้ามต่อข้ามไม่ใส่ลงไปในหม้อ นอกจากนี้เครื่องปรุงทุกอย่างจะทำเองจึงสะอาด สดใหม่และอร่อย

นอกจากร้านป้ายุพินยังมีร้านอื่นที่น่าสนใจเช่น ก๋วยเตี๋ยวเรือป่าเล็ก หน้าองค์การโทรศัพท์พระนครศรีอยุธยา ก๋วยเตี๋ยวเรือลุงเล็ก ตรงข้ามวัดราชบูรณะ ร้านก๋วยเตี๋ยวเรือป่าพร ตรอกโรงฆ่าสัตว์ แยกถนนป่ามะพร้าวสาย 1 ร้านก๋วยเตี๋ยวป่าปู้ หน้าวัดเจ็ดในอำเภอเสนา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2557: 184 - 187)

3.2.3 กุ้งแม่น้ำเผา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านทำให้มีวิถีชีวิตเกี่ยวกับแม่น้ำ โดยเฉพาะอาหารที่ทำได้จากแม่น้ำอย่าง กุ้งแม่น้ำ ซึ่งกุ้งแม่น้ำที่จับได้จะมีขนาดใหญ่เป็นพิเศษ เนื่องด้วยความอุดมสมบูรณ์ของแม่น้ำเจ้าพระยา

กุ้งแม่น้ำ หรือ กุ้งก้ามกราม (กุ้งสมเด็จ) มีชื่อสามัญ : Giant Freshwater Prawn เป็นสัตว์ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากในปีพุทธศักราช 2523 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้โปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพบางไทรขึ้นริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และได้เสด็จพระราชดำเนินเปิดศูนย์ฯ นี้เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พุทธศักราช 2527 และทรงปล่อยลูกกุ้งชุดแรก ที่หน้าศูนย์ศิลปาชีพบางไทร ในเวลาต่อมาจึงได้มีการปล่อยกุ้งอย่างต่อเนื่องมาทุกปี ในบางปีที่เสด็จพระราชดำเนินมายังพระตำหนักสิริยาลัย ก็ได้นำลูกกุ้งก้ามกรามนับล้านตัวมาปล่อยในบริเวณหน้าพระตำหนัก

เมนูกุ้งแม่น้ำเผาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ด้วยความสดของกุ้ง และน้ำจิ้มสูตรเด็ด โดยมีวิธีการทำกุ้งแม่น้ำเผาดังนี้ ขึ้นแรกเตรียมกุ้งแม่น้ำล้างทำความสะอาด จากนั้นผ่าตรงกลางตัวกุ้งในครั้งเดียว ต้องใช้มีดที่คม และใช้แรงที่เหมาะสม ไม่ฉีกกุ้งหลายครั้ง เพราะจะทำให้เนื้อกุ้งเละ เมื่อนำไปย่างเนื้อจะไม่ฟูเต่ง จากนั้นนำกุ้งมาเผาบนเตาย่างด้วยไฟอ่อนค่อนไปทางกลาง นำฝาหม้อมาปิด จับเวลาประมาณ 2-3 นาที ไม่ควรย่างนานจนเกินไป เพราะจะทำให้เนื้อกุ้งแห้ง หากชอบทานมันกุ้งเยิ้มๆ ให้แยกมันกุ้งออกมาก่อนย่าง แล้วค่อยตักใส่ลงไปบนกุ้ง ก่อนสุกสักครึ่งนาที เพราะถ้าย่างพร้อมกันอาจจะทำให้มันกุ้งแห้งเกินไป นอกจากการย่างกุ้งแล้วน้ำจิ้มก็ถือเป็นหัวใจสำคัญ ของเมนูนี้ โดยมีวัตถุดิบในการทำประกอบด้วย พริกชี้หูสวน 10 เม็ด กระเทียม 3 กลีบ รากผักชี 1 ราก น้ำปลา 2 ช้อนโต๊ะ น้ำมะนาว 2 ช้อนโต๊ะ น้ำตาลทราย 1 ช้อนชา ขั้นตอนการทำคือ โขลกพริกชี้หู กระเทียม รากผักชีให้ละเอียด จากนั้นเติมน้ำตาลทราย น้ำปลา น้ำมะนาวผสมให้เข้ากัน

สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา (2557: 188 - 190)

3.2.4 พุทราภวน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่มีอาหารแปรรูปหลากหลาย จำหน่าย พุทราภวนถือเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเลือกซื้อเพื่อรับประทานและเป็นของฝาก เนื่องจากรสชาติดีเก็บไว้ได้นาน

พุทราภวนมีวางขายอยู่ตามเขตพระราชวังโบราณใกล้กับวัดมงคลปิตร์ ซึ่งมีต้นพุทราโบราณอยู่จำนวนมาก โดยต้นพุทรานี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ปลูกไว้ เพื่อให้ชาวบ้านได้เก็บบริโภค ซึ่งชาวบ้านที่ดูแลราชวังโบราณเก็บพุทรามาบริโภค แต่เนื่องจากพุทราที่มีจำนวนมากบริโภคไม่ทันจึงนำมาแปรรูปเป็นพุทราภวน แล้วนำมาจำหน่ายที่วิหารวัดมงคลปิตร์ซึ่งพุทราภวนนี้ได้รับความนิยมมาก จนเกิดการแย่งชิงผลพุทราจากพระราชวังโบราณ ทางกรมศิลปากรจึงต้องจัดให้มีการสัมปทานในปี 2501 ภายหลังพุทราน้อยลงจึงยกเลิกสัมปทาน แต่สินค้าพุทราภวนยังคงอยู่โดยชาวบ้านใช้พุทราจากที่อื่นมากวนขาย

ขั้นตอนการทำพุทราควรมีดังนี้ 1. นำพุทราล้างน้ำให้สะอาด แล้วนำผึ้งแดดให้แห้ง 2. บดผลพุทราให้ละเอียด 3. นำผลพุทราบดมาเคี้ยวกับน้ำตาลด้วยไฟอ่อนจนเป็นเนื้อเดียวกัน ฝายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 166 - 169)

3.2.5 ขนมห้าบับ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีชื่อเสียงเรื่องการทำขนมห้าบับที่อร่อย ซึ่งมีการทำเพื่อจำหน่ายมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ สันนิษฐานว่าการทำขนมห้าบับมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แต่เดิมเป็นขนมที่ทำอยู่ในวัง แต่เนื่องจากการสัณฐานระหว่างวัง และชุมชนจึงเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ของชาววังกับชาวบ้าน จึงทำให้ชาวตำบลท่าเรือสามารถทำขนมห้าบับได้

สาเหตุที่ขนมชนิดนี้มีชื่อว่าขนมห้าบับ เกิดจากกระบวนการทำนั้นยาก เริ่มตั้งแต่การขูดมะพร้าวโดยใช้ “ตีนแมว” ที่ทำจากไม้แบน ๆ มีห่วงกลม ๆ อยู่ที่ปลายไม้ขูดมะพร้าวให้เป็นเส้นยาวเท่า ๆ กัน ซึ่งกว่าจะขูดมะพร้าวเสร็จต้องใช้แรง และความเร็วจนเหมือนคนบ่าบับ นอกจากนี้ในสมัยก่อนไม่มีแป้งสำเร็จรูปต้องใช้แป้งโม่ หรือตำโลก ตำเหาะแหยะคงไม่เสร็จจึงต้องใช้แรงตำมากคล้ายกับคนบ่าบับ

ผู้ทำขนมห้าบับจำหน่ายเป็นรายแรกในอยุธยาคือ ย่าคร้าม ปู่ปลอด ต้นตระกูล เอิบกมล ซึ่งขนมห้าบับในสมัยนั้นมีลักษณะคล้ายขนมปัง ซึ่งมีส่วนผสมแป้งข้าวเหนียว น้ำตาลทราย มะพร้าว รสชาติหอม ๆ หวาน ๆ ต่อมาในปี พ.ศ. 2483 แม่เสียนเอิบกมล ได้สืบทอดการทำขนมห้าบับ ซึ่งมีวิธีการทำคือใช้แป้งข้าวเหนียว และมะพร้าวขูดเป็นเส้น ๆ โดยใช้มะพร้าวเค็ม คือมะพร้าวจากทางภาคใต้เนื่องจากเนื้อมะพร้าวนุ่ม โดยมีทั้งหมดสามรสชาติ คือ 1. รสดั้งเดิมประกอบไปด้วยแป้งข้าวเหนียว และมะพร้าวขูด 2. รสใบเตย คือเพิ่มน้ำใบเตยลงไปในแป้ง และ 3. รสข้าวเหนียวดำ คือใช้แป้งข้าวเหนียวดำผสมแป้งที่ทำ เมื่อทำขนมห้าบับเสร็จจะนำไปจำหน่ายบนชานชาลาสถานีรถไฟท่าเรือ ซึ่งขนมห้าบับแม่เสียนนี้มีชื่อเสียงมาก ต่อมา คุณเกษม จินดา (เอิบสกุล) ก็สืบทอดวิธีการทำและจำหน่ายจนถึงปัจจุบัน

ขนมห้าบับท่าเรือ ผลิตอย่างมีคุณภาพ และจำหน่ายมายาวนานจนถือได้ว่าเป็นของดีตำบลท่าเรือ เคยได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และรับพระราชทานโล่ในงานศิลปาชีพ ณ พระราชวังบางปะอิน เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2522

พรผจง พรหมทอง (2556: 2 - 13)

3.3 โบราณสถานสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3.1 วัดมหาธาตุ

วัดมหาธาตุ ตั้งอยู่ในบริเวณกลางเมืองอยุธยา ในเขตอุทยานประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดสำคัญเนื่องจากเป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และมีฐานะเป็นพระอารามหลวง ซึ่งเป็นที่ประทับของสมเด็จพระสังฆราชฝ่ายคามวาสี วัดมหาธาตุได้รับอิทธิพลของปราสาทขอมปนอยู่ ชั้นล่างก่อสร้างด้วยศิลาแลง แต่ส่วนที่สร้างเพิ่มใหม่ตอนบนเป็นอิฐถือปูน ตามพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาระบุว่า สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (ขุนหลวงพะงั่ว กษัตริย์องค์ที่ 1 แห่งอยุธยา) โปรดให้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1917 แต่ยังไม่เสร็จ จึงมีการก่อสร้างเพิ่มในสมัยสมเด็จพระรามาเมศวร (กษัตริย์องค์ที่ 2 แห่งอยุธยา) วัดจึงสร้างเสร็จสมบูรณ์

วัดมหาธาตุมีแผนผังการวางอาคารยาวตามแนวทิศตะวันออก มีพระปรางเป็นประธานของวัด ที่มุมทั้งสี่ขององค์ประธานมีปรางบริวารล้อมรอบอยู่บนฐานเดียวกัน มีระเบียงคดล้อมรอบ ปรางประธานทั้งสี่ด้าน ด้านหน้า หรือด้านทิศตะวันออกของปรางประธานเป็นพระวิหารหลวงขนาดใหญ่ ส่วนพระอุโบสถ ตั้งอยู่ด้านหลัง หรือทิศตะวันตกของแนวเดียวกัน ซึ่งลักษณะแผนผังดังกล่าวนี้เป็นแผนผังวัดที่นิยมสร้างในสมัยอยุธยาตอนต้น นอกจากนี้ภายในวัดยังมีสิ่งก่อสร้างอื่น เช่น วิหารราย เจดีย์ราย จำนวนมาก เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2310 นั้น วัดมหาธาตุถูกเพลิงไหม้เสียหายเป็นอันมาก จนถูกทิ้งร้างตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนกระทั่งในวันที่ 25 พฤษภาคม 2447 ยอดพระปรางพังทลายลงมาเหลือเพียงชั้นมุขเท่านั้น จึงเป็นที่น่าเสียดาย เพราะมีหลักฐานว่าเป็นปรางค์ที่มีขนาดใหญ่ และก่อสร้างอย่างวิจิตรสวยงามมาก เมื่อ พ.ศ. 2499 กรมศิลปากรได้ขุดแต่งพระปรางค์แห่งนี้ พบของโบราณหลายชิ้นที่สำคัญ คือ ฝอบศิลา ภายในมีสลูซ้อนกัน 7 ชั้น แบ่งออกเป็น ชั้นเงิน นาก ไม้ดำ ไม้จันทร์แดง แก้วโกเมน และทองคำ ชั้นในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และเครื่องประดับอันมีค่า ปัจจุบันพระบรมสารีริกธาตุนำไปประดิษฐานไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา สิ่งที่น่าสนใจในวัดอีกอย่างคือ เศียรพระพุทธรูปหินทราย ซึ่งมีรากไม้ปกคลุมเข้าใจว่าเศียรพระพุทธรูปนี้หล่นลงมาอยู่ที่โคนต้นไม้ในสมัยเสียกรุงจนรากไม้ขึ้นปกคลุมมีความงดงามแปลกตา

สิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจในวัดมหาธาตุ อยุธยา

1. พระปรางค์ขนาดใหญ่ ซึ่งในปัจจุบันพังทลายลงมาหมดแล้ว แต่ราชทูตลังกาที่ได้เคยมาเยี่ยมชมวัดมหาธาตุใน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศได้กล่าวไว้ว่า ที่ฐานของพระปรางค์มีรูปราชสีห์ หมี หงส์ นกยูง กิณนร โค สุนัขป่า กระบือ มังกร เรียงรายอยู่โดยรอบรูปเหล่านี้อาจหมายถึงสัตว์ในป่าหิมพานต์ที่รายล้อมอยู่เชิงเขาพระสุเมรุ ซึ่งเป็นแกน กลางของจักรวาล
2. เจดีย์แปดเหลี่ยมเป็นเจดีย์ลดหลั่นกัน 4 ชั้น 8 เหลี่ยม ชั้นบนสุดประดิษฐานปรางค์ขนาดเล็ก ซึ่งเจดีย์องค์นี้ จัดว่าเป็นเจดีย์ที่แปลกตา พบเพียงองค์เดียวในอยุธยา

3. วิหารที่ฐานชุกชี ของพระประธานในวิหารกรมศิลปากร พบว่ามีผู้ลักลอบขุดลงไปลึกถึง 2 เมตร จึงดำเนินการขุดต่อไปอีก 2 เมตร พบภาชนะดินเผาขนาดเล็ก 5 ใบ บรรจุแผ่นทองเบา ๑รูปต่าง ๆ

4. วิหารเล็ก วิหารเล็กแห่งนี้ มีรากไม้แผ่รากขึ้นเกาะเต็มผนัง รากไม้ส่วนหนึ่งได้ล้อมเศียรพระพุทธรูปไว้ ปกติกรมศิลปากรจะต้อง ตัดต้นไม้ออกแต่ที่นี้ยกเว้น

5. พระปรารค์ขนาดกลางภายในพระปรารค์ มีภาพจิตรกรรม เรือนแก้วซึ่งเป็นตอนหนึ่งในพุทธประวัติ

6. ตำหนักพระสังฆราช บริเวณพื้นที่ว่างทางด้านทิศตะวันตก เป็นสถานที่ตั้งพระตำหนักพระสังฆราช ราชทูตลังกาได้บอกไว้ว่า เป็นตำหนักที่สลักลวดลายปิดทอง มีม่านปักทอง พื้นปูพรมมีชวตปักดอกไม้เรียงราย เป็นแนวเพดานแขวนอักษกลับ (โคม) มีบังลังก์ 2 แห่ง

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 98)

3.3.2 วัดพระศรีสรรเพชญ์

วัดพระศรีสรรเพชญ์เป็นวัดในพระราชวังกรุงศรีอยุธยา ถือว่าเป็นวัดสำคัญที่สุดของราชสำนักอยุธยา ไม่มีพระภิกษุจำพรรษาอยู่ สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ซึ่งถวายพื้นที่บริเวณพระราชวังหลวงเดิมในรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ให้เป็นเขตพุทธาวาส เพื่อให้เป็นสถานที่ประกอบพระราชพิธีต่าง ๆ ทั้งทางศาสนา และพระราชพิธีอื่น ๆ เช่น พระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา นอกจากนี้ยังเป็นที่บรรจุ พระบรมอัฐิของพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์

ภายในวัดประกอบด้วยโบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ เจดีย์ทรงระฆังขนาดใหญ่ 3 องค์ เป็นประธานของวัด ซึ่งเจดีย์องค์ที่ 1 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก เป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ เจดีย์องค์ที่ 2 ตรงกลางเป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 3 และเจดีย์องค์ที่ 3 ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเป็นเจดีย์ที่บรรจุพระบรมอัฐิสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ทางด้านทิศตะวันออกของเจดีย์ประธานแต่ละองค์มีมณฑป ซึ่งอาจจะประดิษฐานพระพุทธรูปทุกองค์ แต่ภายในมณฑปประจำเจดีย์องค์แรกเคยพบรอยพระพุทธรูปประทับประดิษฐานอยู่

พระวิหารหลวง เป็นที่สำหรับประกอบพระราชพิธี ของพระมหากษัตริย์ ภายในประดิษฐาน พระศรีสรรเพชญ์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปยืนสูง 16 เมตร หุ้มทองคำ เมื่อคราวเสียกรุงศรีอยุธยา พม่าได้จุดไฟเผาลอกเอาทองคำไปหมดเหลือเฉพาะแกนในซึ่งเป็นสำริด ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้เชิญไปประดิษฐานไว้ภายในเจดีย์ศรีสรรเพชญ์ดาญาณ วัดพระเชตุพนวิมลมัง-คลาราม กรุงเทพฯ ทางด้านหลังของเจดีย์ประธาน มีมณฑปจัตุรมุข สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลายรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ภายใน

ประดิษฐานพระพุทธรูปสี่อริยาบถ คือ นั่ง นอน ยืน และเดิน ปัจจุบันเหลือเฉพาะพระพุทธรูปนั่งอยู่ในมุขตะวันออก กลางมณฑปนั้นเป็นที่ตั้งของสถูปข้าง ๆ สถูปทั้ง 4 ด้านเจาะช่องไว้หลายช่องสันนิษฐานว่าเป็นช่องบรรจุอัฐิ

พระเจดีย์รายภายในวัดทั้งหมดล้วนแต่สร้างขึ้นเพื่อบรรจุพระอัฐิพระบรมวงศานุวงศ์พระยาโบราณราชธานินทร์ ได้เคยขุดพบพระโกศอัฐิในเจดีย์รายหลายองค์ และที่มีวิหารคั่นอยู่ด้วยหลังหนึ่งนั้นสำหรับเป็นที่บำเพ็ญพระราชกุศลทักษณานุประทาน

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 106)

3.3.3 วัดไชยวัฒนาราม

วัดไชยวัฒนารามตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันตกนอกเกาะเมือง เป็นวัดที่สมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดให้สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2173 เพื่ออุทิศถวายให้เป็นอนุสรณ์สถาน ณ บ้านเดิมของพระราชมารดา และเฉลิมพระเกียรติในการเสด็จขึ้นครองราชย์ และเป็นสถานที่บำเพ็ญพระราชกุศลของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์หลังจากสมัยของพระเจ้าปราสาททอง อีกทั้งยังเป็นสถานที่ถวายพระเพลิงพระศพพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ หนึ่งในนั้นก็คือ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ หรือพระมหากษัตริย์ และยังเป็นสถานที่ฝังศพของกวีเอกสมัยอยุธยาตอนปลาย คือ กรมพระราชวังบวรสถานมงคล (เจ้าฟ้ากุ้ง) พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศและกรมหลวงอภัยนุชิตด้วย

สถาปัตยกรรมวัดไชยวัฒนารามคล้ายเขมร ซึ่งมีลักษณะเป็นปราสาทปรางค์ 9 ยอด โดยมีปรางค์ประธานอยู่ตรงกลาง 5 ยอด แล้วมีปรางค์บริวารอยู่ที่มุมทั้ง 4 มุม และมีปรางค์ล้อมรอบระเบียงคด ตรงทิศทั้ง 8 มีเมรุตั้งประจำทุกทิศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ปรางค์ประธาน ตั้งอยู่บริเวณตรงกลางของพื้นที่ ฐานประทักษิณ ซึ่งฐานประทักษิณได้ยกสูงขึ้นมาจากพื้น มีลักษณะเป็นปรางค์ จัตุรมุข ในส่วน ของมุขด้านตะวันออก จะเจาะมุขทะลุเข้าสู่เรือนธาตุ ซึ่งภายในจะประดิษฐาน พระพุทธรูปนั่ง (ปัจจุบันไม่พบแล้ว) ยอดขององค์ปรางค์ ทำเป็นรัดประคดซ้อนกัน 7 ชั้นแต่ละชั้น เป็นลวดลาย ใบขนุน กลีบขนุน ส่วนบนสุดเป็นทรงดอกบัวตูม ปรางค์แบบนี้มีลักษณะเหมือน ปรางค์ในสมัย อยุธยาตอนต้น ซึ่ง วัดไชยวัฒนารามนั้น สร้างในสมัย อยุธยาตอนกลาง จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำเอาพระปรางค์ที่นิยมสร้างในสมัยอยุธยาตอนต้นมา ก่อสร้างอีกครั้ง

ปรางค์บริวารคือปรางค์องค์เล็กลงมาที่อยู่รายล้อม ปรางค์ประธาน มีทั้งหมด 4 องค์ ลักษณะจะเปรียบกว่า ปรางค์ ประธานเมรุ คืออาคารทรงยอดแหลมที่อยู่รายรอบระเบียงคด ทั้ง 8 ทิศ ภายในคูหาจะประดิษฐานพระพุทธรูปทรงเครื่องปางมารวิชัย เอาไว้ที่เมรุทิศ เมรุละ 1 องค์ เมรุมุม เมรุละ 2 องค์ภายในคูหา มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง หลงเหลือร่องรอยอยู่เล็กน้อย

ระเบียงคดคือส่วนที่เชื่อมต่อ ระหว่างเมรุแต่ละเมรุเอาไว้ โดยรอบฐานประทักษิณ ซึ่งแต่เดิมจะมีหลังคารอบ ๆ ที่บริเวณระเบียงคดนี้ จะมีพระพุทธรูปปางมารวิชัยประดิษฐาน อยู่รวมทั้งหมด 120 องค์ แกนในทำจากไม้ พอกปูนที่ละชั้นจนได้สัดส่วน ไขโลหะสาริต ดัดขึ้นรูป ปัจจุบันเหลือที่ยังมีพระเศียรอยู่ 2 องค์

พระอุโบสถสร้างอยู่ทางด้านหน้ากำแพงเมรุทิศเมรุราย นอกกระเบียงคด ปัจจุบัน เหลือแต่ฐาน ข้าง ๆ มีเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง มีกำแพงล้อมรอบโบราณสถานสำคัญเหล่านี้ถึง 3 ชั้น และ มีปราสาทเจดีย์ขนาดย่อมอีกจำนวนหนึ่งซึ่งสร้างเพิ่มในภายหลัง

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 132)

3.3.4 เจดีย์ภูเขาทอง

เจดีย์ภูเขาทองเป็นเจดีย์ขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือในทุ่งภูเขาทอง ตามพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา กล่าวว่าสมเด็จพระรามาธิบดีบรมโกศโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สถาปนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1930 เจดีย์ภูเขาทองมีลักษณะส่วนฐาน เป็นแบบมอญพม่าที่รองรับ องค์เจดีย์แบบเพิ่มมุมซึ่งเป็นรูปแบบเจดีย์สมัยอยุธยา เชื่อว่าพระเจ้าบุเรงนองแห่งพม่า สร้างไว้เป็น อนุสรณ์ ที่มีขณะอยุธยาสมัยเสียกรุง ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2112 แต่เมื่อพระนเรศวรสามารถกอบกู้ เอกราชมีชัยชนะสมเด็จพระมหาอุปราชาได้ จึงสร้างเจดีย์แบบอยุธยาเหนือเจดีย์มอญพม่า เพื่อประกาศเอกราชไทย และเป็นอนุสรณ์แห่งชัยชนะของพระองค์ เนื่องด้วยเจดีย์ภูเขาทองเป็นเจดีย์ สำคัญ จึงมีการบูรณปฏิสังขรณ์มาหลายครั้ง โดยเฉพาะสมัยพระเจ้าบรมโกศ หรืออยุธยาตอนปลาย นั่นคือ มีฐานทักษิณ 4 ชั้น เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสโดยชั้นพื้นยาวด้านละ 69 เมตร ชั้นที่ 2 ยาวด้านละ 63 เมตร ชั้นที่ 3 ยาวด้านละ 49.4 เมตร และชั้นที่ 4 ยาวด้านละ 32.4 เมตร ทั้ง 4 ด้านมีบันไดขึ้นไป จนถึงฐานทักษิณชั้นบนสุด บนชั้นนี้มีฐานสี่เหลี่ยมขององค์เจดีย์ที่มีอุโมงค์รูปโค้งเข้าไปข้างใน ซึ่งมี พระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ 1 องค์ สูงขึ้นไปเป็นฐานแปดเหลี่ยม องค์ระฆัง บัลลังก์ส่วนเหนือขึ้นไป ที่เป็นปล้องไฉน ปลียอด และลูกแก้วนั้น ของเดิมได้พังไปแล้วตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งได้มีการซ่อมแซมขึ้นใหม่ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม เมื่อปี พ.ศ. 2499 ในครั้งนั้นได้ทำลูกแก้ว ด้วยทองคำหนัก 2,500 กรัม อันหมายถึง การบูรณะในวาระฉลอง 25 พุทธศตวรรษของไทย

หลังการเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 วัดนี้เป็นวัดร้างเรื่อยมา แต่พระมหาเจดีย์ ก็ยังเป็นสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาที่มีคนเดินทางมากราบไหว้ ดังเช่นที่ปรากฏเป็น นิราศภูเขาทอง ของ สุนทรภู่ ที่เดินทางมานมัสการในรัชสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ วัดนี้ไม่มีพระมาจำพรรษา อีกครั้งนับแต่ปี พ.ศ. 2500 และในปัจจุบันทางเข้าวัดแห่งนี้ ได้สร้างอนุสาวรีย์พระนเรศวรทรงม้าศึก ไว้ด้วย

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 124)

3.3.5 ปราสาทนครหลวง

ปราสาทนครหลวง ตั้งอยู่ในเขตวัดนครหลวง ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรูปทรงแบบเขมร สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยพระเจ้าทรงธรรม ต่อมาในปี พ.ศ. 2147 สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ทรงให้สร้างทับด้วยอิฐ โดยให้ช่างถ่ายแบบมาจากปราสาทศิลาที่เรียกว่า “พระนครหลวง” ในประเทศกัมพูชา เพื่อเป็นที่ประทับระหว่างทางการเสด็จขบวนพยุหยาตราชลมารค เพื่อนมัสการพระพุทธบาทจังหวัดสระบุรี และเป็นที่ประทับแรมในระหว่างเสด็จไปลพบุรี แต่สร้างไม่เสร็จสมบูรณ์ และไม่มีการสร้างเพิ่มเติมจนสิ้นสมัยกรุงศรีอยุธยา

ลักษณะของปราสาทนครหลวง เป็นอาคารรูปทรงเขมร ก่อด้วยอิฐสีเหลืองซ้อนกัน 3 ชั้น แต่ละชั้นมีความสูงชัน โดยชั้นที่หนึ่งสูงจากพื้นดิน 4 เมตร ชั้นสองสูงชันจากชั้นแรก 4 เมตร และชั้นที่สามสูงจากชั้นที่สอง 3.50 เมตร ระเบียงคดทุกชั้นทำเป็นปรางค์ล้อมรอบตัวปราสาท โดยชั้นแรกมีพระปรางค์ 10 องค์ ชั้นที่สอง 12 องค์ และชั้นที่สาม 8 องค์ รวมทั้งสิ้น 30 องค์ ลักษณะปรางค์แต่ละองค์มีรูปแบบเหมือนกัน คือ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 2 ชั้น แล้วขึ้นฐานบัวลูกแก้ว ออกไก่อูรองรับเชิงบาตร และตัวเรือนธาตุตามลำดับ ส่วนยอดทำเป็นชั้น 5 ชั้นภายในองค์ปรางค์ประดิษฐานพระพุทธรูปปรางค์ละ 2 องค์ ยกเว้นปรางค์หมายเลข 7, 18 และ 26 ที่ต้องใช้เป็นประตู ส่วนของระเบียงคด เป็นส่วนเชื่อมต่อระหว่างปรางค์ของแต่ละชั้นก่อนผนังด้านนอกตัน แต่ทำช่องหน้าต่างปลอมเลียนแบบช่องลูกมะหวดเป็นศิลปะสถาปัตยกรรมที่นิยมทำกันในเขมร สมัยนครวัด ช่วงฐานก่อล้อมกับการขึ้นรูปของฐานปรางค์ คือ ทำเป็นฐานเขียง 2 ชั้น แล้วขึ้นฐานลูกแก้วออกไก่อู ส่วนผนังด้านในเป็นแบบโปร่งทำเป็นเสาสี่เหลี่ยมปาดมุม ปลายเสาเป็นบัวหงาย มีหน้ากระดานรองรับระหว่างช่วงเสาก่อกำแพงหลังเจียดเตี้ย ๆ โดยตลอด หลังคาทรงจั่วมุงกระเบื้องดินเผาแบบลอนโค้ง ด้านนอกลด 2 ตับ ด้านในลด 3 ตับ ภายในระเบียงมีฐานชุกชี ประดิษฐานพระพุทธรูปนั่งหันพระพักตร์สู่องค์ปรางค์ประธานทุกด้านทุกชั้น

หลังจากปราสาทนครหลวงถูกทิ้งร้างมานาน ในปี พ.ศ. 2352 นายปิ่นหรือตาปะขาวปิ่นได้สร้างพระพุทธบาทสี่รอยขึ้นบนชั้นที่สามของตัวปราสาท ซึ่งพระพิทักษ์เทพธานี (ด้วง ณ ป้อมเพชร) ปลัดกรุงเก่าเล่าว่า ตาปะขาวปิ่น เดินทางไปประเทศพม่า ได้เห็นแบบอย่างพระบาทสี่รอย จึงกลับมาเรียไรชวบ้านจัดสร้างพระพุทธบาท โดยรอยพระพุทธบาท มีลักษณะซ้อนกันสี่รอย ลึกลงไปในเนื้อหิน รอยที่ใหญ่ที่สุดกว้างประมาณ 2.50 เมตร ยาว 5.50 เมตรนอกจากนี้ยังสร้างอุโบสถเพิ่มเติมขึ้นบริเวณลานชั้นบน พร้อมทั้งขอยกสถานที่นี้ขึ้นเป็นวัด ชาวบ้านเรียกวัดนี้สั้น ๆ ว่า “วัดนคร”

นอกจากตัวปราสาทนครหลวงแล้ว ตำหนักนครหลวง หรือ ศาลพระจันทร์ลอยที่ตั้งอยู่ด้านหน้าปราสาทนครหลวง ก็มีความน่าสนใจ คือมีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมแบบอาคารจัตุรมุข ปฏิสังขรณ์ใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 พระปลัด (ปลื้ม) หรือพระครูวิหาร-กิจจานุการ ได้นำ

พระจันทร์ลอยจากวัดเทพจันทร์ลอย ต. พระจันทร์-ลอย อ. นครหลวง ซึ่งอยู่ใกล้กับปราสาทนครหลวงมาประดิษฐานไว้ แผ่นหินพระจันทร์ลอยมีลักษณะเป็นแผ่นหินแกรนิตทรงกลมคล้ายดวงจันทร์ขนาดใหญ่ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 เมตร หนา 6 นิ้ว บนแผ่นหินมีรูปแกะสลักที่ค่อนข้างดูยาก ด้านหนึ่งสลักเป็นรูปพระเจดีย์สององค์ และพระพุทธรูปสามองค์ ส่วนอีกด้านหนึ่งสลักเป็นรูปปลาคล้ายสัญลักษณ์ราศีมีน มีผู้สันนิษฐานว่าแผ่นหินดังกล่าวอาจเป็นธรรมจักรที่ยังสร้างไม่เสร็จก็เป็นได้

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 138)

3.4 ภูมิปัญญาของจังหวัดอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งอยู่ราบลุ่มแม่น้ำ 3 สาย คือแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำลพบุรี ซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูกจึงมีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นเมืองท่ามีความเจริญรุ่งเรืองในการค้าขาย ด้วยภูมิศาสตร์เช่นนี้ จึงทำให้พระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งรวบรวมภูมิปัญญาหลากหลายแขนง สืบทอดกันมาดังนี้

3.4.1 งบประมาณบางปะหัน

ชาวชุมชนตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13220 เป็นแหล่งผลิตงอบที่มีชื่อเสียงของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากมีไม้ไผ่สีสุก ซึ่งเป็นวัตถุดิบชั้นเยี่ยมในการผลิตงอบ ซึ่งเป็นเครื่องสวมศีรษะสำหรับกันแดดกันฝน ภายในเป็นโครงไม้ไผ่สานด้วยตอกกรูด้วยใบลาน รูปร่างคล้ายกระจาดคว่ำ มีริ้งขอบสำหรับสวมศีรษะ งอบใช้กันมากในชนบทภาคกลาง โดยเฉพาะเกษตรกร

ส่วนประกอบของงอบใบลาน 1. โครงงอบ 2. กระจ่อมงอบ 3. ใบลาน 4. รั้งงอบ 5. ขอบงอบ

ขั้นตอนการทำงานงอบ

1. การรีดใบลาน นำใบลานที่เลื่อยเอาก้านออก มารีดโดยใช้ฝารองรีดมาพับทบกันให้มีความหนาประมาณ 5 เซนติเมตร วางลงบนพื้นนำใบลานที่ทำความสะอาดแล้ววางบนผ้าจับโคนใบลานด้วยมือซ้าย จับเตารีดถ่านด้วยมือขวากดทับลงบนใบลานแล้วดึงเข้าหาตัว จากนั้นพลิกใบลานรีดอีกด้านหนึ่งนำใบลานที่รีดแล้วมาเรียงกันโดยให้ส่วนปลายใบอยู่ทางส่วนปลายไป ส่วนโคนใบอยู่ทางส่วนโคนใบ

2. การเจียนใบลาน นำใบลานที่ตัดได้ความยาวตามต้องการแล้วมาวางบนแผ่นกระจกสำหรับรองตัดเจียนใบลาน โดยให้ริมใบลานที่กว้างอยู่ทางด้านบนของแผ่นกระจกรองตัดเจียนแล้วใช้มีดบาง หรือมีดเจียนหมากตัดเจียนใบลานออกจากกัน โดยตัดเจียนใบลานจากด้านบนลงมาด้านล่างให้ปลายมีความกว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร และโคนกว้างประมาณ 2.5 เซนติเมตร

3. การกรูไบลานติดกับโครงงอบ นำไบลานที่ตัดเจียนแล้วมาทาบกรูติดกับโครงงอบที่ต้องการ โดยนำด้ายสีขาวมาร้อยเข็ม ขมวดเป็นปมที่ปลายเส้นด้าย แล้วเย็บไบลานติดกับโครงงอบ โดยให้ไบลานซ้อนเกยกัน มีความห่างของไบลานแต่ละใบประมาณ 1.5 เซนติเมตร การวางไบลานติดกับโครงงอบควรให้ไบลานเหลื่อมออกมาจากริมปีกงอบประมาณ 2.5 เซนติเมตร การเย็บใช้วิธีเย็บแบบแทงขึ้นและแทงลงโดยแทงขึ้นที่ไบลานชั้นแรกและแทงลงที่ริมไบลานที่เกยทับทำอย่างนี้ตามลำดับจนรอบโครงงอบ

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 162)

3.4.2 มีดอรัญญิก

มีดอรัญญิก เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษของชาวชุมชนอรัญญิก ซึ่งประกอบด้วยบ้านต้นโพธิ์ หมู่ที่ 6 และบ้านไผ่หนอง หมู่ที่ 7 ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทั้งสองหมู่บ้านนี้มีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่รู้จักกันไปทั่วเพราะเป็นแหล่งผลิตมีดที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ เนื่องจากมีดีมีความคม และทนทาน โดยกลุ่มชาติพันธุ์ของชาวบ้านต้นโพธิ์และชาวบ้านไผ่หนองนั้นเป็นชาวลาวเวียงจันทร์ที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์โดยชาวลาวเวียงจันทร์กลุ่มนี้ส่วนใหญ่ที่อพยพมา มีอาชีพเป็นช่างทำทอง กับช่างตีเหล็ก ต่อมาในราว พ.ศ. 2365 อาชีพช่างทองก็ได้หายไป คงเหลือแต่อาชีพตีมีดเพียงอย่างเดียว ชาวลาวเวียงจันทร์ที่อพยพเข้ามา มีนายเทาเป็นหัวหน้ากลุ่ม สาเหตุที่เลือกบริเวณไผ่หนองในการตั้งถิ่นฐานเนื่องจากภูมิประเทศมีความเหมาะสมกับอาชีพของตน คือมีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน และมีป่าไผ่สีสุก ซึ่งเป็นวัสดุเชื้อเพลิงสำคัญในการตีมีด เนื่องจากถ่านจากไม้ไผ่สีสุกให้ความร้อนสูงกว่าถ่านไม้ชนิดอื่น ถ่านไฟไม่ปะทุ นอกจากนี้ยังใช้ไม้ไผ่เป็นด้ามค้อน พะเนิน (อุปกรณ์คล้ายค้อน มีขนาดใหญ่ใช้ในการตีเหล็ก) และไม้ไผ่ยังเป็นวัสดุในการสร้างที่อยู่อาศัยได้

การทำมีดในระยะแรกทำใช้ในครัวเรือนหมู่บ้านของตน และใกล้เคียง แต่มีดสามารถใช้ได้นาน จึงต้องหาสถานที่แลกเปลี่ยน ชาวบ้านไผ่หนองนำมีดไปขายที่ร้านค้าและบ่อนบ้านอรัญญิก ตำบลปากท่า อำเภอกำแพง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากมีดีมีคุณภาพดีตัวบาง เนื้อมีดเหนียว แกร่ง ทนทาน ไม่บิ่นง่าย คม ประกอบกับรูปร่างสวยงาม จึงมีการบอกกันปากต่อปาก จนได้รับความนิยม และเรียกกันติดปากว่า มีดอรัญญิก ตามสถานที่ขายมีด

ในการตีมีดชาวไผ่หนองมีประเพณีไหว้ครูบูชาเตาจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม เพื่อระลึกถึงพระคุณครูบาอาจารย์ และเพื่อความเป็นสิริมงคล อีกทั้งปิดเป่าสิ่งชั่วร้าย ในการตีเหล็ก เมื่อได้เวลาผู้ทำพิธีไหว้ครูจะกล่าวชุมนุมเทวดา ไหว้พระรัตนตรัย จากนั้นอัญเชิญเทพทั้งหลายมาอำนวยพร ให้ผู้เข้าร่วมพิธีมีแต่ความสุขความเจริญ แล้วปิดทองเครื่องมือทุกชิ้น ประพรมน้ำมนต์ให้เครื่องมือและผู้เข้าร่วมพิธี

มีดอร์ญญิกมี 4 ตระกูล ดังต่อไปนี้ 1. มีดอร์ญญิกตระกูลเกษตรกรรม
2. มีดอร์ญญิกตระกูลคหกรรม 3. มีดอร์ญญิกตระกูลอาวุธ 4. มีดอร์ญญิกตระกูลที่ใช้เพื่อรูปแบบอื่นๆ

ขั้นตอนการตีมีด เริ่มจาก 1. การเลือกเหล็กให้เหมาะกับชนิดของมีดตัดให้ได้ขนาดและรูปร่างที่ต้องการ จากนั้นเตรียมเตา โดยเลือกใช้ถ่านจากไม้ไผ่สีสุกซึ่งให้ความร้อนสูง แล้วควบคุมอุณหภูมิ 700-800 องศาเซลเซียส ผู้ที่ทำหน้าที่เตรียมเตาที่นี้คือ ครูเตาซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตีมีด ในการควบคุมอุณหภูมิมีการใช้เทอร์โมมิเตอร์ที่หุบให้เป็นเส้นจุ่มน้ำให้ชุ่ม แล้วพรมลงบนไฟเพื่อลดอุณหภูมิไม่ให้สูงเกินไปเพราะอาจทำให้เหล็กละลายได้ ถือเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ทำมานานแล้ว

เมื่อเหล็กร้อนได้ที่ใช้คนตีสามคน โดยตีสลับกันจนได้รูปหุ่น หรือกวน (ชาวบ้านเรียกว่าการ “หลาบ” เหล็ก) จากนั้นนำเข้าเตาเผาอีกครั้งหนึ่ง ครูเตาจะทำหน้าที่ตีด้วยค้อนเพื่อขึ้นรูปมีดให้ได้ตามความต้องการ (ชาวบ้านเรียกว่าการ “ซ้ำ”) แล้วนำมาชุบแข็ง ทิ้งไว้ให้เย็น ใช้ค้อนตีจนเนื้อเหล็กเรียบเป็นมันเพื่อให้เนื้อเหล็กเหนียวแน่น คมบาง ตัวมีดตรง (ชาวบ้านเรียกว่าการ “ลำเรียบ หรือ โห”) นำมาแต่งด้วยตะไบ เพื่อให้ได้รูปเล่มสวยงามขึ้น จนได้รูปแล้วชุบคมให้บาง โดยใช้เหล็กชุบเพื่อทำให้ตัวมีดขาวเมื่อชุบได้คมบางพอสมควรแล้ว ใช้ตะไบหยาบและตะไบละเอียดโสกตามตัวมีดเพื่อให้ตัวมีดขาวเรียบร้อย และคมจะบางยิ่งขึ้น จากนั้นนำมาพานคม โดยใช้ตะไบละเอียดพานขวางของคมมีดเพื่อให้คมมีดบางเฉียบ (เรียกว่าการ “พานคมมีด”) เมื่อพานคมแล้วก็นำมาชุบ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมาก ช่วงต้องมีความชำนาญเป็นพิเศษ โดยนำเข้าเผาไฟในเตาเพื่อให้คมแดงตามความต้องการว่าเผาขนาดไหนจึงจะเหมาะสมกับความกล้า แล้วชุบกับน้ำ คมของมีดจะกล้าแข็งไม่อ่อนและไม่บิ่น เมื่อชุบแล้วนำมา ผน หรือลับ โดยใช้หินหยาบ และหินละเอียด ให้คมได้ที่สมัยนี้ใช้หินกากเพ็ชร์ (เรียกว่าการ “ลับคม”) เมื่อผนหรือลับคมเมื่อได้ที่แล้ว จึงนำมาเข้าด้ามมีด แล้วใช้น้ำมันทาตัวมีดเพื่อกันสนิม เป็นเสร็จสิ้น

ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์ (2545: 93 - 103)

3.4.3 พัดสานบ้านแพรง

พัดสาน เป็นของใช้สำหรับโบกเตาไฟของคนไทยในสมัยก่อน หรือใช้สำหรับโบกพัดร่างกายให้หายคลายจากความร้อนได้ สามารถที่จะนำติดตัวได้อย่างสะดวก วัสดุที่ใช้พัดสานเป็นพืชพรรณธรรมชาติในท้องถิ่นคือ ไม้ไผ่สีสุก

พัดสานบ้านแพรงเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านอันทรงคุณค่าที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านอำเภอบ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชาวอำเภอบ้านแพรงริเริ่มการสานพัดมาเป็นเวลานานับ 50 ปี โดยพัดที่นี้มีความเป็นเอกลักษณ์เนื่องจากเป็นพัดไม้ไผ่ที่มีลวดลายละเอียด มีความแข็งแรง คงทน ที่ผลิตจาก “ไม้ไผ่สีสุก” ที่ขึ้นอยู่ริมคันนาของชุมชน โดยรูปแบบของพัดมีการประยุกต์

ปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัยตลอดเวลา การสานพัดเป็นอาชีพเสริมทำรายได้ดีภายในครัวเรือน ชาวบ้านจะสานพัดในช่วงว่างเว้นจากการทำนา เป็นสินค้าพื้นบ้านที่สำคัญอย่างหนึ่งของชาวอำเภอ บ้านแพรง พัดสานจึงกลายเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียง และได้รับการยกย่องให้เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอบ้านแพรง

ลวดลายพัดบ้านแพรงปรับปรุงรูปแบบประยุกต์ลวดลายให้มีความสวยงาม ประณีต ไม่ใช่เฉพาะลายพื้นฐานเท่านั้น เช่น สานยกดอกเป็นลายเครือวัลย์ ลายดอกพิกุล ลายดอกแก้ว ลายดอกจันทร์ ลายตาหมากรุก

ลักษณะเด่นของพัดสานบ้านแพรง คือ การประยุกต์รูปแบบให้มีความสวยงาม ประณีต เช่น สานเป็นตัวหนังสือภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สานเป็นรูปลาย 12 ราศี รูปเจดีย์ 3 องค์ รูปนกคู่ วัดพระศรีสรรเพชญ์ รูปพระเจ้าอยู่ทอง สานประยุกต์ลวดลายรูปแบบตามโอกาสและสถานที่ที่ต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2557: 171 - 172)

3.4.4 ปลาดะเพียนสานใบลาน

ชาวไทยมีความผูกพันกับปลาดะเพียนมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีความเชื่อว่าบ้านไหนแขวนปลาดะเพียนไว้หน้าบ้านจะมั่งมีศรีสุข หรือแขวนไว้เหนือเปลเด็กเชื่อว่าเด็กจะเลี้ยงง่ายโตเร็ว แข็งแรง เนื่องจากคำว่าเพียน ในพยางค์สุดท้ายของชื่อปลาดะเพียนเสียงเหมือนกับคำว่า เพียร ซึ่งหมายถึง ความไม่ย่อท้อ ต่อสู้กับอุปสรรค จากความเชื่อนี้ทำให้มีการทำปลาดะเพียนจากวัสดุต่าง ๆ

ปลาดะเพียนใบลานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีต้นกำเนิดมาจากชาวมุสลิม ที่มาจากทางใต้เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณหัวแหลมของปากแม่น้ำลพบุรี ซึ่งในปัจจุบันคือชุมชนหัวแหลม ตำบลท่าवासกรีซึ่งเป็นแหล่งที่สานปลาดะเพียนกันมากที่สุด นอกจากนี้ตำบลภูเขาทองก็มีการจักสาน แรกเริ่มปลาดะเพียนนิยมทำให้ลูกหลานเล่นโดยใช้ใบตอง ใบมะพร้าว ใบตาลในการสาน เพราะหาง่าย แต่เนื่องจากไม่มีความคงทน ภายหลังทำเพื่อการค้าด้วยจึงเปลี่ยนมาใช้ใบลานซึ่งมีความคงทนกว่า ซึ่งปลาดะเพียนใบลาน 1 พวงมีส่วนประกอบด้วย

1. กระจอม ช่วยสร้างความสมดุลให้แผงปลา
2. ตัวแม่ปลาเป็นส่วนที่โดดเด่นที่สุดจึงต้องพิถีพิถันในการสานและตกแต่งลวดลายต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ปลามีความสวยงาม
3. กระจงเกลือกคล้ายดาวนูนรูป 5 แฉกสำหรับร้อยลูกปลา
4. ปักเป้า ใช้ลานสานรูปร่างคล้ายข้าวหลามตัดหรือขนมเปียกปูน ใช้ร้อยเชื่อมโยงรอยต่อของชิ้นส่วนต่าง ๆ ในพวงปลาดะเพียน
5. ใบโพธิ์ ใช้ต่อปลายของอุบะห้อยจากกระจอม และกระจงเกลือกตลอดจนปลายอุบะทั้งหมด

6. ลูกปลา มีขนาดเล็กกว่าแม่ปลา 2 - 4 เท่า ไข่ร้อยละ 3 สาย ซึ่งแต่ละสายจะมีลูกปลา 2-3 ตัว

การลงสีพื้นของปลาตะเพียนชุดหนึ่งมักใช้สีเดียวกันยึดตัวแม่ปลาเป็นหลัก เช่น สีแดง ดำ เขียว น้ำเงิน ชมพู บริเวณเกล็ด ครีบ และหาง ส่วนรายละเอียดของตัวปลานิยมใช้สีบรอนซ์เงินเพื่อให้ดู วาวแวบสวยงาม ส่วนลวดลายเกร็ดบนตัวปลานิยมเขียน “ลายผักชี” หางปลานิยมเขียน “ลายดอกไม้” และ “ลายต้นสน” ซึ่งเป็นลวดลายที่ชาวมุสลิมเขียนมานานแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2557: 169 - 170)

3.4.5. ดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสนหางไก่

ดอกโสนเป็นพืชที่พบมากในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพืชที่ขึ้นทั่วไป บริเวณบึงที่มีน้ำขัง ชาวอยุธยาเมื่อชีพทานาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในนามักมีวัชพืชที่มาแย่งอาหารจากต้นข้าว คือโสนหางไก่ขาวคลองสวนพลู จึงนำมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ เช่นดอกเยอร์บีร่า ดอกเบญจมาศ ดอกคานซันซึ่งมีความสวยงาม ต่อมาได้พัฒนาเป็นสินค้ามีชื่อของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ เพราะเป็นสินค้าที่ประณีต สวยงามและทำด้วยมือ ประกอบกับมีทำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจังหวัดเดียว ซึ่งภูมิปัญญานี้ได้ทำรายได้ให้กับชุมชนในจังหวัดเป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนในจังหวัดมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

วัตถุดิบ และอุปกรณ์ที่ใช้ 1. ต้นโสนหางไก่ 2. เชือก 3. กรรไกร 4. กาวโดยมีกระบวนการทำคือนำต้นโสนมาตากให้แห้งแล้วตัดเป็นท่อนๆตามที่ต้องการ ใช้มีดปอกเปลือกสีน้ำตาลออกแล้วฝานต้นโสนเป็นแผ่นบาง จากนั้นตัดเป็นกลีบดอก แล้วนำมาประกอบเป็นดอก

การทำดอกมะลิบาน นำแผ่นโสนที่ฝานมามีวนเส้นผ่านศูนย์กลางตามขนาดของดอกที่ต้องการ จากนั้นตัดหัวตัดท้ายให้เรียบ แล้วใช้มีดคม ๆ ฝ่าให้เป็นกลีบ จากนั้นก็ใช้มือคลึงในลักษณะทวนเข็มนาฬิกา ให้กลีบที่ฝ่าไว้สลับกลีบกัน แล้วกดหน้า ให้ปุ่มเล็กน้อย จากนั้นใช้เชือกพันแล้วดึงให้กลีบขยายออกใช้ด้ายผูกให้แน่น

การทำดอกกุหลาบ นำแผ่นโสนที่ฝานแล้ว มาตัดตามขนาดของกลีบดอกที่ต้องการใช้น้ำพรมให้ทั่วแล้วใช้มีดมีวนที่ปลายกลีบด้านบนให้โค้งเล็กน้อย พอทำได้ตามจำนวนที่ต้องการแล้วก็นำกลีบที่เตรียมไว้มา ประกอบเข้าเป็นดอก ให้กลีบเล็กอยู่ด้านในและค่อย ๆ ใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ใช้ด้ายมัดให้แน่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2557: 176 - 177)

3.5 บุคคลสำคัญจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเคยเป็นอดีตราชธานีของไทยถึง 417 รุ่งเรืองมายาวนานจึงมีบรรพบุรุษที่มีความกล้าหาญเสียสละในการปกป้อง และสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อจังหวัดและประเทศชาติหลายท่านที่ควรได้รับการยกย่อง และศึกษาชีวประวัติของท่าน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาบุคคลสำคัญทั้งหมด 6 ท่าน คือ 1. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) 2. สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ 3. สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 4. สมเด็จพระสุริโยทัย 5. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช 6. สมเด็จพระนารายณ์มหาราชซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.5.1 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทองทรงเป็นปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา ในจดหมายเหตุโหรว่าเสด็จพระราชสมภพ พ.ศ. 1857 ได้ทรงสถาปนาเมืองหลวงขึ้นในบริเวณที่เรียกว่า หนองโสน เมื่อจุลศักราช 712 ปีชาล โทศก วันศุกร์ ขึ้น 6 ค่ำ เดือนห้า เวลา 3 นาฬิกา 9 บาท ตรงกับวันศุกร์ที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 1893 เมื่อแรกเสวยราชย์นั้นทรงพระนามว่าสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทรบรมบพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว ขณะพระชนมายุได้ 37 พรรษา

ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าพระองค์พระราชสมภพที่ไหน และมาจากเมืองไหน เอกสารทางประวัติศาสตร์และนักประวัติศาสตร์ทั้งไทย และต่างประเทศขัดแย้งกัน โดยมีข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับที่มาของพระเจ้าอู่ทองสรุปได้ดังนี้

แนวความคิดที่ 1

พระเจ้าอู่ทองมาจากอำเภ่อู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นแนวความคิดของสมเด็จพระมหาธรรมราชาเจ้าเมืองพิษณุโลก แต่ในปัจจุบันแนวความคิดนี้ได้ถูกยกเลิกไปแล้วเนื่องจากการสำรวจหลักฐานทางโบราณคดีของ อ.มานิต วัลลิโภดม ที่เมืองอู่ทองแล้วพบว่า เป็นศิลปกรรมสมัยทวารวดีตอนปลาย ราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 ทั้งสิ้น แล้วประมาณอายุเมืองนี้ว่าต้องร้างไปก่อนสมัยสมเด็จพระรามาธิบดี ผู้สร้างพระนครศรีอยุธยา 200 ปี ศาสตราจารย์ของ บวสเชอเลีย แห่งมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศสมาร่วมขุดค้นทางโบราณคดีที่เมืองอู่ทอง อำเภ่อู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2511 สรุปว่าเมืองอู่ทองโบราณนี้ร้างไปแล้วเป็นเวลาถึง 300 ปีก่อนยุคของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1

แนวความคิดที่ 2

พระเจ้าอู่ทองสืบเชื้อสายมาจากกลุ่มผู้ปกครองทางเหนือ ในตำนานสิงหนวัติกล่าวว่า พระเจ้าอู่ทองสืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าพรหมกุมาร มีต้นวงศ์อยู่ที่เมืองเชียงแสนหรือแคว้นโยนกนคร ต่อมาพระเจ้าพรหมได้อพยพมาสร้างเมืองที่เชียงราย หรือเวียงไชยปราการ กษัตริย์ที่เวียงไชยปราการที่ปกครองสืบต่อมาถูกเมืองสุธรรมวดีรุกราน จึงอพยพอยู่แถบบริเวณเมืองไตรตรึงส์

สืบต่ออายุมาหลายชั่วคน จนถึงพระเจ้าอู่ทองหรือสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ที่ได้สถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

แนวความคิดที่ 3

พระเจ้าอู่ทองเป็นชาวจีน เป็นเพียงการอ้างอิงจากพงศาวดารฉบับวันวลิต อีกทั้งก็ไม่มีหลักฐานทางโบราณคดีมาสนับสนุน ข้อสันนิษฐานนี้จึงไม่มีน้ำหนักมากพอเช่นกัน

แนวความคิดที่ 4

พระเจ้าอู่ทองมาจากเมืองเพชรบุรี (พริบพรี) ที่กล่าวถึงในจดหมายเหตุสาธุการในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ รวมถึงยังมีตำนานที่กล่าวอ้างอิงถึงอยู่บ้าง โดยกล่าวว่า สมเด็จพระบรมราชาสถาปนาพระพุทธไตรรัตนนายกได้ 1 ปีก็เสด็จออกผนวช แล้วสถาปนาเจ้าชายวรเชษฐ์ ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ครั้นลาสิกขาแล้ว ก็โปรดให้เจ้าชายวรเชษฐ์ไปครองเมืองเพชรบุรี ซึ่งตำนานระบุว่าต่อมาคือสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1

แนวความคิดที่ 5

พระเจ้าอู่ทองอยู่ที่บริเวณอยุธยาเดิมอยู่แล้ว เดิมเป็นเจ้าเมืองอโยธยา เมื่อมีโรคระบาดดังกล่าวก็ได้เสด็จมาสร้างเมืองใหม่ที่บริเวณที่เป็นกรุงศรีอยุธยาในปัจจุบัน

แนวความคิดที่ 6

พระเจ้าอู่ทองสืบเชื้อสายมาจากเจ้าเมืองลพบุรี โดยอ้างหลักฐานทางลายลักษณ์อักษรจากชินกาลมาลีปกรณ์ ที่กล่าวถึงกษัตริย์จากเมืองอโยธยปุระเสด็จมาจากเมืองกัมโพชหรือลพบุรี ในปัจจุบันมายึดเมืองชัยนาท ("ชัยนาท" เดิมคือชื่อของเมืองพิษณุโลกฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน ภายหลังสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถมีพระบรมราชโองการให้ย้ายชื่อดังกล่าวมาเป็นนามเมืองปากแพรกหรือเมืองชัยนามในปัจจุบันแทน) หรือเมืองพิษณุโลกในปัจจุบัน แล้วตั้งขุนนางชื่อวัฏเดชหรือขุนหลวงพะงั่วครองเมืองสุพรรณภูมิ ญาติของวัฏเดชได้อภิเษกกับพระเจ้าอู่ทองแล้วพระองค์ก็ได้เสด็จกลับไปเมืองอโยธยปุระ

แนวความคิดที่ 7

พระเจ้าอู่ทองอพยพหนีการกบฏของทาสชาวเขมรมาจากนครวัด โดยหัวหน้าทาสที่ก่อการกบฏมีนามว่า แต่งหวาน (ตระชก ประแอม) ซึ่งพงศาวดารเขมรฉบับแรกสุด (ที่ยังไม่มีอิทธิพลของฝรั่งเศส) ก็อ้างว่าตระชก ประแอม นี้คือบรรพบุรุษต้นกำเนิดของชาวเขมร การที่ชินกาลมาลีปกรณ์แห่งล้านนาบันทึกว่าพระเจ้าอู่ทองมาจากแคว้นกัมโพช ก็ตรงกันว่า เมื่อพยพมาอยู่อยุธยา ก็ยังคงเป็นกษัตริย์ของกัมโพช (นครวัด) ดังเดิมตามหลักฐานและโบราณคดี

ทฤษฎีเกี่ยวกับที่มาของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ในแนวคิดที่ 4 5 และ 6 สามารถผนวกรวมกันได้ กล่าวคือ เมื่อพิจารณาตำนานทั้งหลายแล้ว เจ้าชายวรเชษฐ์ ทรงเป็นพระโอรสในพระเจ้าบรมราชา กษัตริย์แห่งอาณาจักรละโว้ (แนวความคิดที่ 6) ต่อมาพระราชชนก

โปรดให้ไปครองเมืองพริบพรี (แนวความคิดที่ 4) และหลังจากพระราชชนกเสด็จสวรรคตแล้ว ทรงกลับมาครองเมืองอโยธยา (แนวความคิดที่ 5) จากนั้นจึงเกิดโรคระบาด จึงทรงย้ายที่ตั้งเมืองมายังตำแหน่งปัจจุบัน

พระราชกรณียกิจที่สำคัญประการแรก คือ การสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีในวันศุกร์ ขึ้น 6 ค่ำ เดือน 5 จุลศักราช 712 ตรงกับวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 1893 โดยทรงเลือกตั้งในชัยภูมิที่เหมาะสมในการรับศึก บริเวณที่ตั้งพระนครเป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและสะสมเสบียงอาหารได้มาก รวมทั้งสามารถทำนาในพระนครได้ ด้วยชัยภูมิที่มั่นคงแข็งแรงนี้ทำให้ผู้รุกรานต้องใช้เวลาในการตีกรุงศรีอยุธยา

ประการที่ 2 เมื่อแรกตั้งกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงวางรูปแบบลักษณะการปกครองอาณาจักรด้วยการผสมผสานวิธีการปกครองของสุโขทัย และกัมพูชามาปรับใช้ เช่น การตั้งเมืองลูกหลวงเป็นเมืองหน้าด่านชั้นใน เพื่อป้องกันราชธานี และจัดแบ่งการปกครองเป็น 4 ฝ่าย เรียกว่า จตุสดมภ์ ได้แก่ เมือง (เวียง) วัง คลัง และนา ดูแลปกครองเมือง ราชสำนัก เก็บรักษาผลประโยชน์แผ่นดิน และดูแลรวบรวมเสบียงอาหาร นอกจากนี้ ในการพิพากษาคดีความจะยึดถือพรหมณ์เป็นผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่ตัดสินความตามพระธรรมศาสตร์

ประการที่ 3 ความสัมพันธ์กับอาณาจักรเพื่อนบ้านใกล้เคียง หลังสร้างกรุงศรีอยุธยา ใน พ.ศ. 1895 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงครองราชย์สมบัตินาน 19 ปี เสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. 1912. สุกภักษ์ บุญทอง (2556: 1 - 35)

3.5.2 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเป็นพระราชโอรสของสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) กับพระราชธิดาของพระมหาธรรมราชาที่ 2 แห่งกรุงสุโขทัย ครองราชย์ระหว่างปี พ.ศ. 1991-2031 พระองค์ทรงปรีชาสามารถหลายด้าน ทั้งทางด้านรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ศาสนา และวรรณคดี พระราชกรณียกิจที่สำคัญได้แก่

1. ปฏิรูปการปกครองราชอาณาจักร โดยแยกการบริหารราชการแผ่นดินส่วนกลางออกเป็นสองฝ่าย คือ สมุหกลาโหม ดูแลข้าราชการ ฝ่ายทหาร และสมุหนายก ดูแลข้าราชการฝ่ายพลเรือนรวมทั้งหน่วยจตุสดมภ์ ทำให้สามารถแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างฝ่ายทหารฝ่ายพลเรือนได้อย่างชัดเจน สำหรับการบริหารงานในส่วนภูมิภาค สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้ยกเลิกเมืองลูกหลวง หรือเมืองหน้าด่านทั้ง 4 และมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ 1. หัวเมืองชั้นใน เรียกว่าเมืองจัตวา ผู้ปกครองอยู่ในตำแหน่ง ผู้รั้ง หรือเจ้าเมือง อยู่ภายใต้การควบคุมของกรุงศรีอยุธยาอย่างใกล้ชิด 2. หัวเมืองชั้นนอก ได้แบ่งหัวเมืองชั้นนอกเป็น เมืองชั้นเอก โท ตริ ตามลำดับ ความสำคัญของเมือง ซึ่งการปกครองใช้ระบบเดียวกับกรุงศรีอยุธยา ซึ่งถือว่าการรวมอำนาจเข้าสู่

ศูนย์กลาง ทำให้อาณาจักรมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน นอกจากนี้พระองค์ยังจัดการปกครองท้องถิ่นในแต่ละเมือง โดยแต่ละเมืองประกอบด้วยแขวง แต่ละแขวงประกอบด้วยตำบล แต่ละตำบลประกอบด้วยหมู่บ้าน ซึ่งคล้ายกับปัจจุบัน

2. ประกาศใช้กฎหมายหลายลักษณะ เช่น กฎหมายทำเนียบศักดิ์นา
3. เสด็จไปประทับเมืองพิษณุโลกตั้งแต่ พ.ศ. 2006 จนสิ้นสุดสมัยของพระองค์ เนื่องจากมีสงครามกับล้านนาแต่รบกันเป็นระยะเวลานานไม่แพ้ชนะกันเด็ดขาดจึงหันมาผูกสัมพันธ์ไมตรีกับตลอดสมัยพระองค์
4. ทรงมีคุณูปการต่องานด้านวรรณกรรมหลายชิ้น เช่น การประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิตและพระเถระเพื่อแต่งวรรณกรรมทางพุทธศาสนา อย่างมหาชาติคำหลวง นอกจากนี้ยังมีการแต่งลิลิตยวนพ่ายเพื่อเป็นการยกย่องเกียรติของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

3.5.3 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 มีพระนามเดิมว่าพระเชษฐา เป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถกับพระราชชนนีจากราชวงศ์พระร่วง พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ ระบุว่าทรงพระราชสมภพเมื่อปีมะโรง พ.ศ. 2015 ต่อมาในปี พ.ศ. 2027 ทรงผนวชพร้อมทั้งพระราชโอรสในสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 3 เมื่อทรงลาผนวชในปีถัดมา สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้สถาปนาพระองค์เป็นพระมหาอุปราช ทรงพระนามว่าพระเอกสิทธิ์ราช เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. 2031 พระเอกสิทธิ์ราชยังคงประทับอยู่ที่เมืองพิษณุโลก จนกระทั่งสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 3 เสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. 2034 จึงเสด็จมาเสวยราชสมบัติพระนครศรีอยุธยา ทรงพระนามสมเด็จพระรามาธิบดี ครองราชย์ระหว่างพ.ศ. 2034-2072 ทรงให้ความสำคัญทางด้านการทหารมากตั้งเห็นได้จากพระราชกรณียกิจที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ทรงริเริ่มการทำสารบัญชี่ ซึ่งเป็นวิธีเกณฑ์คนรับราชการทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน โดยจัดตั้งหน่วยงานขึ้น เรียกว่า กรมพระสุรัสวดี วิธีดังกล่าวทำให้ทราบจำนวนกำลังพลที่แน่นอน และสามารถระดมไพร่เข้ารับราชการได้สะดวก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการควบคุมกำลังพล
2. มีการจัดทำตำราพิชัยสงครามขึ้นเป็นครั้งแรก เป็นตำราว่าด้วยการจัดทัพเพื่อใช้ในการทำสงคราม อูบายแห่งสงคราม ยุทธศาสตร์ และวิธียุทธ์
3. มีสัมพันธ์ไมตรีกับชาติตะวันตก ซึ่งชาติแรกที่เข้ามาคือ โปรตุเกส ซึ่งเดินทางเข้ามาค้าขาย อยู่อยุธยาจึงเริ่มเรียนรู้วิทยาการของชาวตะวันตกโดยเฉพาะทางการแพทย์ ซึ่งโปรตุเกสได้นำกระสุนดินดำปืนใหญ่เข้ามาขาย และได้เข้ามาเป็นกองทหารอาสาด้วย

3.5.4 สมเด็จพระสุริโยทัย

สมเด็จพระสุริโยทัยเป็นพระมเหสีของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิแห่งราชวงศ์สุพรรณภูมิ พระราชประวัติของสมเด็จพระสุริโยทัยยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด แต่สันนิษฐานว่าสืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์สุโขทัย ซึ่งดำรงตำแหน่งพระอัครมเหสีในสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ในขณะที่สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ขึ้นครองราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาต่อจากขุนรวงศาธิราชได้เพียง 7 เดือน เมื่อ พ.ศ. 2019 พระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ และพระมหาอุปราชาบุเรงนองยกกองทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก โดยผ่านมาจากด่านด่านพระเจดีย์สามองค์ จังหวัดกาญจนบุรี และตั้งค่ายล้อมพระนคร การศึกครั้งนั้นเป็นที่เลื่องลือถึงวีรกรรมของ สมเด็จพระสุริโยทัย ซึ่งไสช้างพระที่นั่งเข้าขวางพระเจ้าแปรด้วยเกรงว่า สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระราชสวามี จะเป็นอันตราย จนถูกพระแสงขอจ้าวฟันพระอังสาขาดสะพายแล่งสิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง เพื่อปกป้องพระราชสวามีไว้ เมื่อสงครามยุติลง สมเด็จพระมหาจักรพรรดิได้ทรงปลงพระศพของพระนาง และสถาปนาสถานที่ปลงพระศพขึ้นเป็นวัดขนาน - นามว่า "วัดสบสวรรค์" (หรือวัดสวนหลวงสบสวรรค์) ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ได้มีโครงการก่อสร้างพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย บริเวณทุ่งมะขามหย่อง ตำบลบ้านใหม่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระสุริโยทัย และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ ในปี พ.ศ. 2535

ไพฑูริย์ มีสกุล และคณะ (2559: 86 - 88)

3.5.5 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช หรือ พระองค์ดำ เป็นพระราชโอรสในสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช และพระวิสุทธิกษัตริย์ พระราชธิดาของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ และพระสุริโยทัย เสด็จพระราชสมภพเมื่อ พ.ศ. 2098 ที่พระราชวังจันทน์ เมืองพิษณุโลก พระองค์มีพระเชษฐภคินีคือพระสุพรรณกัลยา และพระอนุชาคือสมเด็จพระเอกาทศรถ (พระองค์ขาว)

ขณะที่ทรงพระเยาว์ พระองค์ทรงใช้ชีวิตอยู่ที่พระราชวังจันทน์ เมืองพิษณุโลก จนกระทั่งพระเจ้าบุเรงนองยกทัพมาตีเมืองพิษณุโลกสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช เจ้าเมืองพิษณุโลก ยอมอ่อนน้อมต่อหงสาวดี จึงทำให้เมืองพิษณุโลกต้องเป็นเมืองประเทศราชของกรุงหงสาวดี และไม่ขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าบุเรงนองทรงขอพระสุพรรณกัลยา และพระนเรศวรไปเป็นองค์ประกันที่หงสาวดีใน พ.ศ. 2107 ตั้งแต่มีพระชนมายุเพียง 9 พรรษา ประทับอยู่กรุงหงสาวดี 8 ปี ก่อนที่พระเจ้าบุเรงนองตีกรุงศรีอยุธยาแตกเมื่อ พ.ศ. 2112 มะเส็งศก วันอาทิตย์ เดือน 9 แรม 11 ค่ำ และได้สถาปนาสมเด็จพระมหาธรรมราชาครองกรุงศรีอยุธยาในฐานะประเทศราชของหงสาวดีต่อไป หลังจากนั้น พระนเรศวรได้หนีกลับมาไทยโดยที่บุเรงนองยินยอมด้วยอันเนื่องมาจากพระสุพรรณกัลยาขอไว้ เมื่อมาถึงกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระมหาธรรมราชาได้ทรงพระราชทานนามให้ว่า พระนเรศวร

และโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระมหากษัตริย์ปกครองเมืองพิษณุโลก ทรงปกครองเมือง และทรงเริ่มเตรียมการกอบกู้เอกราชกรุงศรีอยุธยาด้วยความปรีชาสามารถ จึงได้ขึ้นครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. 2133-2148 ซึ่งมีพระราชกิจสำคัญดังนี้

1. ทรงประกาศอิสรภาพจากพม่าที่เมืองแครงเมื่อ พ.ศ. 2127
2. เมื่อ พ.ศ. 2127 กษัตริย์พม่าต้องการที่จะกำจัดพระนเรศวร เกิดการปะทะกันขึ้นที่แม่น้ำสะโตง พระนเรศวรทรงยิงพระแสงปืนข้ามแม่น้ำสะโตงถูกแม่ทัพพม่าเสียชีวิต ทำให้ทัพพม่าแตกพ่าย
3. ทรงสงครามยุทธหัตถีกับพระมหากษัตริย์พม่า ที่ตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดสุพรรณบุรีเช้าของวันจันทร์ แรม 2 ค่ำ เดือนยี่ ปีมะโรง พ.ศ. 2135 สมเด็จพระนเรศวร และสมเด็จพระเอกาทศรถทรงเครื่องพิชัยยุทธ สมเด็จพระนเรศวรทรงช้าง นามว่า เจ้าพระยาไชยานุภาพ ส่วนพระสมเด็จเอกาทศรถ ทรงช้างนามว่า เจ้าพระยาปราบไตรจักร ช้างตกมัน ในระหว่างการรบ จึงวิ่งไล่ตามพม่าหลงเข้าไปในแดนพม่า มีเพียงทหารรักษาพระองค์ และจาดูรงค์บาทเท่านั้นที่ติดตามไปทัน สมเด็จพระนเรศวรทอดพระเนตรเห็นพระมหากษัตริย์พม่าทรงพระคชสารอยู่ในร่มไม้กับเหล่าเท้าพระยาจึงทราบได้ว่าช้างทรงของสองพระองค์กล้าเข้ามาถึงกลางกองทัพ และตกอยู่ในวงล้อมข้าศึกแล้ว แต่ด้วยพระปฏิกิริยาไหวพริบของสมเด็จพระนเรศวร จึงตรัสถามด้วยค้อนเคียวมาก่อนแต่้วยเยาว์ว่า "พระเจ้าพี่เราจะยืนอยู่ในร่มไม้เล่า เชิญออกมาทำยุทธหัตถีด้วยกัน ให้เป็นเกียรติยศไว้ในแผ่นดินเถิด ภายหน้าไปไม่มีพระเจ้าแผ่นดินที่จะได้ยุทธหัตถีแล้ว" พระมหากษัตริย์พม่าได้ยินดังนั้น จึงไล่ช้างนามว่า พลายพัทธกอเข้าชนเจ้าพระยาไชยานุภาพเสียหลัก พระมหากษัตริย์พม่าทรงฟันสมเด็จพระนเรศวรด้วยพระแสงของ้าว แต่สมเด็จพระนเรศวรทรงเปียงหลบทัน จึงฟันถูกพระมालาหน้าขาต จากนั้นเจ้าพระยาไชยานุภาพชนพลายพัทธกอเสียหลัก สมเด็จพระนเรศวรทรงฟันด้วยพระแสงของ้าวถูกพระมหากษัตริย์พม่าเข้าที่อึ่งสะขวา สิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง ส่วนสมเด็จพระเอกาทศรถทรงฟันเจ้าเมืองจาปะโรเสียชีวิตเช่นกัน ทหารพม่าเห็นว่าแพ้แน่แล้ว จึงใช้ปืนระดมยิงใส่สมเด็จพระนเรศวรได้รับบาดเจ็บ ทันใดนั้น ทัพหลวงไทยตามมาช่วยทัน จึงรับทั้งสองพระองค์กลับพระนคร พม่าจึงยกทัพกลับกรุงหงสาวดีไป

ไพฑูริย์ มีสกุล และคณะ (2559: 97 - 99)

3.5.6 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นพระโอรสของพระเจ้าปราสาททอง พระราชมารดาเป็นพระราชธิดาในสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม เสด็จพระราชสมภพ เมื่อ วันจันทร์ เดือนยี่ ปีวอก พ.ศ. 2175 ในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาเล่าว่าเมื่อแรกประสูตินั้น พระญาติเห็นพระโอรสมีสิ่กร พระราชบิดาจึงโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “พระนารายณ์” ส่วนในคำให้การชาวกรุงเก่า

และคำให้การขุนหลวงหาวัด เล่าว่าเมื่อเพลิงไหม้พระที่นั่งมิ่งมงคลภิเษก พระโอรสเสด็จไปช่วยดับเพลิง ผู้คนเห็นเป็นสิกร จึงพากันขนานพระนามว่า พระนารายณ์เมื่อพระนารายณ์มีพระชนม์มได้ 5 พรรษา ขณะเล่นน้ำ พระองค์ทรงถูกอสุนีบาต พวกผีเลี้ยง นางนม สลบหมดสิ้น แต่พระองค์ไม่เป็นไรแม้แต่น้อยเมื่อพระนารายณ์มีพระชนม์มได้ 9 พรรษา พระองค์ทรงถูกอสุนีบาตที่พระราชวังบางปะอิน แต่พระองค์ก็ปลอดภัยดี สมเด็จพระนารายณ์ทรงรับการศึกษาจากพระโหราธิบดี ซึ่งเป็นข้าราชการชั้นสูงในพระราชวัง และพระอาจารย์พรหมพระพิมลธรรม รวมทั้งสมเด็จพระพุฒาจารย์ พระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์ระดับสูงในพระนครตามคำบอกเล่าของบาทหลวงในสมัยนั้น สมเด็จพระนารายณ์มหาราชาเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อเวลาสองนาฬิกา วันพฤหัสบดี แรม 2 ค่ำ เดือน 12 จุลศักราช 1018 ปีวอก (ตรงกับวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2199) มีพระนามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า ‘สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 3 เป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ 27 แห่งกรุงศรีอยุธยา ขณะทรงมีพระชนมายุ 25 พรรษาหลังจากประทับในกรุงศรีอยุธยาได้ 10 ปี พระองค์จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองลพบุรีขึ้นเป็นราชธานีแห่งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ. 2209 และเสด็จไปประทับที่ลพบุรีทุกๆ ปี ครั้นละเป็นเวลานานหลายเดือน กระทั่งเสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. 2231 รวมครองราชสมบัติเป็นเวลานาน 32 ปี มีพระชนมายุ 56 พรรษา ทรงมีพระราชธิดาเพียงพระองค์เดียวคือ กรมหลวงโยธาเทพ

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชาถือว่ากรุงศรีอยุธยามีความเจริญรุ่งเรืองและสงบสุข ปลอดภัย การค้าขายกับต่างชาติรุ่งเรือง ศิลปวัฒนธรรมเจริญก้าวหน้า พระองค์มีพระราชกรณียกิจที่สำคัญดังนี้

1. การต่างประเทศ

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชามีการส่งเสริมการค้าขายกับต่างประเทศอย่างกว้างขวางทั้ง ฮอลันดา ฝรั่งเศส และอังกฤษ กรุงศรีอยุธยาจึงเป็นเมืองท่าที่สำคัญ เป็นที่รู้จักของชาวตะวันตก ทำให้เศรษฐกิจของอยุธยารุ่งเรืองจากการเก็บภาษีอากรจำนวนมาก พระองค์จึงดำเนินนโยบายต่างประเทศในการสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของชาติตะวันตก โดยเฉพาะฮอลันดา ซึ่งพยายามใช้กำลังทางทหารบีบบังคับอยุธยา เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า พระองค์ก็ตั้งฝรั่งเศส ซึ่งเป็นศัตรูของฮอลันดามาถ่วงดุลอำนาจด้วยการส่งคณะทูตนำโดยพระวิสุทธสุนทร (ปาน) ไปเจริญสัมพันธไมตรีกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 คณะทูตทำงานได้ผลดีนำชื่อเสียงมาสู่พระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้ยังทรงรับวิทยาการจากตะวันตก โดยการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกเข้ามาผสมผสานกับสถาปัตยกรรมไทย ในการสร้างพระราชวังนารายณ์ราชนิเวศน์ และทรงจัดระบบชลประทานโดยการวางท่อน้ำคล้ายระบบประปา จากทะเลชุบศรมายังพระราชวัง โดยการวางท่อประปาไว้ใต้ดินซึ่งเป็นรูปแบบที่ทันสมัย

2. ด้านวรรณกรรม

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชมีวรรณกรรมสำคัญสร้างสรรค์ขึ้น เช่น จินตามณี พระราชนิพนธ์พงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐฯ สมุทรโฆษคำฉันท์ ซึ่งกวีที่มีชื่อเสียงในสมัยนี้คือ ศรีปราชญ์

ไพฑูริย์ มีสกุล และคณะ (2559: 99 - 100)

3.6 ประเพณีสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.6.1 งานลอยกระทงไฟ อวยุชยามรดกโลก

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความโดดเด่นทั้งในด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่สืบต่อกันมายาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงได้รับการประกาศจากประชาคมโลก โดยองค์การยูเนสโก ให้สถาปนาเมืองแห่งประวัติศาสตร์นี้ ให้เป็นเมือง “มรดกโลก” ทางด้านวัฒนธรรม ในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ขอเชิญชวนทุกท่านร่วมสัมผัสบรรยากาศความเจริญรุ่งเรือง ในอดีตกับประวัติศาสตร์แห่งกรุงศรีอยุธยาได้ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี

โดยกิจกรรมภายในงานจะได้ชม การแสดงแสงสี-เสียง ตลาดย้อนยุค ถนนคนเดิน ถนนกินเส้น ถนนกินกุ้ง มัจฉาภูเขา ลานวัฒนธรรม การประกวด the best to be number one การประกวดเยาวชนคนเก่ง การประกวดหนูน้อยกรุงเก่า การประกวด Miss Ayutthaya การประกวด Ayutthaya Talent และกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมายท่ามกลางบรรยากาศเมืองมรดกโลก และจะมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการอย่างยิ่งใหญ่ ด้วยขบวนแห่จาก 16 อำเภอ และส่วนราชการ รวม 8 ขบวน แต่งกายสมัยกรุงศรีอยุธยา ร่วมประกาศก้องความเป็นเมืองมรดกโลก (ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2556: 54)

3.6.2 ประเพณีสงกรานต์กรุงเก่า

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดงาน “ประเพณีสงกรานต์กรุงเก่า” ทุกปี ระหว่างวันที่ 13 - 15 เมษายน ของทุกปี ณ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีกิจกรรมมากมาย อาทิ แต่งกายผ้าไทยไปทำบุญตักบาตรหน้าวิหารพระมงคลบพิตร รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ปล่อยนก ปล่อยปลา ในวันที่ 13 - 15 เมษายน ของทุกปี สนุกกับกิจกรรมเล่นน้ำสงกรานต์กับช้าง โดยสำนักงานพระนครศรีอยุธยา ร่วมกับ วังช้างอยุธยาจะจัดช้างอยุธยามาเล่นน้ำกับนักท่องเที่ยวที่บริเวณหน้าเรือนทรงไทย ถนนศรีสรรเพชญ์ ร่วมสัมผัสบรรยากาศย้อนยุค ก่อเจดีย์ทราย สรงน้ำพระพุทธรูป สักการะศาลหลักเมือง ทำบุญตักบาตรหน้าวิหารพระมงคลบพิตร ปล่อยนก ปล่อยปลา รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ ชมขบวนแห่ประเพณีสงกรานต์กรุงเก่า ชมประเพณีแห่งสี่ธงตะขาบ การแต่งกายแบบมอญ ร่วมทำบุญ ตักบาตรแบบมอญ

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 52)

3.6.3 พิธีไหว้ครูบูชาเตา

พิธีไหว้ครูบูชาเตา เป็น “พิธีไหว้ครู” ช่างตีมีดตีดาบ ของชาวบ้านต้นโพธิ์ บ้านไผ่หนอง และบ้านสาไล ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง ซึ่งมีอาชีพในการตีมีดเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า “มีดอรัญญิก” บรรพชนของชาวบ้านไผ่หนองและบ้านต้นโพธิ์ ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวงนั้นเป็น ชาวเวียงจันทน์ เข้ามาตั้งรกรากอยู่ตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีอาชีพในการตีทองและตีเหล็ก แต่ต่อมาเลิกการตีทอง จึงเหลือแต่การตีเหล็กเพียงอย่างเดียว เหล็กที่ตีนี้ส่วนใหญ่ทำเป็นมีดดาบ และอาวุธ ตลอดจนเครื่องใช้อื่น ๆ ซึ่งมีคุณภาพดีมากเมื่อทำเสร็จแล้วก็นำมาขายที่หมู่บ้านอรัญญิก ตำบล ปากท่า อำเภอกำแพงแสน จึงเรียกว่า “มีดอรัญญิก” สิ่งที่ว่าตำบลท่าช้างทุกคนยังคงถือสืบต่อกันมาตาม ขนบประเพณีเดิมคือการ “ไหว้ครูบูชาเตา” ซึ่งทุกบ้านจะจัดบูชาในวันพฤหัสบดีช่วงเช้าตรู่ของวันขึ้น 7 ค่ำ หรือ 9 ค่ำ เดือน 5 (ประมาณเมษายน-พฤษภาคม) ตามแต่ความสะดวก เพื่อระลึกถึงพระคุณ ครูบาอาจารย์ และเพื่อความเป็นสิริมงคลของตน ทั้งยังเป็นการปิดเป่าสิ่งไม่เป็นมงคลต่าง ๆ ในการตีเหล็กอีกด้วยพอได้เวลาผู้ทำพิธีไหว้ครูก็จะกล่าวบทชุมนุมนมเทวดาไหว้พระรัตนตรัย จากนั้น ก็จะกล่าวบทอัญเชิญครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ได้แก่ พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม พระวิฆณุกรรม พระมาตุลี พระพาย พระคงคา พระฤๅษี 8 องค์ ฯลฯ ตลอดจนบูรพาจารย์ทั้งครูไทย ครูลาว ครูมอญ ครูจีน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาตีเหล็กให้แก่ตน มารับเครื่องบูชาสังเวจ และประสาทพรแก่ผู้เข้าร่วมพิธี ให้ประสบแต่ความสุขความเจริญ แล้วปิดทองเครื่องมือทุกชิ้น ทำนํ้ามนต์ธรรมสารประพรมเครื่องมือ และผู้เข้าร่วมพิธี

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 53)

3.6.4 พิธีคล้องช้างตามตำราหลวง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีความผูกพันกับช้างมายาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน “เพนียด” หมายถึง กรงหรือคอกที่ทำไว้สำหรับดักจับสัตว์ ทำคอกด้วยซุง ทั้งต้น นำมาตอกฝังลงในดิน เหลือไว้สูงกว่าตัวช้างเล็กน้อย การจับช้าง คนไทยเราเรียกกันว่า คล้อง เพราะใช้เชือกเป็นอุปกรณ์สำคัญในการคล้องจับช้างที่ต้อนเข้ามาในคอก เพนียดคล้องช้างจึงเป็น สถานที่สำหรับใช้ในการจับช้างป่า เพื่อคัดเลือกช้างที่มีลักษณะงามตามตำรา

สำหรับการคล้องช้างตามตำราคชศาสตร์นั้น จะกระทำได้โดยพระบรม ราชโองการของพระมหากษัตริย์เท่านั้น โดยมีกรมคชบาล และพราหมณ์พฤฒิบาศเป็นผู้สนอง พระบรมราชโองการ เริ่มจากการต้อนโขลงช้างป่ามาพักไว้ที่ปีกกา วันต่อมาจึงต้อนเข้าเพนียดครั้งละ 40 - 50 เชือก เพื่อคัดเลือกช้างที่ต้องลักษณะ ส่วนที่เหลือก็จะปล่อยเข้าป่าไป

ผู้ที่ทำหน้าที่คล้องช้างคือ “หมอช้าง” นั่งบนหลังช้างที่ฝึกมาดีแล้ว เรียกว่า “ช้างคล้อง” มือถือไม้ค้ำจามยาวประมาณ 5 เมตร ตรงปลายมี “บ่วงบาศ” ขนาดกว้างกว่าเท้าช้าง เล็กน้อย คล้องไปที่ขาหลังของช้างป่าที่ต้องการ ซึ่งการคล้องช้างต้องใช้ทั้งสมาธิ ประสบการณ์ และพละกำลัง เนื่องจากช้างป่าจะตกใจตื่นและวิ่งเตลิดไปรอบเพนียดตลอดเวลา ต่อจากนั้นก็ใช้เชือก ปะกำซึ่งทำจากหนังควายคล้องคอช้างป่าตัวนั้นไว้ ก่อนที่จะนำออกไปฝึกให้เป็นงานต่อไป

ฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2556: 54)

4. การเขียนสร้างสรรค์

4.1 ความหมายการเขียนสร้างสรรค์

การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึงการเขียนที่ใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์เพื่อสร้างชิ้นงานที่แปลกใหม่ทั้งในด้านเนื้อหา ความคิด ความรู้ ทักษะคติ ประสบการณ์ รวมถึงเทคนิควิธีการที่นำเสนอ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการเขียนสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2550: 4) ให้ความหมายการเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียน ที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

เกศินี จุฑาวิจิตร (2552: 7) ให้ความหมายการเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนที่ผู้เขียนมุ่งหมายในการนำเสนอเนื้อหาสาระ หรือรูปแบบที่ใหม่ แปลก แตกต่าง ไปจากสิ่งที่มีอยู่หรือเป็นอยู่ อีกทั้งไม่มีลักษณะที่เป็นสูตรสำเร็จ

บุญเสนอ ตริวิเศษ (2554: 4) ให้ความหมายของการเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการเขียนทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง สารคดี และ บันเทิงคดีที่ผู้เขียนมุ่งแสดงความคำนึง และจินตนาการของตนด้วยสำนวนภาษาสละสลวย กลวิธีการเขียนไม่มีขอบเขตจำกัด การแสดงออกในทุกองค์ประกอบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียนและงานเขียนนั้นต้องมีคุณค่าทางอารมณ์ และสติปัญญา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556: 1178) นิยามคำว่า “สร้างสรรค์” ไว้ว่า ก. สร้างให้มีขึ้นเป็นขึ้น ว. มีลักษณะริเริ่มในทางดี เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะสร้างสรรค์

สุทิวรรณ อินทะกนก (2559: 25) การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ความคิด จินตนาการ อารมณ์ ตลอดจนประสบการณ์ผ่านงานเขียนที่มีความแปลกใหม่ทั้งทางด้านรูปแบบ และเนื้อหา โดยอาศัยศิลปะทางภาษา การใช้สำนวนโวหาร ตลอดจนเทคนิควิธีการนำเสนอ ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ลอกเลียนแบบผู้ใด สร้างงานเขียนที่มีคุณค่า ให้ความเพลิดเพลิน จรรโลงใจ ตลอดจนให้สารประโยชน์แก่ผู้อ่าน

ข้อมูลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปความหมายของการเขียนสร้างสรรค์หมายถึงการเขียนที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้ มวลประสบการณ์ และการแสดงความคิดเห็น โดยเลือกใช้ศาสตร์แห่งการเขียน มีการเลือกใช้สำนวนภาษาได้สละสลวย ตรงความหมาย ระดับภาษาเหมาะสม เนื้อหาที่นำเสนอมีความแปลกใหม่ และศิลปะในการเลือกใช้กลวิธีในการนำเสนอให้น่าสนใจ ไม่จำกัดรูปแบบในการนำเสนอ สร้างสรรค์ผลงานที่ไม่ลอกเลียนแบบใคร แต่อาจมาจากการต่อยอดทางความคิดจากเรื่องที่เคยมีมาแล้วได้ โดยงานเขียนสร้างความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และมีประโยชน์ หรือคุณค่าต่อผู้อ่าน ส่วนรวม ประเทศชาติ

4.2 ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์

ความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวตามความคิดจินตนาการที่สร้างสรรค์แปลกใหม่เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อสารผ่านตัวอักษรระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านดังที่มิ้นกิววิชาการหลายท่านกล่าวไว้ดังนี้

Valette (1997: 271, อ้างถึงใน จินตนิภา ศรีไสย์, 2549: 148) กล่าวถึงความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ว่า เป็นความสามารถในการเลือกใช้คำศัพท์ การสะกดตัวการ์นต์ และไวยากรณ์ อย่างเชี่ยวชาญในลีลาของภาษา

Windowson (1978: 61 – 63, อ้างถึงในจุ ไรรัตน์ธนูทอง, 2548: 31) กล่าวว่าความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ คือความสามารถในการเรียบเรียงข้อความ ความคิดที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการสื่อสารข้อความของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการเรียบเรียงประโยคต่าง ๆ ให้มีความต่อเนื่องเป็นข้อมูลการสื่อสารที่มีความหมาย และรู้จักใช้คำเชื่อมความให้ถูกต้องด้วย

ปราณี สุรสิทธิ์ (2541: 57) กล่าวถึงความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการเขียนที่ผู้เขียนสามารถสร้างคำ ประโยค บรรยายภาพ แสดงความรู้สึก และความต้องการ จากข้อความรูปภาพ หรือสิ่งของที่กำหนดให้โดยอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่จากเดิม

สรุปได้ว่าความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ เป็นความสามารถในการเลือกใช้คำศัพท์ ประโยค มาเรียงร้อยเป็นเรื่องราวอย่างสร้างสรรค์แปลกใหม่ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน ซึ่งผู้วิจัยได้นิยามความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ คือผู้เขียนสามารถเขียนบรรยายเขียนพรรณนา เรียงความ แต่งบทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ) จากความรู้ ความคิด จินตนาการ อารมณ์ และประสบการณ์ ให้มีความน่าสนใจแปลกใหม่ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรูปแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ

4.3 ความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์

การเขียนสร้างสรรค์เป็นทักษะที่มีความสำคัญ เนื่องจากการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และจินตนาการของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านด้วยกลวิธีที่น่าสนใจ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวไว้ดังนี้

ศิวภานท์ ปทุมสูติ (2548: 16) กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์ เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงความเจริญงอกงามทางปัญญา วุฒิภาวะ องค์ความรู้ และมวลประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับการมีชีวิตอย่างมีความหมาย เนื่องจากเป็นเครื่องหมายแห่งการมีตัวตน และเกียรติภูมิ ทำให้ผู้เขียนรู้สึกมีคุณค่า และความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งงานเขียนสร้างสรรค์นั้นมาจากความคิดที่สร้างสรรค์ โดยมีเสน่ห์ของความแปลกใหม่ จุดประกายความคิด จิตสำนึก และแรงบันดาลใจ

ถวัลย์ มาศจรัส (2550: 5 - 6) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ว่า มีความสำคัญต่อชีวิต คือ เป็นการพัฒนาสมองซีกขวาในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ทางภาษา เพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทั้งสาระ และความบันเทิงของชีวิต อีกทั้งยังทำให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ จากการใช้ภาษาสร้างสรรค์ เช่น นักโฆษณา นักเขียน พิธีกร นอกจากนี้ ยังมีความสำคัญต่อสังคม คือ การจุดประกายความคิดให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในสังคมที่มาจากความคิด ความฝันและจินตนาการผ่านการนำเสนอในรูปแบบของการเขียนสร้างสรรค์ การเขียนสร้างสรรค์จึงเป็นพลังงานที่ทำให้เกิดสาระทางวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนของความมีเหตุผล (การใช้สมองซีกซ้าย) และในส่วนของความสุนทรีย์ของชีวิต ซึ่งเป็นส่วนของความคิดสร้างสรรค์ (การใช้สมองซีกขวา) อย่างสมดุล

สุทธวีรธรณ อินทะกนก (2559: 30 - 37) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ไว้ดังนี้ การเขียนสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของคนการพัฒนาสติปัญญา ตลอดจนมีประโยชน์ต่อการทำงานหลากหลายอาชีพอาจกล่าวได้ว่า มีความสำคัญ และมีประโยชน์ทั้งในวงแคบและวงกว้าง ซึ่งในวงแคบนั้น คือมีความสำคัญในด้านปัจเจก และในวงกว้างนั้น คือสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวมได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสำคัญด้านปัจเจก

1.1 ฝึกเขาวนไหวพริบของผู้เขียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์เปรียบเสมือนสนามฝึกการใช้เขาวนไหวพริบของผู้เขียน โดยที่ผู้เขียนนั้นต้องฝึกฝนการใช้กลวิธีสร้างความแปลกใหม่ให้แก่งานเขียนของตน เป็นต้นว่า การฝึกสร้างคำในลักษณะต่าง ๆ เช่น การฝึกสร้างคำประสม คำซ้ำ คำซ้อน ตลอดจนวิธีพลิกแพลงคำให้มีเสียงไพเราะขึ้น ดังเช่นการใช้คำอัพภาษ ในการเขียนเพื่อเพิ่มความไพเราะของเสียง

1.2 สร้างชื่อเสียงให้แก่ผู้เขียน หากผู้เขียนฝึกฝนการเขียนเชิงสร้างสรรค์จนชำนาญ ผลงานมีเอกลักษณ์ และแสดงถึงความเป็นตัวตนของผู้เขียน โดดเด่นโดยไม่ซ้ำใคร ผลงานของนักเขียนก็เปรียบเสมือนบันไดในการนำพาผู้เขียนให้ประสบความสำเร็จในด้านอาชีพของผู้เขียน ตลอดจนสร้างชื่อเสียงให้แก่ผู้เขียนอีกด้วย

1.3 สร้างอาชีพให้แก่ผู้เขียน ผู้เขียนที่มีความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์การเขียนใช้ได้หลากหลายสาขาอาชีพ เช่น นักเขียนวรรณกรรม นวนิยาย นักเขียนบทละคร และภาพยนตร์ นักการประชาสัมพันธ์ นักแต่งเพลง นักโฆษณา โฆษก พิธีกรนักโต้วาที นักแปล เป็นต้น

1.4 สร้างเอกลักษณ์ของผู้เขียนคือ การใช้ภาษาตลอดจนท่วงทำนองสำนวนโวหารในการเขียนสร้างสรรค์นั้นสามารถสร้าง และแสดงลักษณะเฉพาะตนของผู้เขียนที่ผู้อื่นยากจะลอกเลียนแบบ

2. ความสำคัญด้านสังคม

2.1 เกิดการสืบสานวัฒนธรรมทางภาษา เนื่องจากการเขียนสร้างสรรค์นั้นมีการใช้คำสร้างประโยค สำนวนโวหาร ผ่านลีลา และท่วงทำนองในงานเขียนอยู่เสมอ จึงเป็นการพัฒนาภาษา และสืบสานภาษาประจำชาติของตนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาต่อไปได้

2.2 ถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ให้กับสังคม เนื่องจากการเขียนทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรองสร้างสรรค์นั้น แสดงภูมิปัญญาไทยผ่านการประพันธ์ลักษณะต่าง ๆ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ฯ นอกจากนี้ ยังรวบรวม และบันทึกภูมิปัญญาหลายด้านเช่น ภูมิปัญญาด้านภาษา ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาด้านศาสนา ภูมิปัญญาด้านศิลปะ และวัฒนธรรม

2.3 จุดประกายความคิด และชี้นำสังคม เนื่องจากการเขียนสร้างสรรค์จำนวนมากที่สร้างมาจากความคิด ประสบการณ์ความฝัน และจินตนาการของผู้เขียน บางเรื่องนั้นมีแง่มุมที่แปลกแตกต่างจากกระแสความคิดหลักของสังคม หรือเป็นเรื่องที่จุดประกายความคิด และค่านิยมใหม่ ๆ ให้แก่สังคม

2.4 เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เนื่องจากการเขียนสร้างสรรค์ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรองนั้นล้วนแต่มีคุณค่าในด้านความงามทางวรรณศิลป์ซึ่งผู้ประพันธ์ หรือกวีได้สร้างมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันนอกจากนี้งานเขียนต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานั้นยังสอดแทรกประเพณีวัฒนธรรม พระราชพิธี หรือพิธีกรรมด้านต่าง ๆ ของสังคมเช่นประเพณีการเกิด การตาย การแต่งงาน การเทศน์มหาชาติ รวมถึงความเชื่อต่าง ๆ ของคนในสังคม

สรุปการเขียนสร้างสรรค์มีความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ เนื่องจากการถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ความคิด ที่แปลกใหม่อันมีประโยชน์ต่อมนุษย์ ซึ่งช่วยพัฒนาสติปัญญา ตลอดจนมีประโยชน์ต่อการทำงานหลากหลายอาชีพ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และในระดับสังคมในระดับปัจเจกบุคคล การเขียนสร้างสรรค์ช่วยพัฒนาไหวพริบทางภาษา สร้างอาชีพ และสร้างชื่อเสียงให้แก่ผู้เขียน ส่วนในระดับสังคม การเขียนสร้างสรรค์เป็นการสืบทอด และอนุรักษ์วัฒนธรรม รวมถึงภูมิปัญญาทางภาษา อีกทั้งยังจุดประกายความคิดให้แก่คนในสังคม นอกจากนี้ยังเป็นมรดกวัฒนธรรมทางภาษาต่อไป

4.4 ลักษณะการเขียนสร้างสรรค์

ลักษณะการเขียนสร้างสรรค์ เป็นงานเขียนที่เป็นองค์รวมจากความคิด และจินตนาการ ซึ่งใช้ภาษา เสนอแนวคิด หรือแสดงพลังทางปัญญา แปลกใหม่น่าสนใจ ซึ่ง เกคินี จุฑาวิจิตร (2552: 10 - 19) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์ไว้ 7 ประการดังนี้

1. ความแปลกใหม่ ซึ่งงานเขียนที่ได้รับการยกย่องว่าแปลกใหม่อาจเป็นงานเขียนที่ใหม่แปลก แตกต่างอย่างโดดเด่นเฉพาะที่ เฉพาะส่วน (a part) เช่นเนื้อหา รูปแบบ หรืออาจจะแปลกใหม่แบบองค์รวม (the whole) ซึ่งความแปลกใหม่อาจไม่ใช่การสร้างใหม่ทั้งหมดแต่เป็นการรวมผสมผสานกันระหว่างสิ่งเดิมที่มีอยู่แล้วให้เกิดความแปลกใหม่

2. สุนทรียภาพที่ลงตัว คือความงามทางศิลปะในการเขียน ซึ่งความงามที่เป็นที่ยอมรับ คือการใช้ภาษา เพื่อการสื่อความหมายที่ให้อ่านสัมผัสได้ถึงความลึกซึ้ง ซึ่งอาจเกิดจากชิ้นงานที่สวยงาม นุ่มนวลอ่อนหวาน หรือความกึกก้องห้าวห้าว และทุกซ์ทรมานก็ได้ ขึ้นอยู่กับผู้อ่าน

3. การผสมผสานอย่างเหมาะสมระหว่างเนื้อหา กับรูปแบบ ซึ่งการเขียนสร้างสรรค์ ควรพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และรูปแบบ ตามลักษณะของงานแต่ละประเภท

4. การแสดงอัตลักษณ์ของผู้เขียน ซึ่งผู้เขียนจะต้องใช้มวลความรู้ประสบการณ์ของตน ในการถ่ายทอด ความคิด จินตนาการที่แสดงอัตลักษณ์เฉพาะของตน โดยไม่ยึดกับธรรมเนียมแนวทางปฏิบัติหรือฉันทลักษณ์อย่างเคร่งครัด

5. การเปิดโอกาสแห่งการตีความที่หลากหลาย ในการเขียนทั่วไป มักจะมีบทสรุปที่ชัดเจน เพื่อตอกย้ำความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร แต่การเขียนสร้างสรรค์ ไม่จำเป็นต้องมีบทสรุปที่ชัดเจนตายตัว หรือคลี่คลายความสงสัยให้แก่ผู้อ่านเสมอไป ควรเปิดโอกาสให้มีการตีความที่หลากหลาย เพราะในชีวิตจริงมีคำถามมากมายที่ไม่มีคำตอบ หรือไม่จำเป็นต้องตอบ และอาจถือได้ว่าเป็นการจบเรื่องเล่าที่สื่อความหมายได้อีกแบบหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเกิดความสะดุดใจ และจุดประกายให้ผู้อ่านเกิดการอภิปราย ถกเถียงกับตนเอง และผู้อื่น อันจะนำไปสู่การบ่มเพาะทางปัญญา และเกิดแนวคิดใหม่ ๆ ที่อาจจะไม่เคยนึกคิดมาก่อน งานที่มีองค์ประกอบเช่นนี้ จึงนับได้ว่าเป็นการเขียนที่สร้างสรรค์

6. ความสามารถในการสันคลอน หรือร้อยลอนอคติการเขียนสร้างสรรค์ ควรเป็นงานเขียนที่ทำให้ผู้อ่านเป็นอิสระ ปราศจากอคติ หรือปลดปล่อยจากการยึดติด อันจะทำให้ผู้อ่านเห็นโลกในแง่มุมที่แปลกแตกต่างไปกว่าที่เคยเห็น รวมทั้งเกิดการตั้งคำถามกับสิ่งที่เคยยึดติดและเกิดความต้องการค้นหาคำตอบบางประการในสิ่งที่ไม่เคยเห็นว่าเป็นปัญหามาก่อน

7. การสร้างจิตสำนึกต่อสังคมงานเขียนสร้างสรรค์ต้องนำเสนอเนื้อหา และแนวคิดที่แสดงออกซึ่งจิตสำนึกต่อสังคมในที่นี้หมายถึง จิตสำนึกของความเป็นพลเมือง ทั้งการมีจิตอาสา การเอาใจใส่ ความรับผิดชอบ และการเป็นรัฐะแก่สังคม ซึ่งผู้เขียนสามารถเขียนได้ด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งสุภาพ นุ่มนวล ท้าทาย เย้ยหยัน และประชดประชันเสียดสี

สุทิวรรณ อินทะกนก (2559: 37) ได้กล่าวถึงลักษณะการเขียนสร้างสรรค์ควรมีลักษณะทั่วไป ดังนี้

1. มีความแปลกใหม่ ทางด้าน รูปแบบ เนื้อหา ภาษา หรือความคิดโดยการสร้างสรรค์นั้นคือการริเริ่มสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น โดยผู้เขียนเองจะต้องอาศัยความสามารถ ทักษะ ตลอดจนแรงจูงใจ ผลงานเขียนออกมา โดยงานเขียนสร้างสรรค์นั้นต้องเป็นสิ่งแปลกใหม่ของความคิดริเริ่มที่ไม่ซ้ำกับผู้อื่น หรืออาจเป็นความคิดริเริ่มที่เกิดจากของเดิมที่มีอยู่แล้วเอามาผสมผสานจนเกิดเป็นของแปลกใหม่
2. มีเอกลักษณ์งานเขียน การเขียนสร้างสรรค์นั้นสามารถบ่งบอกความเป็นตัวตนของผู้เขียนได้ซึ่งความเป็นตัวตนดังกล่าวจะกลายเป็นเอกลักษณ์ทางงานเขียนที่ไม่ซ้ำใคร และทำให้งานเขียนเกิดความโดดเด่นจนกลายเป็นสร้างสรรค์ในที่สุด
3. มีคุณค่าต่อสังคม งานเขียนสร้างสรรค์ไม่ใช่เพียงงานเขียนที่ถ่ายทอดสารที่แปลกใหม่ไปยังผู้อ่านเท่านั้น แต่งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ยังต้องทำหน้าที่สร้างความประเทืองทางปัญญา ให้บรรณรศทางอารมณ์ และจรรโลงสังคมให้แก่ผู้อ่าน
4. ไม่ลอกเลียนแบบ ซึ่งผู้เขียนสร้างสรรค์ควรสร้างผลงานในรูปแบบใหม่เนื้อหาใหม่ กลวิธีใหม่ แนวคิดใหม่ หรือใช้วิธีการต่อยอดความคิดเหล่านั้นไม่ควรลอกเลียนผลงานมาโดยไม่ซื่อสัตย์ แต่ควรสร้างงานจากความคิด และความสร้างสรรค์ของตนเอง

สรุปการเขียนสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่มีองค์ประกอบหลายประการที่สะท้อนถึงความคิด และจินตนาการของผู้เขียน องค์ประกอบเหล่านั้นได้แก่ ความใหม่แปลกแตกต่าง สุนทรียภาพที่ลงตัว การผสมผสานอย่างเหมาะสมระหว่างเนื้อหากับรูปแบบ แสดงอัตลักษณ์ของผู้เขียน การเปิดโอกาสให้ตีความอย่างหลากหลาย การสร้างความสับสนคลอเคลีย หรือร้อยถ้อยคำ และการสร้างจิตสำนึกต่อสังคม

4.5 ประเภทของการเขียนสร้างสรรค์

การเขียนสร้างสรรค์มีการจำแนกประเภทไว้หลายกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ได้ประมวลมาไว้ ดังนี้

ประกาศรี สีสหอำไพ (2531: 46) ได้แบ่งการเขียนสร้างสรรค์ไว้ 2 ประเภท คือ

1. ประเภทร้อยแก้ว คือ การเรียงคำสื่อความหมายโดยไม่ต้องยึดฉันทลักษณ์ โดยความหมายทั่วไปหมายถึง การเขียนสารคดี และบันเทิงคดี เช่น นิทาน บทละครพูด เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ส่วนความหมายในวรรณศิลป์ คือ ศิลปะในการแต่งหนังสือ ซึ่งหมายถึง การเลือกสรรถ้อยคำ สำนวนโวหาร มาเรียงร้อย ให้เกิดภาพพจน์ทำให้อ่านเกิดจินตนาการเด่นชัด โดยการใช้สำนวนภาษา และการดำเนินเรื่องสร้างความเพลิดเพลินจรโลงใจ ถ้อยคำมีความงาม สละสลวย ดังนั้นวรรณศิลป์ของร้อยแก้วจึงเป็นศิลปะที่สะท้อนความสะท้อนอารมณ์โดยใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวยในลีลาการแต่ง และสำนวนโวหารมีความงามในรูป (Form) งามในเรื่อง (Material) และงามในท่วงทำนองเขียน (Style)

2. ประเภทร้อยกรอง คือ คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียกรวมกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือกวีนิพนธ์ที่กวีใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นมาตามลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด ผลงานของจินตกรวิจะมี ความเพลิดเพลิน ผู้อ่านได้รับอรรถรส ตลอดจนได้รับรู้ความคิดของผู้ประพันธ์

นอกจากนี้ ถวัลย์ มาศจรัส (2550: 10 - 11) ได้จำแนกเกณฑ์การเขียนสร้างสรรค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่

1. ประเภทความเรียง ได้แก่ ความเรียง บทความ เรื่องเล่า จดหมาย บันทึก
 2. ประเภทบันเทิงคดี ได้แก่ นิทาน หนังสือเด็ก เรื่องสั้น วรรณกรรมเยาวชนนวนิยาย
 3. ประเภทสารคดี ได้แก่ สารคดีบุคคล สารคดีโอกาสพิเศษ สารคดีประวัติศาสตร์ สารคดีท่องเที่ยว สารคดีเด็ก สารคดีสตรี สารคดีเกี่ยวกับสัตว์ สารคดีความจำ สารคดีจุดหมายเหตุ
- จากข้างต้นนี้ ผู้เขียนสามารถแบ่งประเภทของการเขียนสร้างสรรค์ตามลักษณะเนื้อหาของงานเขียนได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ การเขียนสร้างสรรค์บันเทิงคดี (Fiction) และการเขียนสร้างสรรค์สารคดี (Non-Fiction)

การเขียนสร้างสรรค์บันเทิงคดี (Fiction) เป็นงานเขียนที่มีเนื้อหาเน้นการถ่ายทอดสารที่ตอบสนองอารมณ์ผู้อ่าน สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้แก่ผู้อ่าน ใช้ภาษาสละสลวย มีความงามทางวรรณศิลป์ ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพหรือจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทละคร บทกวี บทเพลง เป็นต้น

การเขียนสร้างสรรค์สารคดี (Non - Fiction) งานเขียนแนวสารคดี คือ งานเขียนที่มีเนื้อหาเน้นการถ่ายทอดสาร ในลักษณะข้อมูล ข้อเท็จจริง สาระความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้ภาษาระดับทางการที่กระชับ ชัดเจน เรียบง่าย เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่าน เช่น หนังสือ ตำรา บทความ ข่าว เป็นต้น

สรุปประเภทของการเขียนสร้างสรรค์แบ่งได้หลากหลายแล้วขึ้นอยู่กับผู้แบ่งประเภท โดยทั่วไปแบ่งประเภทของการเขียนสร้างสรรค์เป็น 2 ประเภท คือ 1. ร้อยแก้ว 2. ร้อยกรอง

4.6 แนวทางการเขียนสร้างสรรค์

แนวทางการเขียนสร้างสรรค์มีผู้ศึกษาไว้แล้วดังนี้ เกศินี จุฑาวิจิตร (2557: 61 - 70) กล่าวว่า แนวทางการเขียนสร้างสรรค์ต้องเริ่มจากการพัฒนาแนวคิด และจินตนาการ ประกอบด้วย การศึกษาบริบทสังคม การเรียงร้อย และปะติดปะต่อประวัติศาสตร์ การจินตนาการให้กับส่วนที่ขาดหาย การเฝ้าสังเกต และติดตามนวัตกรรม การลอกเลียน ดัดแปลง และอ้างอิงเรื่องเล่าเดิมที่ค่อนข้างยาก และซับซ้อนให้เป็นเรื่องที่น่าเข้าใจ การมองโลกอย่างมีอารมณ์ขัน และแสวงหาแง่มุมสร้างสรรค์จากประสบการณ์ชีวิต จากนั้นก็นำมาเรียบเรียงด้วยกลวิธีที่น่าสนใจ

1. การเขียนสร้างสรรค์เชิงแนวคิด ต้องเริ่มจากการมีโน้ตที่ชัดเจนว่าต้องการนำเสนออะไรแง่มุมใด ซึ่งสามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลายด้วยกลวิธีดังนี้

- 1.1 การสะท้อนภาพด้วยแง่มุมที่แตกต่าง
- 1.2 การสร้างสรรค์ “แก่นเรื่องย่อย” ให้โดดเด่นและน่าสนใจ
- 1.3 การเล่าเรื่องไม่เป็นเรื่อง

2. การเขียนสร้างสรรค์รูปแบบ สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างหลากหลายด้วยกลวิธี

ดังนี้

- 2.1 การแปรเปลี่ยนความซับซ้อนในฉันทลักษณ์ให้เป็นความเรียบง่าย
- 2.2 การใช้ส่วนขยายในเครื่องหมายวงเล็บเพื่อการเล่าเรื่อง
- 2.3 การใช้เชิงอรรถเพื่อขยายความในการเล่าเรื่อง
- 2.4 การหักมุมในตอนจบ
- 2.5 การเลือกเฟ้นถ้อยความการใช้คำที่แสดงอารมณ์ การใช้คำแสดงฐานะของบุคคล

การเลียนเสียง

2.6 การใช้ศิลปะการเรียบเรียงถ้อยคำ ทั้งการลำดับความ สรุปลความ หลักความสมดุล

การซ้ำ การซ้อน

2.7 การใช้ศิลปะการปลุกความรู้สึก ซึ่งประกอบด้วย การใช้ถ้อยคำหรือข้อความที่มีความหมายขัดแย้งในตัวเอง การใช้สัญลักษณ์ การใช้คำเปรียบเทียบ

4.7 แนวทางการจัดการเรียนการสอนการเขียนสร้างสรรค์

การจัดการเรียนการสอนการเขียนสร้างสรรค์ให้เกิดประสิทธิภาพผู้สอนต้องออกแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ ความคิด มาสร้างเป็นงานเขียนได้โดยต้องคำนึงถึงรูปแบบและลักษณะเฉพาะของงานเขียนสร้างสรรค์ซึ่งมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายดังนี้

Smith (1973: 9) ได้เสนอแนวคิดหลักการเขียนสร้างสรรค์ว่าหลายประการ

1. มีความแปลกใหม่ มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งหลังการสอนจะต้องเกิดผลผลิตที่แปลกใหม่ ซึ่งผู้เรียนสามารถสร้างขึ้นด้วยตนเอง
2. เน้นความคิดแบบออกนอกรุ่น (Divergent thinking) ผู้เรียนมีความคิดรวบยอดแล้วนำมาใช้ในงานเขียน แบบใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ
3. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องการแรงจูงใจ ที่ก่อให้เกิดกระบวนการคิด คือบรรยากาศไม่ตึงเครียดมากเกินไป มีการเสริมแรงทางบวกด้วยการชม กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด
4. ไม่ควรกำหนดคำตอบแบบตายตัว ครูผู้สอนช่วยตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงภาษาของนักเรียนเท่านั้น

5. กระบวนการทำงานมีความสำคัญเท่ากับผลงาน
6. ควรเลือกใช้คำถาม ปลายเปิดเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ให้ตอบคำถามได้หลากหลาย ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน โดยไม่ตำหนิความคิดของนักเรียน
7. ห้องเรียนควรจัดให้มีอุปกรณ์พร้อม
8. ให้อ่าน และเขียนสร้างสรรค์หลาย ๆ แนวจะช่วยให้นักเรียนรู้จักแนวทางการเขียนสร้างสรรค์ดียิ่งขึ้น
9. กระบวนการสอนควรเป็นประชาธิปไตย มีการสร้างข้อตกลงก่อนเรียน
10. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์คือ การกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา โดยการเขียนครูควรมีการเสริมแรงทางบวกด้วยการชมเชยความแตกต่างและลักษณะเฉพาะตัวรวมถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 225 - 316) ได้เสนอแนวการส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยว่าควรเริ่มต้นที่คำ วลี กลุ่มคำ การสร้างคำศัพท์ ประโยคโดยเริ่มจากประโยคสามัญ ประโยคความซ้อน และประโยครวม เพื่อให้นักเรียนรู้จักการเชื่อมข้อความ จากนั้นจึงเป็นย่อหน้า โดยผู้เรียนจะต้องมีความสนใจ อ่านและฟังข้อมูลมาก ๆ มีทักษะการเก็บข้อมูล เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เลือกข้อมูลที่น่าสนใจมาถ่ายทอดได้ โดยนักเรียนจะต้องฝึกฝนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ ในการเรียบเรียงภาษา มีประสบการณ์หลากหลาย มีมนุษยสัมพันธ์ เพราะจะเข้าใจโลก และเขียนงานที่มีสาระ มีคติเตือนใจ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2561: 5 - 8) กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมในการสอนเขียนสร้างสรรค์ว่าผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม ดังนั้นผู้สอนต้องคำนึงดังต่อไปนี้

1. กำหนดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยจะต้องคำนึงถึงหลักสูตรในระดับชั้นต่าง ๆ ว่ามีจุดมุ่งหมายทำอะไรเพื่ออะไร กิจกรรมต่าง ๆ นั้นสนองวัตถุประสงค์ใดในหลักสูตร

2. การจัดกิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ ควรได้มีการสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วย
3. จัดลำดับความยากง่ายของกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน
4. ใช้สื่อที่จูงใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ และรักการเขียน
5. ให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการในการแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างอิสระ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2561: 5 - 8) กล่าวถึงแนวทางการสอนเขียนสร้างสรรค์ว่า ผู้สอนต้องทราบแนวการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างงานเขียนที่สร้างสรรค์ซึ่งแนวการจัดการสอนประกอบด้วย

1. ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่สร้างสรรค์ เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนจึงเป็นสื่อที่ดีที่สุดในการจูงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ซึ่งลักษณะของผู้สอนที่สร้างสรรค์ประกอบด้วย

การหากิจกรรมเร้าใจใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก รับฟังความคิดของผู้เรียนอย่างเท่าเทียม โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถามได้อย่างหลากหลาย มีการชมเชยให้กำลังใจ และมีประชาธิปไตยในการสอน

2. การจัดบรรยากาศให้จูงใจ เพื่อให้ผู้เรียนการเขียนสร้างสรรค์ ดังนั้นบรรยากาศในการเรียนไม่ควรเคร่งเครียดเกินไป เช่นแบบฝึกหัดที่ใช้ควรมีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อ กิจกรรมที่ใช้ควรมีความสนุกสนาน

3. เริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัว เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนให้อยากเขียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เช่นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เรื่องราวในครอบครัว โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ

4. ย้ำให้ผู้มีความคิดที่แตกฉานซึ่ง Guilford (1967: 8, อ้างถึงใน อัจฉรา ชิวพันธ์, 2561: 5 - 8) กล่าวว่าผู้ที่จะมีความคิดสร้างสรรค์ต้องมีความคล่องแคล่ว สามารถมองเห็นปัญหา และมีความว่องไวที่จะแสดงความคิดใหม่ ๆ ตลอดจนรู้จักปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างอิสระ ซึ่งลักษณะการคิดอย่างสร้างสรรค์ต้องมีลักษณะ คิดคล่อง ยืดหยุ่น ริเริ่มสร้างสรรค์

5. สนุกสนานในการเรียน ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้มีชีวิตชีวา โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสนุกสนาน

6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ โดยให้ผู้เรียนทราบหลักเกณฑ์ในการเขียน และฝึกฝนเป็นประจำโดยคำนึงถึง การฝึกผู้เรียนให้เป็นผู้รักในการค้นคว้า เพื่อให้มีข้อมูล และแนวทางในการเขียนสร้างสรรค์ ฝึกผู้เรียนให้คิดวิเคราะห์เพื่อให้คิดคล่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้น การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจกระตุ้นความคิด จินตนาการรวมถึงจัดสถานที่ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ผลงาน โดยเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์เดิม ร่วมกับความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ และผู้สอนควรมีการเสริมแรงด้วยการชม เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล

4.8 การวัดผลประเมินผลการเขียนสร้างสรรค์

การเขียนสร้างสรรค์ เป็นการเขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้ มวลประสบการณ์ และการแสดงความคิดเห็น โดยอาศัยประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ดังนั้นการวัด และประเมินผลจึงต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนที่เที่ยงตรง ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งนักวิชาการเสนอวิธีการวัดและประเมินผลดังนี้

กรณีการ์ พวงเกษม (2534: 160) ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลการเขียนสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาสอดคล้องกับภาพ
2. การเรียบเรียงจัดลำดับความคิด
3. ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา

โดยในแต่ละข้อจะกำหนดเกณฑ์คะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดีมาก = 3 ดี = 2 และพอใช้ = 1
 กระทรวงศึกษาธิการ (2536: 314) กล่าวว่า การเขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและสร้างสรรค์เป็น
 พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ดังนั้นการวัดและประเมินผลที่ถูกต้อง และตรงที่สุด คือ
 ให้นักเรียนเขียนแล้วให้คะแนนด้วยวิธีจัดอันดับคุณภาพ ดังนี้

1. ความคิดแปลกใหม่ไม่ซ้ำ หรือลอกเลียนแบบใคร
2. การใช้ภาษาคมคาย
3. มีประโยชน์ให้ข้อคิด ก่อให้เกิดจินตนาการ
4. ได้รับความรู้สึกละเอียดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างตรงตามจุดประสงค์การเขียนและ

ควรมีเกณฑ์การให้คะแนนด้วย

กรมวิชาการ (2545: 25) ได้กล่าวถึงลักษณะการพิจารณาการเขียนสร้างสรรค์ไว้ 4 ประการ

1. ให้ความคิดแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดที่ไม่ซ้ำแบบ หรือไม่ลอกเลียนผู้อื่นมาเป็น
 ความคิดที่ผู้เขียนคิดขึ้นเอง หรือดัดแปลงมาอย่างแยกคอกวัวด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
2. การใช้ภาษากระทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของ
 ภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน
3. สามารถได้รับความรู้สึกของผู้รับสาร อาจเป็นความขบขัน ความเศร้า ความพิศมัย
 ความพิศวง ฯ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันได้
4. เป็นประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น ให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำเนินชีวิตชี้ให้เห็น
 คุณโทษของการกระทำบางอย่าง

ถวัลย์ มาสจรัส (2546: 171 - 172) กล่าวถึงเกณฑ์การตัดสินการเขียนสร้างสรรค์ดังนี้

1. ความชัดเจนทางภาษาไม่คลุมเครือ
2. ภาษากระชับ ใช้ถ้อยคำตรงความหมาย
3. มีลีลาการเขียนที่ดึงดูด สะกดผู้อ่านให้ติดตาม อย่างต่อเนื่อง
4. มีกลวิธีการนำเสนอแปลกใหม่ในการถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก
5. มีความงดงาม และสละสลวยของภาษาที่เลือกใช้ มีความเป็นเอกภาพ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าการวัดและการประเมินผลการเขียนสร้างสรรค์ต้อง
 พิจารณาให้รอบด้าน เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้เรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน
 การเขียนสร้างสรรค์ 4 ด้าน คือ 1) การตั้งชื่อเรื่อง 2) เนื้อหา และการเรียงลำดับเนื้อหา 3) การใช้
 ภาษา 4) การสะกดการันต์ และความเป็นระเบียบดังตาราง

ตารางที่ 4 เกณฑ์การประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. การตั้งชื่อเรื่อง	ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และสื่อความหมายชัดเจน กระชับ น่าสนใจ	ชื่อเรื่องสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและ สื่อความหมายชัดเจนไม่กระชับ และไม่น่าสนใจ	ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและ สื่อความหมายไม่ชัดเจน ไม่กระชับ และไม่น่าสนใจ
2. เนื้อหาและการเรียงลำดับเนื้อหา	เนื้อหาสาระข้อมูลท้องถิ่นถูกต้อง มีประเด็นครบ ลำดับเหตุการณ์ได้ต่อเนื่อง	เนื้อหาสาระข้อมูลท้องถิ่นถูกต้อง ประเด็นไม่ครบ 1 ประเด็น หรือ ลำดับเหตุการณ์ขาดความต่อเนื่อง 1 แห่ง	เนื้อหาสาระข้อมูลท้องถิ่นไม่ถูกต้อง มีประเด็นไม่ครบตั้งแต่ 2 ประเด็นขึ้นไป ลำดับเหตุการณ์ขาดความต่อเนื่องมากกว่า 1 แห่ง
3. ความคิดสร้างสรรค์	ใช้คำที่หลากหลาย มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ เห็นภาพได้ชัดเจน เกิดความรู้สึกคล้อยตาม	ใช้คำที่หลากหลาย มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ แต่ไม่เห็นภาพชัดเจน ไม่เกิดความรู้สึกคล้อยตาม	ใช้คำไม่หลากหลาย ไม่มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ ไม่เห็นภาพชัดเจน ไม่เกิดความรู้สึกคล้อยตาม
4. การสะกดการันต์ และความเป็นระเบียบ	สะกดการันต์ถูกต้อง ทุกคำเขียนตัวอักษร อ่านง่ายเป็นระเบียบ ไม่มีรอยลบ	สะกดการันต์ผิด 1-5 คำ เขียนตัวอักษรหวัด ไม่เป็นระเบียบไม่มีรอยลบ 1-5 แห่ง	สะกดการันต์ผิด 6 คำ ขึ้นไป เขียนตัวอักษรหวัด ไม่เป็นระเบียบไม่มีรอยลบมากกว่า 5 แห่ง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1. งานวิจัยในประเทศ

ประกายมาศ ทองหมื่น (2554: 55) ได้วิจัยเรื่องการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ในการอ่านมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมระหว่างเรียนและเพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ในการอ่านก่อน และหลังเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนวาริชียงใหม่ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแผนการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานจำนวน 6 แผน ใช้เวลา 12 คาบ แบบวัดการคิดวิเคราะห์ในการอ่าน และแบบประเมินพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมในขณะเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับดีเป็นส่วนมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น การให้ความร่วมมือในกิจกรรม ความพึงพอใจในการทำกิจกรรม ความกระตือรือร้นในขณะเรียน ความสนใจในการเรียน การแสดงความคิดเห็น และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล พฤติกรรมที่อยู่ในระดับพอใจได้แก่การซักถามในขณะที่ครูสอน และพบว่านักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ในการอ่านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วนิดา กุลภัทร์แสงทอง (2554: 138) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อทดลองใช้แบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น 4) เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเขียนเรื่องตามจินตนาการ และสร้างสรรค์ และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น และคุณลักษณะรักความเป็นไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลศรีบุญยานุสรณ์สังกัดเทศบาลเมืองกระทุ่มแบน จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบฝึก แบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์การเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยแบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการ และสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 นักเรียนเห็นด้วยว่าแบบฝึกช่วยให้นักเรียนมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์มากกว่าเดิม กิจกรรมของแบบฝึกไม่ยุ่งยากซับซ้อนระดับมากที่สุด และนักเรียนมีคุณลักษณะรักความเป็นไทย

รังษิมา สุริยารังสรรค์ (2555: 78) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อน และหลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปริยัติรังสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 53 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.26/82.50 2) ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความอยู่ในระดับมากที่สุด

ศิลปิน บุญจันทร์ศรี (2555: 117) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น 2) พัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ทดลองใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น และ 4) ประเมิน และปรับปรุงแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบฝึก และแบบทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียน ครู และผู้เชี่ยวชาญ ต้องการให้มีการพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นที่ลักษณะ รูปภาพที่มีสีสันสวยงาม ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย สอดแทรกกิจกรรมที่หลากหลาย เนื้อหาของแต่ละแบบฝึกมีการเชื่อมโยงกัน ในแบบฝึกกิจกรรมตัวอักษรมีความชัดเจน สำนวนภาษา เนื้อหาที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของนักเรียน 2) แบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.16/80.50 3) นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจ และกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยแบบฝึก มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน และแบบฝึกช่วยให้มีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น และ

4) ผลการอ่านเพื่อความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความคิดเห็นว่าแบบฝึกมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนมากยิ่งขึ้น และแบบฝึกช่วยให้นักเรียนมีความรู้เรื่องข้อมูลท้องถิ่นของอำเภอหัวหินมากยิ่งขึ้น

พิมพ์พรรณ พูลสวัสดิ์ (2556: 127) ได้วิจัยเรื่องการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้ว พัฒนาการอ่านจับใจความสู่การเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปิกริม จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์วิจัยครั้งนี้เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้วเป็นสื่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปิกริม จังหวัดสระแก้ว 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้วเป็นสื่อของนักเรียนดังกล่าว และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ การอ่านจับใจความกับคะแนนผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปิกริม จังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้วเป็นสื่อ จำนวน 15 แผน แบบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ และแบบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปิกริมที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้วเป็นสื่อ มีผลสัมฤทธิ์ การอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียน ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้วเป็นสื่อ มีผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) คะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความกับคะแนนผลสัมฤทธิ์การเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนคะแนนผลสัมฤทธิ์ การอ่านจับใจความกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศินีนาฏ กำภูศิริ (2556: 135) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย และความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT 4) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้

ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสุขเกษม และโรงเรียนบ้านหนองคำโคกกุ้ง จำนวน 2 ห้องรวม 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3) แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 82.48/80.77 และการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 86.90/ 82.92 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีค่าเท่ากับ 0.6788 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 67.88 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีค่าเท่ากับ 0.7036 หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70.36 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีความฉลาด ทางอารมณ์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

นิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์ (2557: 85) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนวัดแสมดำ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

พิบูลย์ ตัญญบุตร (2557: 47) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทับกระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมพึงพอใจมากที่สุด (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .45)

มยุรา กล่อมเจริญ (2559: 80) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานครงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์ เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์ที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของ โรงเรียนขนาดเล็กแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 49 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ได้ใช้กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์ จำนวน 27 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์ จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ขั้นตอนวิธีสแกฟโฟลด์ในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แผนการจัดการกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์ แบบประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์สามารถพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมด้วยวิธีสแกฟโฟลด์ได้จำนวน 12 แผนกิจกรรม และสามารถนำแผนการจัดการจัดกิจกรรมไปใช้พัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) หลังทดลอง และระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้

กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่า ก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภาพพร แซ่ฮึง (2559: 97) ได้วิจัยเรื่องการใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT 2) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานครจำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบฝึก แบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า 1) จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้ดี ใช้เทคนิคการพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาให้ทำงานพร้อมกันได้อย่างสมดุลผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง 8 ขั้นตอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ 2) นักเรียนมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.30) เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นการจัดการเรียนรู้แบบเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ศึกษา ตามความถนัด ความสนใจ ส่งผลให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ ทักษะ ภายใต้กิจกรรมการเรียนที่สนุกสนานมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาจากงานวิจัยข้างต้น ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปในทิศทางเดียวกันว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังกล่าวอีกว่าการพัฒนาทักษะการเขียนสร้างสรรค์ ครูผู้สอนต้องศึกษาเทคนิคใหม่ ๆ มาดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียนที่ดี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้อิสระในเรื่องรูปแบบ และเรื่องที่น่าสนใจเป็นตัวอย่างงานเขียนควรเป็นเรื่องใกล้ตัวเพื่อให้ผู้เรียนนำมาประยุกต์ใช้ในการเขียนได้

ชลธิชา หอมพุง (2560: 232) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องสุภาชิตฉบับปัญญาตามทฤษฎีต่าง ๆ 2) พัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน 3) ศึกษาผลการใช้แนวการจัด

การเรียนรู้ด้านความพึงพอใจของครูผู้สอน และนักเรียน และความสามารถในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดขึ้น และ 4) นำผลการทดลองไปขยายผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนกำแพงแสนวิทยา และโรงเรียนโพรงมะเดื่อวิทยาคม เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และแบบสอบถามผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการวิเคราะห์วรรณกรรมมีดังนี้ 1.1) ผลการปริวรรตวรรณกรรมท้องถิ่นพบว่าวรรณกรรมท้องถิ่นต้นฉบับมีข้อความบางอย่างขาดหาย และลบเลือนแต่ไม่กระทบกับใจความหลัก 1.2) การวิเคราะห์ตามแนวทางวรรณคดีพบว่า วรรณกรรมท้องถิ่นมีทั้งความงามทางวรรณศิลป์ และข้อคิดในการใช้ชีวิต 1.3) การวิเคราะห์ทางคติชนวิทยา พบว่าวรรณกรรมมีบทบาทที่สำคัญในการสอนการปฏิบัติตนและคุณธรรม จริยธรรม และสะท้อนภูมิปัญญาความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม การวิเคราะห์ทางจิตวิทยาพบว่าวรรณกรรมส่งเสริมให้บุคคลมี Super Ego ด้านทฤษฎีการเสริมแรง ปรากฏทั้งตัวเสริมแรงบวก และตัวเสริมแรงลบและการวิเคราะห์ด้านสังคมวิทยา มีการกล่าวถึงบรรทัดฐานทางสังคม 3 ประเภท ได้แก่ วิถีประชา จารีตประเพณี และกฎหมาย สถาบันทางสังคมปรากฏ 3 สถาบัน คือ ครอบครัว ศาสนา และการปกครอง 2) แนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้ทั้งหมด 58 แนวการจัดการเรียนรู้ 3) ผลการทดลองใช้และการขยายผลด้านความพึงพอใจพบว่า ทั้งครู และนักเรียนโรงเรียนทดลองและโรงเรียนขยายผลมีความพึงพอใจ แนวการจัดกิจกรรมในระดับมากที่สุด โดยด้านที่พึงพอใจสูงสุดคือด้านกิจกรรม รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ และรองลงมาคือ ด้านเนื้อหา ด้านการเกิดขึ้นของความสามารถในศตวรรษที่ 21 ทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มขยายผล มีความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนสูงขึ้นทั้ง 4 ด้านตามลำดับ คือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการใช้วิจารณญาณ ด้านความคิดสร้างสรรค์และด้านการแก้ปัญหา

ทศพร ทับวงษ์ (2560: 92) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการศึกษานอกสถานที่เสมือนด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการศึกษานอกสถานที่เสมือนด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการศึกษานอกสถานที่เสมือนด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการศึกษานอกสถานที่เสมือนด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ๆ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบสอบถามความคิดเห็นการเรียนด้วยรูปแบบฯ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาของการเรียนด้วยการศึกษานอกสถานที่เสมือน 2) ระบบบริหารจัดการ 3) สื่อการเรียนรู้ 2. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อ

ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งได้ เป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมการ และกำหนดประเด็นปัญหา 2) ขั้นสำรวจและรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 3) ขั้นสรุปและนำเสนอ 3. ผลการทดลองใช้การพัฒนา รูปแบบการศึกษา นอกสถานที่เสมือนด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่าคะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อเรียนด้วยรูปแบบฯ สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประภาศรี เปี่ยมอยู่ (2561: 67) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

เจษฎายุทธ ไกรกลาง (2560: 84 - 85) การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 4) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลังเรียนระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาปี จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.48/84.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 2) คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีความแตกต่างอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 3) คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 4) ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 67.22 ของกลุ่มเป้าหมาย และวิเคราะห์ด้วยสถิติขั้นสูงพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001

จันทร์เพ็ญ วิเศษสิงห์ (2563: 85) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ทดลองจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 4) ประเมินทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ประกอบด้วย 4.1) ประเมินทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น 4.2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (พุลประชาอุปถัมภ์) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 4) แบบประเมินความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากหนังสือเล่มเล็ก 5) แบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่า นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ และต้องการให้จัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น เกี่ยวกับสถานที่สำคัญที่อยู่ใกล้บริเวณโรงเรียน ประวัติความเป็นมาของวัด พิธีกรรมโบราณของวัดไผ่ล้อม วิถีชีวิตของผู้คนที่สร้างอาชีพในตลาดปฐมมงคล 2) ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) คำนำ 3) คำชี้แจง 4) มาตรฐานตัวชี้วัด 5) แบบทดสอบก่อนเรียน 6) แบบฝึกทักษะ จำนวน 3 เรื่องเล่าขานตำนานวัดไผ่ล้อม น้อมนำพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ แวะสักนิตตลาดปฐมมงคล 7) แบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 82.74/82.63 3) ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความสนใจในการเรียน สามารถเขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์จากข้อมูลท้องถิ่น 4) ผลการประเมิน และปรับปรุงแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น พบว่า 1) นักเรียนมีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความสามารถทาง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากหนังสือเล่มเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด 2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อ การจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

เต็มณภา รุ่งวิริยะวงศ์ (2563: 80) ได้ศึกษาการพัฒนาบทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ข้อมูล ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนา และหาประสิทธิภาพบทอ่านมัลติมีเดีย โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น เพื่อส่งเสริม ทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลของบทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน จับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้ 2.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจ ความก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยบทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น 2.2 เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัด สุพรรณบุรี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) บทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ข้อมูล ท้องถิ่น 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบทักษะการอ่านจับใจความ 4) แบบสอบถาม ความคิดเห็น ผลการวิจัย พบว่า 1) บทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น จำนวน 5 ชุด คือ 1. สองพี่น้องก่อนเก่า 2. ภัยร้ายนกพิราบ 3. เตือนใจเปรตวัดไผ่โรงวัว 4. ประเพณีทิ้งกระจาด 5. กอไผ่ และโรงวัว มีค่าประสิทธิภาพ 82.31/81.15 2) บทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น มีประสิทธิผล ดังนี้ 2.1 นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .01 2.2 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ ข้อมูลท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความเห็นว่า บทอ่านมัลติมีเดียโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น ช่วยให้นักเรียนรู้จักชุมชนท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น เกิดความ สนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียน เกิดความสนุกสนานในการเรียน รักและภูมิใจในชุมชนและ ท้องถิ่นของตนเอง

ธิดา ปู่สามสาย (2563: 118) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค การเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิคการเรียนรู้ แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและ หลังเรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ที่มีต่อการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัด กาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองตะโก จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ

ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวิธีสอนแบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การพัฒนากิจกรรมเสริมประสบการณ์ด้วยการจัดประสบการณ์แบบโครงการร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิด และแก้ปัญหา และทักษะการแสวงหาความรู้ของเด็กปฐมวัย

ลักขมี แป้นสุข (2562: 97) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อน และหลังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคผังกราฟิก และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยใช้เทคนิคผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสายไหม (ทัศนารมย์อนุสรณ์) สังกัดสำนักงานเขตสายไหมกรุงเทพมหานคร จำนวน 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก แบบทดสอบทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัยโดยการเขียนเป็นเรื่องราวเชิงบรรยาย จำนวน 2 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก มีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้เทคนิคผังกราฟิก

5.2. งานวิจัยต่างประเทศ

Konrad (1989: 36, อ้างถึงใน กาญจนา สุริยะวิริยะ, 2554: 89) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการคิดโดยใช้นิทานพื้นบ้านซึ่งแตกต่างกันจากหลายวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านที่มาจากหลายวัฒนธรรมในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับ 3 จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านเรื่องต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันจากหลายวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรที่มีการบูรณาการ มีการฝึกทักษะการคิดด้วยนิทานพื้นบ้านและเทพนิยาย ซึ่งมีความแตกต่างกันจากหลายวัฒนธรรม มีผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนให้สูงขึ้นไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน

Meyer (1995: 25) ทำการศึกษา เรื่องผลของผังกราฟิกต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างของผลคะแนนอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนให้ใช้กราฟิกระหว่างการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กับนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนให้ใช้ผังกราฟิกระหว่างการเขียนผังกราฟิกช่วยให้ผู้เขียนยังคงรักษาแนวคิดอยู่กับหัวข้อที่เขียน โดยมีแนวคิดของตนเองแสดงให้เห็นอยู่เบื้องหน้าขณะที่ทำการเขียนผังกราฟิกได้ความเชื่อถือว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถแนะนำนักเรียนผ่านกระบวนการเขียนทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการเขียน ร่างข้อเขียน การปรับปรุงแก้ไขข้อเขียน จัดพิมพ์และเผยแพร่ การศึกษาครั้งนี้ ผลการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ห้องเรียน ที่มาจากต่างโรงเรียนกัน ในรัฐเจอร์ซี ในเวลา 13 สัปดาห์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่ใช้ผังกราฟิกมีการเขียนสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้น

Candela (1998: 77) ได้วิจัยเรื่องผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักกับการเรียนแบบบรรยายที่มีผลต่อคะแนนสอบในข้อสอบแบบตัวเลือกของนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คนซึ่งลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเดียวกันแต่อยู่คนละวิทยาเขตโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก และกลุ่มที่เรียนแบบบรรยายทั้งสองกลุ่มได้รับการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยข้อสอบ ชุดเดียวกัน 10 รายการ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่จากการวัดความพึงพอใจต่อวิธีการเรียนทั้งสองแบบพบว่ากลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมีความคิดเห็นว่าการเรียนแบบบรรยายดีกว่าทั้งนี้ผลมาจากนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาลไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมาก่อน

Mieson and parikh (2000, อ้างถึงใน สมบัติ เฝ้าพงศ์คล้าย, 2546) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครู และนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนแบบปัญหาเป็นฐาน โดยใช้วิธีการสังเกต และสัมภาษณ์ครูและนักเรียนที่ใช้การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่า เป็นวิธีการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม เผชิญกับปัญหาที่เป็นจริง นักเรียนไม่มีข้อมูลเพียงพอต่อการแก้ปัญหา จึงกระตุ้นให้ตั้งคำถาม แยกแยะสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เป็นวิธีการเรียนได้ประยุกต์เนื้อหาวิชา พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม

Tan (2000, อ้างถึงใน นฤมล หน่อนิล, 2554) ศึกษาผลของการใช้การเรียนรู้อยู่โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโพลีเทคนิค ชั้นปีที่ 1 จำนวน 158 คน โดยเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโพลีเทคนิคที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนแบบปกติ

Sally and Kevin (2011: 128 - 134) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีทางกายภาพและรูปแบบการเรียนการสอนกีฬาโดยดำเนินการตรวจสอบการตอบสนอง ของนักศึกษา และอาจารย์พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และทฤษฎีการเรียนรู้เชิง ประสบการณ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ความเข้าใจการแก้ปัญหา ทักษะการนำ เสนองงาน ทักษะการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

Tarhan and sesen (2013: 80) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับความเข้าใจเรื่องไอออนไนเซชัน (ionization) ของน้ำและกรด และแรงยึดเหนี่ยวพื้นฐาน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบผลกระทบของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ต่อความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับการไอออนไนซ์ของน้ำและกรด และแรงยึดเหนี่ยวพื้นฐาน ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับ PBL ก็ถูกวิเคราะห์เช่นกัน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 108 คน ของโรงเรียนในอิสตันบูล ประเทศตุรกี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้เบื้องต้น แบบทดสอบหลังเรียน ในการศึกษาได้ดำเนินการทดลองเป็นแบบ Quasi - experiment กลุ่มทดลองได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยกลุ่มควบคุมใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในรายวิชาเคมี และวิชาวิทยาศาสตร์อื่น ๆ

Aslihan Kartasoglu and Mustafa Bakac (2014: 75) ศึกษาเรื่อง ผลของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจ ในหลักการ และแนวคิด หัวข้อแม่เหล็ก วัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานจากกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้แบบดั้งเดิม เพื่อสร้างความเข้าใจ ในหลักการและแนวคิด ในหัวข้อแม่เหล็ก จากหัวข้อการเรียน ทั้ง 3 หัวข้อ 1) คุณสมบัติของแม่เหล็ก 2) แหล่งที่มาของสนามแม่เหล็กและ 3) สนามแม่เหล็ก กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ ประเทศตุรกี ผลการวิจัย พบว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการและแนวคิด ในหัวข้อแม่เหล็กได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าวิธีการสอนแบบดั้งเดิม

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นและเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นเป็นการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre - Experimental Research) มีแบบแผนการทดลองเป็นแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลัง (The One Group Pretest – Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 144) ดังนี้

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย มีความหมายดังต่อไปนี้

T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้
X	แทน	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 การศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ
3. ขั้นทดลอง
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1. ขั้นเตรียมการ

1. การศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” อำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 130 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ขั้นตอนที่ 2. ขั้นสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจำนวน 4 แผน แผนละ 3 คาบ รวม 12 คาบ (ไม่รวมการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้)

1.2 แบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบวัดแบบอัตนัยจำนวน 2 ข้อและเกณฑ์การประเมินแบบรูบริค

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 10 ข้อซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร คู่มือ ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” เกี่ยวกับมาตรฐาน การเรียนรู้ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้

ที่ 2 การเขียน และสาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักภาษา คำอธิบายรายวิชาการเขียนสร้างสรรค์รวมถึง
ศึกษาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1.2 วิเคราะห์และกำหนดสาระการเรียนรู้ เพื่อนำมาสร้างแผนจัดการเรียนรู้
แบบปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 5 การกำหนดสาระการเรียนรู้และระยะเวลาในการทดลอง

แผนการจัด การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	ชั้น	เวลา (คาบ)
1	การเขียนบรรยาย	1. เสนอปัญหา	1
		2. ค้นคว้าข้อมูล	1
		3. เพิ่มพูนประสบการณ์	
		4. สร้างสรรค์ผลงาน	
		5. นำเสนอและวิจารณ์	1
2	การเขียนพรรณนา	1. เสนอปัญหา	1
		2. ค้นคว้าข้อมูล	1
		3. เพิ่มพูนประสบการณ์	
		4. สร้างสรรค์ผลงาน	
		5. นำเสนอและวิจารณ์	1
3	การเขียนเรียงความ	1. เสนอปัญหา	1
		2. ค้นคว้าข้อมูล	1
		3. เพิ่มพูนประสบการณ์	
		4. สร้างสรรค์ผลงาน	
		5. นำเสนอและวิจารณ์	1
4	การแต่งบทร้อยกรอง (กลอนสุภาพ)	1. เสนอปัญหา	1
		2. ค้นคว้าข้อมูล	1
		3. เพิ่มพูนประสบการณ์	
		4. สร้างสรรค์ผลงาน	
		5. นำเสนอและวิจารณ์	1
รวม 12 คาบ			

2.1.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 แผน ทุกแผนมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 เสนอปัญหา เป็นขั้นที่ครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกกลุ่มเกิดความสนใจในการเขียน และสามารถระบุปัญหา ในการเขียนสร้างสรรค์ว่า จะเขียนเรื่องอะไร ขอบเขตเนื้อหา แนวทางการใช้ภาษาในการเขียนเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 2 ค้นคว้าข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนทุกกลุ่มศึกษาข้อมูลท้องถิ่นจากเอกสารที่ผู้สอนรวบรวมให้แล้วให้ผู้เรียนสรุปว่า ได้รับความรู้อะไร และจะนำความรู้ที่ได้ไปใช้เขียนได้อย่างไร และมีข้อมูลส่วนใดที่ต้องการเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์สมาชิกในครอบครัวหรือชุมชนเพิ่มเติม

คาบที่ 2

ขั้นที่ 3 เพิ่มพูนประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการอ่านและการสัมภาษณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยอภิปรายกลุ่มย่อย พร้อมทั้งช่วยกันหาแนวทางในการเขียนแต่ละประเภท

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์ผลงาน เป็นขั้นที่ผู้เรียนของแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนผลงานจากแนวทาง และข้อมูลท้องถิ่นที่ได้ศึกษารวบรวมมา

คาบที่ 3

ขั้นที่ 5 นำเสนอและวิจารณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ และผู้สอนร่วมกันซักถามและวิจารณ์ชิ้นงาน

2.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องและความเหมาะสมของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและการประเมินผล

2.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (บุณธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, 2553: 139) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

- ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล
- ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

จากนั้นนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้สูตร (สมนึก ภัททิยธนี, 2560: 221) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก) ผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค) ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมดังนี้ 1) ปรับปรุงใบงานที่ 3 โดยแบ่งใบงานเป็นสองตอน ในตอนที่ 1 ให้ผู้เรียนระบุหัวข้อของเรื่องที่สืบค้น จากนั้นตอนที่ 2 จึงให้ผู้เรียน สรุปเรียบเรียงสาระสำคัญของเรื่องที่สืบค้น และ 2) ปรับปรุงใบงานที่ 6 โดยระบุหัวข้อย่อยลงในใบงาน คือ จุดเด่น จุดบกพร่อง และแนวทางปรับปรุง

2.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำผลมาอภิปรายผลการทดลอง

2.2 แบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกณฑ์การประเมิน

ผู้วิจัย สร้างแบบวัดเป็นแบบอัตนัย 2 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้ฉบับเดียวกัน โดยมีวิธีการดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน และสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสร้างสรรค์ ทั้งวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ รวมถึงเกณฑ์การประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์

2.2.3 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ดังนี้

ตารางที่ 6 ตารางวิเคราะห์ข้อสอบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์

จุดประสงค์ ประเด็น	เข้าใจ	ประยุกต์ใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	สร้างสรรค์
นักเรียนเขียน ร้อยแก้ว สร้างสรรค์	-	-	-	-	-	1
นักเรียนเขียน ร้อยกรอง สร้างสรรค์	-	-	-	-	-	1
รวม	-	-	-	-	-	2

2.2.4 สร้างแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์โดยสร้างแบบวัดความสามารถเป็นแบบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ คือเป็นข้อสอบร้อยแก้ว 2 ข้อและข้อสอบร้อยกรอง 2 ข้อโดยเลือกข้อสอบมาใช้จริงเพียงอย่างละหนึ่งข้อใช้เป็นแบบทดสอบทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบบทดสอบร้อยแก้ว คือการเขียนเรียงความบุคคลสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และแบบทดสอบร้อยกรอง คือการแต่งกลอนแปดประเพณีสำคัญในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2.5 นำแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและการใช้ภาษา

2.2.6 นำแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553: 139) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค)

2.2.7 นำแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ที่ผ่านการเรียนวิชาการเขียนสร้างสรรค์มาแล้ว จำนวน 35 คน ตรวจสอบให้คะแนน

2.2.8 นำผลการทดสอบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์มาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อหาประสิทธิภาพของข้อคำถามรายข้อโดยหาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และ หาค่าอำนาจจำแนก (r) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป เป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 188) จากผลการหาประสิทธิภาพได้ค่าความยากง่าย (P) ข้อสอบร้อยแก้ว 0.50 ข้อสอบร้อยกรอง 0.58 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ข้อสอบร้อยแก้ว 0.29 ข้อสอบร้อยกรอง 0.30 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค)

2.2.9 นำแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 183) ผลปรากฏว่าแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2.2.10 สร้างแบบประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ตามสภาพจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541: 15) ซึ่งแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ แบ่งเป็นการวัดความสามารถของผู้เรียน 4 ด้านคือ 1) การตั้งชื่อเรื่อง 2) เนื้อหาและการเรียงลำดับเนื้อหา 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) การสะกดการันต์ และความเป็นระเบียบ

2.2.11 สร้างเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 7 เกณฑ์การประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			คะแนน เต็ม
	3	2	1	
1. การตั้งชื่อ เรื่อง	ชื่อเรื่องสอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง และ สื่อ ความหมายชัดเจน กระชับ น่าสนใจ	ชื่อเรื่องสอดคล้องกับ เนื้อเรื่องและ สื่อ ความหมายชัดเจน ไม่กระชับและ ไม่น่าสนใจ	ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับ เนื้อเรื่องและ สื่อ ความหมายไม่ชัดเจน ไม่กระชับ และ ไม่น่าสนใจ	3
2. เนื้อหา และ การเรียง ลำดับ เนื้อหา	เนื้อหาสาระข้อมูล ท้องถิ่นถูกต้อง มีประเด็นครบ ลำดับเหตุการณ์ได้ ต่อเนื่อง	เนื้อหาสาระข้อมูล ท้องถิ่นถูกต้อง ประเด็นไม่ครบ 1ประเด็น หรือ ลำดับ เหตุการณ์ขาดความ ต่อเนื่อง 1 แห่ง	เนื้อหาสาระข้อมูล ท้องถิ่นไม่ถูกต้อง มีประเด็นไม่ครบตั้งแต่ 2 ประเด็นขึ้นไป ลำดับ เหตุการณ์ ขาดความ ต่อเนื่องมากกว่า 1 แห่ง	3
3. ความคิด สร้างสรรค์	ใช้คำที่หลากหลาย มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ เห็นภาพได้ ชัดเจน เกิดความรู้สึก คล้อยตาม	ใช้คำที่หลากหลาย มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ แต่ไม่เห็น ภาพชัดเจน ไม่เกิด ความรู้สึกคล้อยตาม	ใช้คำไม่หลากหลาย ไม่มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ ไม่เห็นภาพ ไม่เกิดความรู้สึกคล้อย ตาม	3
4. การสะกด การันต์ และ ความเป็น ระเบียบ	สะกดการันต์ถูกต้อง ทุกคำ เขียนตัวอักษร อ่านง่ายเป็นระเบียบ ไม่มีรอยลบ	สะกดการันต์ผิด 1-5 คำเขียนตัวอักษรหวัด ไม่เป็นระเบียบ มีร่องรอยลบ 1-5 แห่ง	สะกดการันต์ผิด 6 คำ ขึ้นไป เขียนตัวอักษร หวัด ไม่เป็นระเบียบมี รอยลบมากกว่า 5 แห่ง	3
รวม				12

กำหนดเกณฑ์การประเมินจากคะแนน ดังนี้

คะแนนระหว่าง	10 – 12	หมายถึง	ดี
คะแนนระหว่าง	7 - 9	หมายถึง	พอใช้
คะแนนระหว่าง	4 - 6	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

2.2.12 นำเกณฑ์การประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” ที่ผ่านการเรียนวิชาการเขียนสร้างสรรค์มาแล้ว จำนวน 5 คน จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบอัตราส่วนร่วมกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 1 ท่าน ตามเกณฑ์ที่สร้างและหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson Product Moment correlation coefficient: r_{xy} ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.91 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค)

2.2.13 นำแบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์และเกณฑ์การประเมินความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดช่วงความคิดเห็นของนักเรียนเป็น 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด มีคะแนน 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ โดยวัดความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ	5	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ระดับ	3	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ระดับ	1	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าระดับคะแนนตามเกณฑ์การแปลผล (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196) ดังนี้

ความหมายค่าเฉลี่ยความคิดเห็น

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นเชิงนิมิต
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านวิธีสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำผลการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553: 139) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับ ได้ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวกค)

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3. ขั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนนครหลวงอุดมรัชต์วิทยา จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยทดสอบก่อนเรียน (pre - test) ด้วยแบบวัดความสามารถ การเขียนสร้างสรรค์ เป็นแบบวัดแบบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนน

3.2 ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น ไปใช้จัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ เริ่มทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้การทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 คาบรวม 12 คาบ

3.3 หลังการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ฉบับเดียวกับก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบสอบถามความคิดเห็น

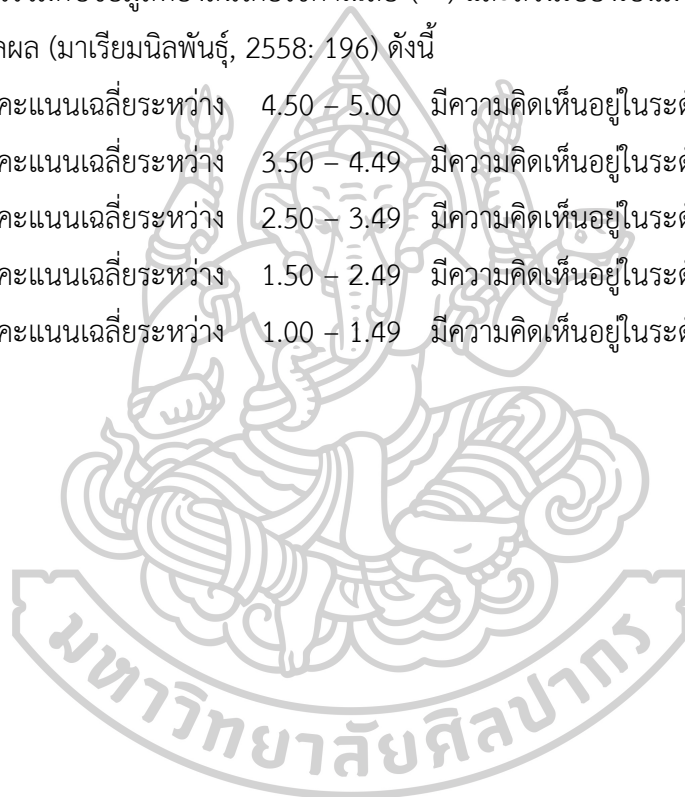
ขั้นตอนที่ 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติแล้วสรุปเป็นผลการทดลองและทดสอบสมมุติฐานตามลำดับดังนี้

4.1 วิเคราะห์ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - test Dependent)

4.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เทียบกับเกณฑ์การแปลผล (มาเรียมนิลพันธุ์, 2558: 196) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น” ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น แบบวัดความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นซึ่งทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนนครหลวงอุดมรัชต์วิทยา จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ได้ดำเนินการโดยทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองเพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ และข้อความวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	(\bar{X})	S.D.	T	P
ก่อนเรียน	35	24	12.23	4.09	7.39	0.00
หลังเรียน	35	24	14.31	4.13		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตารางที่ 8 พบว่าความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.23 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.09 หลังการจัดการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.31 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.13 ซึ่งสูงกว่าก่อนการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

ข้อ	รายการ	ระดับ		แปลผล	ลำดับที่
		ความคิดเห็น (\bar{X})	S.D.		
ด้านการจัดการเรียนรู้					
1.	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับไม่สับสนดึงดูดใจ	4.00	1.08	ระดับมาก	3
2.	สื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.57	0.74	ระดับมากที่สุด	1
3.	ข้อมูลท้องถิ่นที่นำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.23	0.84	ระดับมาก	2
	รวม	4.27	0.86	ระดับมาก	(2)
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้					
4.	บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง ผู้เรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน	4.63	0.65	ระดับมากที่สุด	1
5.	ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	4.43	0.74	ระดับมาก	2
6.	ผู้เรียนมีความกล้าในการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน	3.74	1.12	ระดับมาก	3
7.	ผู้เรียนมีมารยาทในการวิพากษ์วิจารณ์	4.43	0.74	ระดับมาก	2
	รวม	4.31	0.77	ระดับมาก	(1)

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับ		แปลผล	ลำดับที่
		ความคิดเห็น			
		(\bar{X})	S.D.		
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
8.	นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.49	0.74	ระดับมาก	1
9.	ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ดีขึ้น	4.14	1.12	ระดับมาก	3
10.	นักเรียนสามารถนำทักษะการเขียนสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.17	0.95	ระดับมาก	2
รวม		4.27	0.91	ระดับมาก	(2)
รวมทั้ง 3 ด้าน		4.28	0.83	ระดับมาก	

จากตารางที่ 9 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 ลำดับที่ 2 มีสองด้านเท่ากันคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 และด้านการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง ผู้เรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.65) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีความกล้าในการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 1.12)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากโดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 1.12)

ด้านการจัดการเรียนรู้นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากโดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับไม่สับสนดึงดูดใจ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.08)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา” อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 มีนักเรียนจำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre - Experimental Research) มีแบบแผนการทดลองเป็นแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อน และหลัง (The One Group Pretest – Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น จำนวน 4 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 2) แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบอัตนัย 2 ข้อคือ ข้อสอบร้อยแก้ว 1 ข้อ และข้อสอบร้อยกรอง 1 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (P) ข้อสอบร้อยแก้ว 0.50 ข้อสอบร้อยกรอง 0.58 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ข้อสอบร้อยแก้ว 0.29 ข้อสอบร้อยกรอง 0.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 10 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้เปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - test Dependent) และวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากผู้เรียนได้เรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมที่แปลกใหม่ให้อิสระทางความคิด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้สืบค้น และหาคำตอบในความรู้ที่ด้วยตนเองผ่านการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อค้นคว้าหาคำตอบ อีกทั้งหากวิธีการเขียนที่น่าสนใจ สอดคล้องกับ Barell (1998: 7) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นการสำรวจเพื่อตอบคำถามสิ่งที่อยากรู้ ข้อสงสัยและความไม่มั่นใจ โดยปัญหาที่ใช้ในกระบวนการเรียนรู้จะเป็นปัญหาที่ไม่ชัดเจนมีความยากหรือมีข้อสงสัยมาก มีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 1) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเริ่มจากปัญหาซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากกระบวนการคิดวิเคราะห์จนเกิดทักษะแก้ไขปัญหา หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันผ่านกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยใช้มีขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1) เสนอปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเขียน สามารถระบุปัญหาในการเขียนของตน คือ จะเขียนเรื่องอะไร ขอบเขตเนื้อหาเป็นอย่างไรควรเลือกใช้กลวิธีการนำเสนออย่างไร ซึ่งผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนโดยใช้ปัญหา ตัวอย่างเช่นในกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนที่ 1 เรื่องการเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยนำเสนอปัญหาดังนี้ 1) ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาหรือไม่ 2) หากผู้เรียนต้องเล่าประวัติจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เพื่อนที่อยู่ต่างจังหวัดฟัง ผู้เรียนจะนำเสนอข้อมูลอย่างไรที่น่าสนใจ 3. ผู้เรียนมีข้อมูลที่จะมานำเสนอในรูปแบบการเขียนเพียงพอหรือไม่ หากไม่เพียงพอจะสามารถสืบค้นสอบถาม และสัมภาษณ์ได้อย่างไร ซึ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ปัญหาที่ผู้สอนนำมาใช้สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนทราบถึงปัญหาของตนเองว่ามีข้อมูลเพียงพอสำหรับการเขียนหรือไม่ ผู้เรียนต้องวางแผนสืบค้นข้อมูลใดเพิ่มเติม และทราบถึงปัญหาการเขียนของตนเอง สังเกตได้จากผู้เรียนมีการจดบันทึก หัวข้อของข้อมูลที่ต้องสืบค้น แล้วแบ่งกันไปสืบค้นตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีการซักถามผู้สอนในเรื่องกลวิธีการเขียนแบบต่าง ๆ จากขั้นการสอนนี้แสดงให้เห็นว่าปัญหาเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สอดคล้องกับ สุกนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2562: 84) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานปัญหา เป็นเครื่องมือกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจใคร่รู้ และต้องการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎายุทธ ไกรกลาง (2560: 84 - 85) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนผลการเรียนที่พัฒนาขึ้น อันเนื่องมาจากการใช้ปัญหา หรือสถานการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน เป็นตัวกระตุ้น ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาศรี เปี่ยมอยู่ (2561: 67) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ และได้ทำงานร่วมกับเพื่อนซึ่งช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานมากยิ่งขึ้นจึงส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถ

ขั้นที่ 2) ค้นคว้าข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนศึกษาข้อมูลท้องถิ่นจากเอกสารที่ผู้สอนรวบรวม โดยผู้สอนจะเตรียมใบความรู้ข้อมูลท้องถิ่นให้ผู้เรียน เช่น ประวัติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภูมิปัญญาของจังหวัดอยุธยา ตัวอย่างเช่น การตีมีดอรัญญิก การสานงอบใบลาน การสานปลาตะเพียร เป็นต้น ซึ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้เมื่อผู้เรียนศึกษาข้อมูลแล้ว ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน สรุปเนื้อหาที่ได้จากใบความรู้ที่ผู้สอนแจก แล้ววิเคราะห์ว่าได้รับความรู้เรื่องใดบ้าง ขาดความรู้เรื่องใดบ้าง สังเกตได้จากผู้เรียนซักถามผู้สอนในเรื่องแหล่งเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูลรวมถึงเรื่องการสัมภาษณ์สมาชิก

ในครอบครัว ผู้รู้ในชุมชนนครหลวง ซึ่งจากกิจกรรมนี้เมื่อผู้เรียนศึกษาข้อมูลมากเพียงพอ งานเขียนจึงมีความแปลกใหม่สร้างสรรค์ไม่วากวน สอดคล้องกับเกคินี จุฑาวิจิตร (2552: 7) ที่กล่าวว่าการเขียนสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่นำเสนอเนื้อหาสาระ หรือรูปแบบที่ใหม่ แปลก แตกต่าง ไปจากสิ่งที่มีอยู่หรือเป็นอยู่ โดยไม่มีลักษณะที่เป็นสูตรสำเร็จ ซึ่งการจะสร้างสรรค์ผลงานให้แปลกใหม่น่าสนใจนั้นผู้เรียนจะต้องมีข้อมูลมากเพียงพอสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 225 - 316) กล่าวถึงการส่งเสริมการเขียนสร้างสรรค์ ในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยว่าควรเริ่มต้นที่ทักษะทางภาษา กลวิธีการนำเสนอ โดยผู้เรียนจะต้องมีความสนใจ อ่านและฟังข้อมูลมาก ๆ มีทักษะการเก็บข้อมูลเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เลือกข้อมูลที่น่าสนใจมาถ่ายทอดได้

ขั้นที่ 3) เพิ่มพูนประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการอ่าน และการสัมภาษณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยอภิปรายกลุ่ม แล้วสรุปสาระสำคัญ พร้อมทั้งช่วยกันหาแนวทางในการเขียนแต่ละประเภทที่กลุ่มสนใจ เพื่อนำมาใช้ในงานเขียนของกลุ่มตนเอง ซึ่งในขั้นนี้ผู้สอนจะคอยสังเกตการอภิปรายกลุ่ม ไม่ให้ผู้เรียนหลงประเด็น ส่งผลให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลจากหลากหลายแหล่งที่ร่วมกันสืบค้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจข้อมูลมากขึ้น จึงสามารถร่วมกันวางแผนงานเขียนได้อย่างสร้างสรรค์เห็นได้จากการเขียนลำดับขั้นตอนก่อนลงมือเขียนจริง ทุกกลุ่มสามารถวางลำดับการเขียนได้ดี มีประเด็นชัดเจน มีการลำดับความสำคัญ และเลือกใช้รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจเหมาะสมกับชิ้นงานซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2561: 5 - 8) ที่กล่าวถึงแนวทางการสอนเขียนสร้างสรรค์ว่า ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออก และรับฟังความคิดของผู้เรียนอย่างเท่าเทียม โดยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถามได้อย่างหลากหลาย มีการชมเชย ให้กำลังใจ และที่สำคัญต้องมีประชาธิปไตยในการสอน

ขั้นที่ 4) สร้างสรรค์ผลงาน เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสร้างผลงานจากแนวทางและข้อมูลท้องถิ่นที่ได้ศึกษารวบรวมมา ซึ่งผู้สอนจะคอยสังเกต และให้คำปรึกษางานเขียนของผู้เรียนเมื่อผู้เรียนศึกษาข้อมูลท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวมีข้อมูลที่มากเพียงพอ และได้อภิปรายกลุ่มแล้ววางแผนร่วมกัน ทุกกลุ่มสามารถเลือกรูปแบบกลวิธีในการนำเสนองานเขียนได้อย่างสร้างสรรค์สอดคล้องกับ ปราณี สุรสิทธิ์ (2541: 57) ที่กล่าวถึงความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นการเขียนที่ผู้เรียนสามารถสร้างคำ ประโยค บรรยายภาพ แสดงความรู้สึก และความต้องการจากข้อความ รูปภาพ หรือสิ่งของที่กำหนดให้ โดยอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่จากเดิม ซึ่งการที่ผู้เรียนจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างสร้างสรรค์นั้นผู้เรียนต้องมีข้อมูลมากเพียงพอ และเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว สอดคล้องกับอัจฉรา ชิวพันธ์ (2561: 5 - 8) ที่กล่าวว่าข้อมูลที่น่าสนใจในการสอนเขียนสร้างสรรค์ควรเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัว เพราะจะช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนให้อยากเขียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เช่นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เรื่องราวในครอบครัว โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ศิลปิน บุญจันทร์ศรี (2555: 117) ที่ได้วิจัยเรื่อง

การพัฒนาแบบฝึกการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน

ขั้นที่ 5) นำเสนอ และวิจารณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ และผู้สอนร่วมกันซักถาม และวิจารณ์ชิ้นงานซึ่งในขั้นนี้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนงานเขียนสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่จากกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์ มีมารยาท และให้เกียรติผู้นำเสนอ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นนี้ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ เห็นได้จากการตั้งชื่อเรื่องสร้างสรรค์สอดคล้องกับเนื้อหา การนำเสนอเนื้อหาที่มีความน่าสนใจ ดังที่ปรากฏให้เห็นได้จากผลการทดสอบความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นเท่ากับ 14.31 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 12.23 เมื่อพิจารณาคะแนนแบบทดสอบของผู้เรียนแยกเป็นประเด็น ประเด็นที่มีคะแนนพัฒนาเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือประเด็นด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่เพิ่มขึ้น ดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.95) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.49$, S.D. = 0.74)

ด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่ใช้ปัญหากระตุ้นผู้เรียนให้สามารถเชื่อมโยงความรู้เก่า และความรู้ใหม่มาอภิปรายวางแผนร่วมมือกันสร้างสรรค์งานเขียน ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากคะแนนความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศยามน อินสะอาด (2561: 99) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานผู้สอนต้องใช้สถานการณ์ หรือปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหา โดยผู้เรียนเป็นฝ่ายกำหนดทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเองขณะที่ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาผู้เรียนจะได้ความรู้ด้วย จึงเป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะวิเคราะห์ และแก้ปัญหาซึ่งผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นซึ่งเป็นข้อมูลที่ใกล้ตัวนักเรียนจะช่วยให้ นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานได้แปลกใหม่น่าสนใจ สอดคล้องกับ วนิดา กุลภัทร์แสงทอง (2554: 138) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์

การเขียนเรื่องตามจินตนาการของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและทักษะการเขียนสร้างสรรค์ที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ด้วยการได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอกตัวเด็กได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อและให้โอกาสแก่เด็กได้เผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องแก้ปัญหา ให้โอกาสเด็กได้คิดค้นหรือริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ คิดและเขียนผลิตผลงานออกมาจากความคิดของตนเอง ซึ่งส่งผลให้ทักษะการเขียนสร้างสรรค์ของผู้เรียนพัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ วิเศษสิงห์ (2563: 85) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสนใจในการเรียน โดยสามารถเขียนสะกดคำ แต่งประโยค และเขียนเรื่องสร้างสรรค์จากข้อมูลท้องถิ่น โดยนักเรียนมีทักษะการเขียนสร้างสรรค์หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นในภาพรวมทั้ง 3 ด้านนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.28 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.83 ความคิดเห็นของผู้เรียนเรียงตามลำดับดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.77) เนื่องจากผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มโดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็น และช่วยกันสร้างสรรค์งานเขียน จึงทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง ผู้เรียนมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2555) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบกลุ่ม ช่วยเพิ่มพูนความรู้ของผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นภาพรวม สร้างระดับแรงจูงใจ ความมั่นใจ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อนนักเรียน ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผู้เรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.91) และลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.86) ซึ่งเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้เรียนแล้วพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เห็นได้จากการแปลผลระดับความคิดเห็นของผู้เรียนอยู่ในระดับเดียวกันคือระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นมาก ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับช่วงวัยมัธยมศึกษาที่ขออิสระในการทำงาน ค้นคว้าหาคำตอบแล้วสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง สอดคล้องกับอัจฉรา ชิวพันธ์ (2561: 5 - 8) กล่าวถึงแนวทางการสอนเขียนสร้างสรรค์ว่า ผู้สอนต้องทราบแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างงานเขียนที่สร้างสรรค์ได้ดี ซึ่งแนวการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจกระตุ้นความคิด จินตนาการรวมถึงจัดสถานที่ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ผลงานโดยเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์เดิม ร่วมกับความรู้ใหม่

ได้อย่างอิสระ และผู้สอนควรมีการเสริมแรงด้วยการชม เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลอีกทั้ง กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น มีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม โดยเริ่มจากกิจกรรมที่ง่าย คือประมวลความรู้เดิมของผู้เรียน ผ่านกระบวนการกลุ่มทำให้ผู้เรียน ไม่กดดันในชั้นงาน มีเพื่อนคอยปรึกษา วางแผน คำนวณ จากนั้นจึงสร้างชิ้นงาน ประกอบกับข้อมูล ที่จะนำมาสร้างชิ้นงานเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวอย่างข้อมูลท้องถิ่นอยุธยา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น” ผู้วิจัยมีข้อค้นพบ และ แนวคิดที่เป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนต้องทำความเข้าใจขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับ ข้อมูลท้องถิ่น ให้ชัดเจนโดยผู้สอนจะต้องมีทักษะการใช้คำถามกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ ผู้เรียนทราบถึงปัญหาการเขียน และข้อมูลที่ต้องใช้ในงานเขียนของตนเองได้
2. ผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมขณะผู้เรียนอภิปรายกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกัน โดยผู้สอนคอยให้คำแนะนำ

ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสร้างสรรค์ ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นกับ รูปแบบการจัดการเรียนแบบอื่น ๆ เช่น การจัดการ เรียนรู้แบบซินเนติกส์ 4MAT CIRC และการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูล ท้องถิ่น
2. ควรมีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2529). **พระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2540). **เรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกหัดภาษาไทยระดับประถมศึกษา ในภาควิชาประถมศึกษา**. สัมมนาประถมศึกษาสัมพันธ์ ครั้งที่ 15 (หน้า 7-14). เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กานดา เดชวงศ์ญา. (2553). “การใช้วิธีสอนแบบเลือกสรรที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2552). **การเขียนสร้างสรรค์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ : Idea ดี ๆ ไม่มีวันหมด**. นครปฐม: เพชรเกษม พรินต์ติ้ง กรุ๊ป.
- จินต์นิภา ศรีไสย์. (2549). **ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุไรรัตน์ ธนทอง. (2548). “การศึกษาความสามารถทางการเขียนเรื่องของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จากการสอนเขียนเรื่องโดยใช้สื่อภาพการ์ตูนเคลื่อนไหว.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจษฎายุทธ ไกรกลาง. (2560). “การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชไมพร พรเทพพิพัฒน์. (2545). **พระนครศรีอยุธยา : แหล่งเรียนรู้งานช่างพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2560). “รายงานการวิจัยการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้
วรรณกรรมท้องถิ่นเป็น ฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในศตวรรษที่ 21ของผู้เรียน.” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณพสร สวัสดิบุญญา. (2554). “รูปแบบการฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม
การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ณิชาพัฒน์ ไชยเสนบดินทร์. (2557). “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2556). **ทักษะการเขียนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). **คู่มือการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรม พัฒนาการทาง
ประวัติศาสตร์ และเอกลักษณ์ท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: ชารักษ์.
- ถวัลย์ มาศจรัสและคณะ. (2550). **นวัตกรรมการศึกษา ชุดแบบฝึกหัด - แบบฝึกเสริมทักษะ**.
กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี.
- ทศพร ทับวงษ์. (2560). “การพัฒนาแบบการเรียนการสอนนอกสถานที่เสมือนด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา
เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2557). **ศาสตร์การสอน – องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัช ปุณโณทก. (2553). **วิวัฒนาการภาษาไทยและอักษรไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัสร เรืองโรจน์รุ่ง. (2558). “การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน และเจตคติต่อการเรียนวิชา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.” รายงานการวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล หน่อนิล. (2554). “ผลของการใช้โปรแกรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถ
ในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**.
กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

- บุญเสนอ ตรีวิเศษ. (2554). **การเขียนสร้างสรรค์**. บุรีรัมย์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประกายมาศ ทองหมื่น. (2554). “การใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ในการอ่าน.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- ประภาศรี เปี่ยมอยู่. (2561). “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่มัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ประภาศรี สีอำไพ. (2531). **การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม (2558). **การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2541). **การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- พรผจง พรหมทอง. (2556). **องค์ความรู้ภูมิปัญญาเรื่องการทำขนมบ่าบับ**. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- พิบูลย์ ตัญญูบุตร. (2557). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- พิมพ์พรรณ พูลสวัสดิ์. (2556). “การใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดสระแก้วพัฒนาการอ่านจับใจความสู่การเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปัทมิม จังหวัดสระแก้ว.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยคณะศึกษาศาสตร์ สุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2549). **การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2551). **พลังของ PBL**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- มันตรา ธรรมบุศย์. (2545). “การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem – based learning).” *วารสารวิชาการ 5, 2 (กุมภาพันธ์): 11-17*.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ยุรววัฒน์ คล้ายมงคล. (2545). “การพัฒนากระบวนการการเรียนการสอนโดยใช้การประยุกต์แนวคิดการใช้แก้ปัญหาเป็นหลักในการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังษิมา สุริยารังสรรค์. (2555). “การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วนิดา กุลภัทร์แสงทอง. (2554). “การพัฒนาแบบฝึกการเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณิ โสมประยูร. (2553). **เทคนิคการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- วรวรรณ ศรียาภัย. (2557). **การเขียนเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลี สัตยาศัย. (2547). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก รูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง Problem-based learning as a student-centered learning**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พาณิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศยามอนอินสะอาด. (2561). **การสร้างเว็บมัลติมีเดียอย่างง่ายด้วยโปรแกรม SWiShmax**. นครราชสีมา: โครงการศึกษาไร้พรหมแดน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ศศิธร เวียงวะลัย. (2554). **การจัดการเรียนรู้ Learning Management**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศินีนาฏ กำภูศิริ. (2556). “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย และความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ศิลปิน บุญจันทร์ศรี. (2555). “การพัฒนาแบบการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2548). **การเขียนสร้างสรรค์ ไม่ยากอะไรเลย**. กรุงเทพฯ: ศูนย์เรียนรู้
ทุ่งสักอาศรม.
- สมบัติ เฝ่าพงษ์คล้าย. (2546). “การส่งเสริมความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยการเรียบเรียงปัญหาเป็นฐาน.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมเพื่อการพัฒนา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา (2557). **การเรียนรู้ประวัติศาสตร์อยุธยา**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนทร สินธพานนท์ และคณะ. (2562). **หลากหลายวิธีสอน...เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย**.
กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิควรรณคดี.
- สุนทร สินธพานนท์. (2560). **ครูยุคใหม่กับการจัดการเรียนรู้สู่การศึกษา 4.0**. กรุงเทพฯ: 9119
เทคนิควรรณคดี.
- สุทธิวรรณ อินทะกนก. (2559). **การเขียนเชิงสร้างสรรค์**. สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรธานี.
- สุภัทราภานิบล. (2558). “การดำเนินงานโครงการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียน
บ้านหนองหว้าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาพร แซ่ฮึง. (2559). “การใช้การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียน
สร้างสรรค์และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
ในพระอุปถัมภ์ฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพฯ.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2557). **ประวัติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**.
พระนครศรีอยุธยา: องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2561). **กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

Barell, J. (1998). **PBL An Inquiry Approach**. Illinois: Skylight Training and Publishing, Inc.

Candela, L. L. (1998). "Problem Based Learning versus Lecture : Effects on Multiple Choice Test Scores in Associate Degree Nursing Student." **Dissertation Abstracts International** 60 (April): 177.

Gallagher. (1997). "Problem Based Learning : Where Did It Come from, What Does It Do, and Where Is It Going?." **Journal for the Education of the Gifted** 20, 4: 332-362.

Guilford, J. P. (1967). **The nature of human intelligence**. New York: McGraw-Hill

Kreger, C. (1998). **Problem-Based Learning**. Online Retrieved, June 28, 2007. From <http://www.cotf.edu/ete/teacher/tprob/trob.html>.

Meyer, D. J. (1995). "The effects of graphic organizers on the creative writing of third grade students." Degree of Master of Arts in Reading Specialization, Kean College New Jersey.

Sally, B., & Kevin, M. (2011). "Problem-based and experiential learning: engaging students in an undergraduate physical education module." **Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education** 10, 1: 128-134.

Smith, A. J. (1973). **Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School**. Boston Ally and Bencon, Inc.

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการสอนภาษาไทย

- ชื่อ-นามสกุล** อ. ดร. สิริระ สมนาม
- ตำแหน่ง** อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรการสอน และการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วุฒิการศึกษา** ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)
(เกียรตินิยมผลการเรียนยอดเยี่ยม 4.00) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (การสอนภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ด้านการสอนภาษาไทย

- ชื่อ-นามสกุล** นางวนิดา หลาวเพชร
- ตำแหน่ง** ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อ.พระนครศรีอยุธยา
จ.พระนครศรีอยุธยา
- วุฒิการศึกษา** กศ.บ (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้านการวัดและประเมินผล

- ชื่อ-นามสกุล** นายไพโรจน์ สาระ
- ตำแหน่ง** ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”
อ. นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
- วุฒิการศึกษา** กศ.บ (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รหัสวิชา ท 32201
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงานเขียน เวลา 3 คาบ
 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ครูผู้สอน นางสาวอัมภา จักรวาลสถไส โรงเรียนนครหลวง“อุดมรัชต์วิทยา”

.....

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ผู้เรียนเล่า หรือบอกประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ถูกต้อง
2. ผู้เรียนเขียนแผนภาพความคิดเกี่ยวกับประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ถูกต้อง
3. ผู้เรียนเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ถูกต้อง
4. ผู้เรียนวิจารณ์การเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้อย่างมีเหตุผล
5. ผู้เรียนอภิปรายคุณค่าของการเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและมีมารยาทในการเขียน

2. สาระสำคัญ

การเขียนบรรยาย คือการเขียนเล่าหรือบอกเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นตามลำดับ ทำให้ผู้อ่านทราบรายละเอียด เช่น สถานที่ เวลา สภาพแวดล้อม สาเหตุของเรื่อง และบุคคล โดยใช้ภาษาที่กระชับชัดเจนเข้าใจง่าย เมื่อผู้เรียนได้ฝึกการเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้ว ผู้เรียนสามารถนำทักษะการเขียนบรรยายไปใช้เขียนบรรยายเกี่ยวกับข้อมูลในท้องถิ่นของตน ช่วยให้เกิดความภูมิใจในท้องถิ่น

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ด้านความรู้ (K)

1. ความรู้เรื่องประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. การเขียนบรรยาย

3.2 ด้านทักษะ (P)

1. ทักษะการเขียนบรรยาย
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. กระบวนการกลุ่ม

3.3 ด้านเจตคติ/ลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

1. ความไม่ใ้รู้
2. ความมุ่งมั่นในการทำงาน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด

5. ภาระชิ้นงาน

1. ใบงานที่ 1 สรุปความรู้ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ใบงานที่ 2 สืบค้นประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ใบงานที่ 3 สรุปสาระสำคัญจากการอภิปรายกลุ่มประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. ใบงานที่ 4 ลำดับแผนภาพความคิดก่อนเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. ใบงานที่ 5 เขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
6. ใบงานที่ 6 วิจารณ์การเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6. สื่อการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. วีดิทัศน์ประวัติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ใบความรู้ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

7. การวัด และประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ประเมินการเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	แบบประเมินการเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับดี ผ่านเกณฑ์
2. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับดี ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การประเมินผล: สังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. ความสนใจใฝ่รู้	สมาชิกทุกคนในกลุ่มศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและใช้ในการเขียน	สมาชิก 5 คนของกลุ่มศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและใช้ในการเขียน	สมาชิก 3-4 คนของกลุ่มศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและใช้ในการเขียน	สมาชิกของกลุ่มน้อยกว่า 3 คนศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและใช้ในการเขียน
2. การแสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นและรับฟังสมาชิกคนอื่นๆ	สมาชิก 5 คนของกลุ่มแสดงความคิดเห็นและรับฟังสมาชิกคนอื่นๆ	สมาชิก 3-4 คนของกลุ่มแสดงความคิดเห็นและรับฟังสมาชิกคนอื่นๆ	สมาชิกของกลุ่มน้อยกว่า 3 คนไม่แสดงความคิดเห็นและไม่รับฟังสมาชิกคนอื่นๆ
3. ความร่วมมือ	สมาชิกทุกคนในกลุ่มร่วมมือทำงานทุกคนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	สมาชิก 5 คนของกลุ่มร่วมมือกันทำงานทุกคนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	สมาชิก 3-4 คนของกลุ่มร่วมมือกันทำงานทุกคนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่	สมาชิกของกลุ่มน้อยกว่า 3 คนของกลุ่มร่วมมือกันทำงานทุกคนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่
4. ความรับผิดชอบ	สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่ชัดเจนและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเต็มตามศักยภาพ	สมาชิก 5 คนของกลุ่มมีหน้าที่ชัดเจนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเต็มตามศักยภาพ	สมาชิกของกลุ่ม 3-4 คนของกลุ่มมีหน้าที่ชัดเจน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเต็มตามศักยภาพ	สมาชิกของกลุ่มน้อยกว่า 3 คนของกลุ่มมีหน้าที่ชัดเจน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายเต็มตามศักยภาพ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
13 - 16	ดีมาก
9 - 12	ดี
5 - 8	พอใช้
4	ปรับปรุง
ระดับดี ถือว่าผ่านเกณฑ์	

แบบประเมินการเขียนบรรยายประวัติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อกลุ่ม.....จำนวน.....คน

วันที่ประเมิน.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอนประเมินการเขียนบรรยายจาก ใบงานที่ 5 เขียนบรรยายประวัติของจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ ที่	กลุ่ม	1.การตั้งชื่อ เรื่อง			2.เนื้อหาและ การเรียงลำดับ เนื้อหา			3. ความคิด สร้างสรรค์			4. การสะกด การันต์ และ ความเป็น ระเบียบ			รวม 9
		1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการเขียนบรรยายประวัติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
1. การตั้งชื่อ เรื่อง	ชื่อเรื่องสอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง และ สื่อ ความหมายชัดเจน กระชับ น่าสนใจ	ชื่อเรื่องสอดคล้องกับ เนื้อเรื่องและ สื่อ ความหมายชัดเจน ไม่กระชับ และ ไม่น่าสนใจ	ชื่อเรื่องไม่สอดคล้องกับ เนื้อเรื่อง และ สื่อความหมายไม่ชัดเจน ไม่กระชับ และไม่น่าสนใจ
2. เนื้อหาและ การเรียงลำดับ เนื้อหา	เนื้อหาสาระข้อมูล ท้องถิ่นถูกต้อง มีประเด็นครบ ลำดับเหตุการณ์ได้ ต่อเนื่อง	เนื้อหาสาระข้อมูลท้องถิ่น ถูกต้อง ประเด็นไม่ครบ 1ประเด็น หรือ ลำดับ เหตุการณ์ไม่ต่อเนื่อง 1 แห่ง	เนื้อหาสาระข้อมูลท้องถิ่น ไม่ถูกต้อง มีประเด็นไม่ ครบตั้งแต่ 2 ประเด็นขึ้น ไป ลำดับเหตุการณ์ ไม่ต่อเนื่องมากกว่า 1 แห่ง
3. ความคิด สร้างสรรค์	ใช้คำที่หลากหลาย มี กลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ เห็นภาพได้ ชัดเจน เกิดความรู้สึก คล้อยตาม	ใช้คำที่หลากหลาย มี กลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ แต่ไม่เห็นภาพ ชัดเจน ไม่เกิดความรู้สึก คล้อยตาม	ใช้คำไม่หลากหลาย ไม่มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่ น่าสนใจ ไม่เห็นภาพ ชัดเจน ไม่เกิดความรู้สึก คล้อยตาม
4. การสะกด การันต์ และ ความเป็น ระเบียบ	สะกดการันต์ถูกต้องทุก คำ เขียนตัวอักษรอ่าน ง่ายเป็นระเบียบ ไม่มีรอยลบ	สะกดการันต์ผิด 1-5 คำ เขียนตัวอักษรหวัด ไม่เป็น ระเบียบ มีร่องรอยลบ 1-5 แห่ง	สะกดการันต์ผิด 6 คำขึ้น ไป เขียนตัวอักษรหวัด ไม่เป็นระเบียบมีรอยลบ มากกว่า 5 แห่ง

กำหนดเกณฑ์การประเมินจากคะแนน ดังนี้

คะแนนระหว่าง	10 – 12	หมายถึง	ดี
คะแนนระหว่าง	7 - 9	หมายถึง	พอใช้
คะแนนระหว่าง	4 - 6	หมายถึง	ต้องปรับปรุง

ระดับดี ถือว่าผ่านเกณฑ์

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน โดยลดความสามารถทางการเขียน เก่ง กลาง อ่อน ในอัตราส่วน 2 : 2 : 2 โดยพิจารณาจากคะแนนการสอบก่อนเรียน และจะใช้กลุ่มเดิมตลอด การทดลอง หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่ม เพื่อใช้เป็นนามปากกาในการสร้างสรรค์ผลงาน

ขั้นที่ 1 เสนอปัญหา

ผู้สอนเสนอปัญหาการประชาสัมพันธ์ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นเมืองเก่าแก่ที่สำคัญ และหากไม่มีข้อมูลเพียงพอจะเกิดปัญหาในการเขียน โดยผู้สอนกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนคู่วิถีทัศน์เกี่ยวกับประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แล้วตั้งคำถามว่า

“หากนักเรียนต้องเล่าประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เพื่อนที่อยู่ต่างจังหวัดฟัง นักเรียนคิดว่าตนเองมีข้อมูลเพียงพอหรือไม่”

“หากมีข้อมูลเพียงพอ จะเลือกนำเสนออย่างไร”

“หากข้อมูลไม่เพียงพอจะสัมภาษณ์ หรือสืบค้นเพิ่มเติมได้อย่างไร”

“ผู้เรียนจะใช้เทคนิควิธีในการเขียนอย่างไรดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน”

“หากผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอแล้ว ผู้เรียนจะเลือกเล่าด้วยวิธีพูดหรือเขียนอย่างไร”

ขั้นที่ 2 ค้นคว้าข้อมูล

ผู้เรียนศึกษาใบความรู้ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากนั้นให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้รับลงในใบงานที่ 1 สรุปความรู้ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และให้ผู้เรียนสำรวจว่ามีข้อมูลใดที่ต้องการเพิ่มเติม ให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์คนในครอบครัว ผู้ที่มีความรู้ในชุมชนนครหลวง สืบค้นจากเอกสาร หรืออินเทอร์เน็ตที่น่าเชื่อถือ เพิ่มลงในใบงานที่ 2 สืบค้นประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 3 เพิ่มพูนประสบการณ์

ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาใบความรู้ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และการสืบค้นเพิ่มเติมทั้งจากแหล่งข้อมูลเอกสารที่น่าเชื่อถือ และการสัมภาษณ์คนในครอบครัวหรือผู้ที่มีความรู้ในชุมชนนครหลวง มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยอภิปรายกลุ่ม จากนั้นสรุปสาระสำคัญพร้อมทั้งช่วยกันหาแนวทางในการเขียนที่แต่ละกลุ่มสนใจลงในใบงานที่ 3 สรุปสาระสำคัญจากการอภิปรายกลุ่มประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์ผลงาน

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนภาพความคิดประเด็นที่จะนำมาเขียนบรรยาย โดยมี การลำดับเหตุการณ์ และเทคนิคที่จะใช้เขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงใน ใบงานที่ 4 ลำดับแผนภาพความคิดก่อนเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเขียนบรรยายตามที่ได้อภิปรายร่วมกัน ลงในใบงานที่ 5 เขียนบรรยาย ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษาคอยให้คำชี้แนะ

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นที่ 5 นำเสนอ และวิจารณ์

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยกลุ่มอื่น ๆ เขียน วิจารณ์การเขียนของกลุ่มที่นำเสนออย่างสร้างสรรค์ลงในใบงานที่ 6 วิจารณ์การเขียนบรรยายประวัติ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ผู้สอนสุ่มให้กลุ่มที่ฟังซักถามกลุ่มนำเสนอ และวิจารณ์ผลงานกลุ่ม นำเสนอ
3. ผู้สอนวิจารณ์งานเขียนของกลุ่มนำเสนอ พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขชิ้นงาน
4. เมื่อนำเสนองานครบทุกกลุ่มแล้ว ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปจุดด้อยและจุดเด่นของงาน เขียนที่นำเสนอหน้าชั้นเรียน รวมถึงอุปสรรคและปัญหาตลอดจนคุณค่าที่พบในเขียนบรรยายประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

9. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้อำนวยการโรงเรียนนครหลวง “อุดมรัชต์วิทยา”

สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1

ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เมื่อ พ.ศ. 1893 หลังจากนั้นก็เป็นศูนย์กลางของประเทศสยามสืบต่อมายาวนานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ 33 พระองค์จาก 5 ราชวงศ์ คือ 1. ราชวงศ์อู่ทอง 2. ราชวงศ์สุพรรณภูมิ 3. ราชวงศ์สุโขทัย 4. ราชวงศ์ปราสาททอง 5. ราชวงศ์บ้านพลูหลวง ภายหลังความรุ่งเรืองอันยาวนานก็ได้สูญเสียเอกราชแก่พม่า 2 ครั้ง ครั้งแรกใน พ.ศ. 2112 จนกระทั่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงกู้เอกราชคืนมาได้ใน พ.ศ. 2127 และ เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ใน พ.ศ. 2310 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงกอบกู้เอกราชได้ในปลายปีเดียวกันแล้วทรงสถาปนา กรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งใหม่ โดยกวาดต้อนผู้คนจากกรุงศรีอยุธยาไปยังกรุงธนบุรีเพื่อสร้างเมืองใหม่ แต่กรุงศรีอยุธยาไม่ได้ กลายเป็นเมืองร้าง ยังคงมีคนรักถิ่นฐานบ้านเดิมอาศัยอยู่และราษฎรที่หลบหนีไปได้กลับเข้ามาอยู่ร่วมกัน ต่อมาได้รับการยกย่อง เป็นเมืองจัตวาเรียก "เมืองกรุงเก่า"

สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงยกเมืองกรุงเก่าขึ้นเป็นหัวเมืองจัตวาเช่นเดียวกับสมัยกรุงธนบุรีหลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้จัดการปฏิรูปการปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคโดยการปกครองส่วนภูมิภาคนั้นโปรดให้จัดการปกครองแบบเทศาภิบาลขึ้นโดยให้รวมเมืองที่ใกล้เคียงกัน 3 - 4 เมือง ขึ้นเป็นมณฑลมีข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นผู้ปกครอง โดยในปีพ.ศ. 2438 ทรงโปรดให้จัดตั้งมณฑลกรุงเก่าขึ้น ประกอบด้วยหัวเมืองต่าง ๆ คือ

กรุงเก่าหรืออยุธยา อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี พรหมบุรี อินทร์บุรี และสิงห์บุรี ต่อมาโปรดให้รวมเมืองอินทร์ และเมืองพรหมเข้ากับเมืองสิงห์บุรี ตั้งที่ว่าการมณฑลที่อยุธยา และต่อมาในปี พ.ศ. 2469 เปลี่ยนชื่อจากมณฑลกรุงเก่าเป็นมณฑลอยุธยา ซึ่งจากการจัดตั้งมณฑลอยุธยามีผลให้อยุธยา มีความสำคัญทางการบริหาร การปกครองมากขึ้นการสร้างสิ่งสาธารณูปโภคหลายอย่างมีผลต่อการพัฒนาเมืองอยุธยาในเวลาต่อมา จนเมื่อยกเลิกการปกครองระบบเทศาภิบาล ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 อยุธยาจึงเปลี่ยนฐานะเป็นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน

สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม

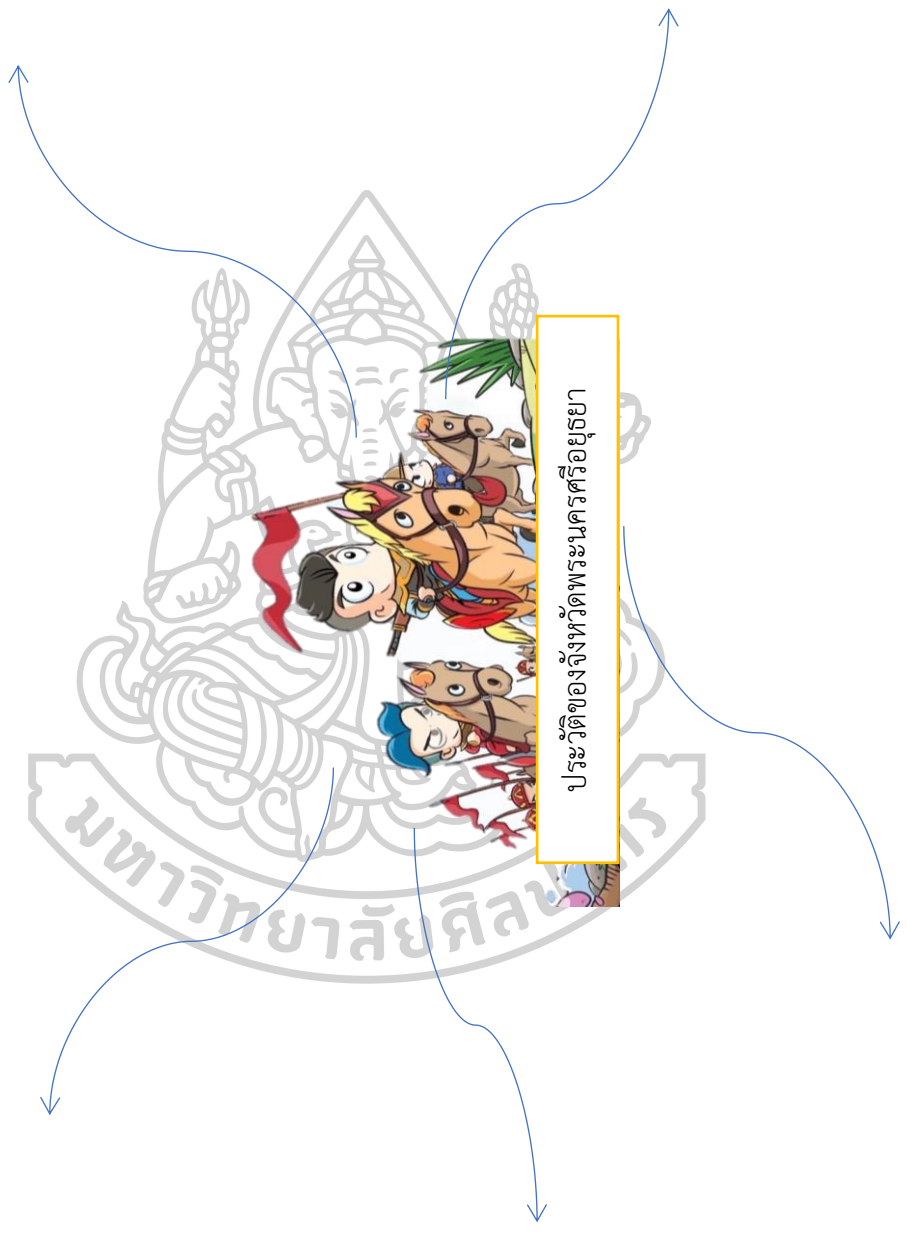

ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีนโยบายบูรณะโบราณสถานภายในเมืองอยุธยาเพื่อเป็นการฉลองยี่สิบห้าพุทธศตวรรษประจวบกับในปี พ.ศ. 2498 นายกรัฐมนตรีประเทศพม่าเดินทางมาเยือนประเทศไทยและมอบเงินจำนวน 200,000 บาท เพื่อปฏิสังขรณ์วัดและองค์พระมงคลบพิตร เป็นการเริ่มต้นการบูรณะโบราณสถานในอยุธยาอย่างจริงจัง ซึ่งต่อมากรมศิลปากรเป็นหน่วยงานสำคัญในการดำเนินการ จนองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก มีมติให้ขึ้นทะเบียนนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็น "มรดกโลก" เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 มีพื้นที่ครอบคลุมในบริเวณโบราณสถานเมืองอยุธยา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2557: 1)

ใบงานที่ 1 สรุปความรู้ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

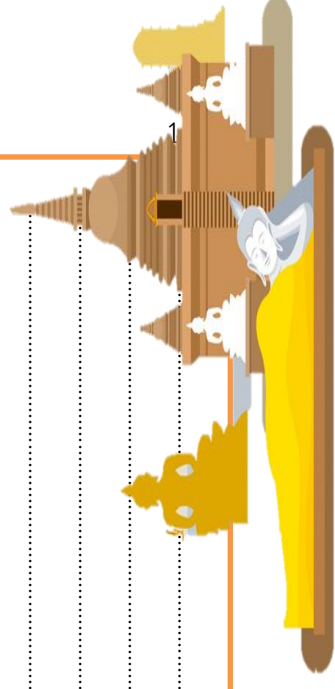
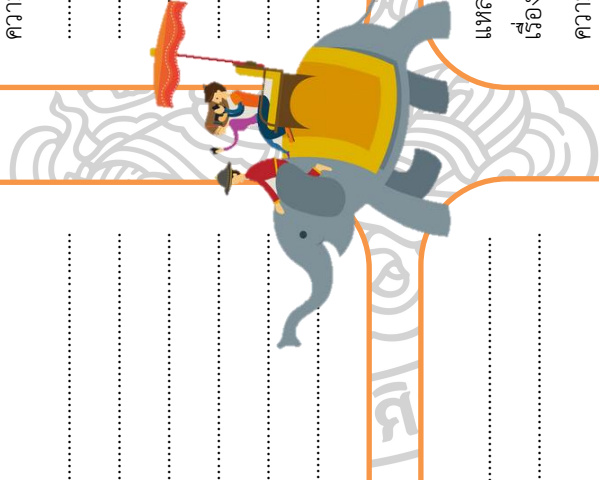
ใบงานที่ 2 สืบค้นประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แหล่งข้อมูล.....วันเวลา.....
เรื่อง.....
ความรู้ที่ได้รับ.....
.....
.....
.....
.....
.....

แหล่งข้อมูล.....วันเวลา.....
เรื่อง.....
ความรู้ที่ได้รับ.....
.....
.....
.....
.....
.....

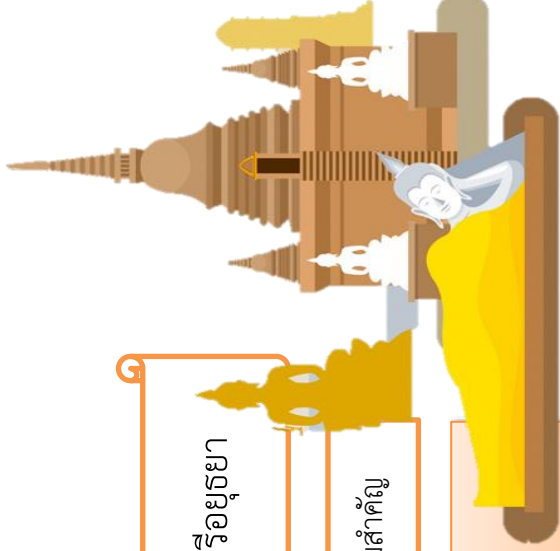
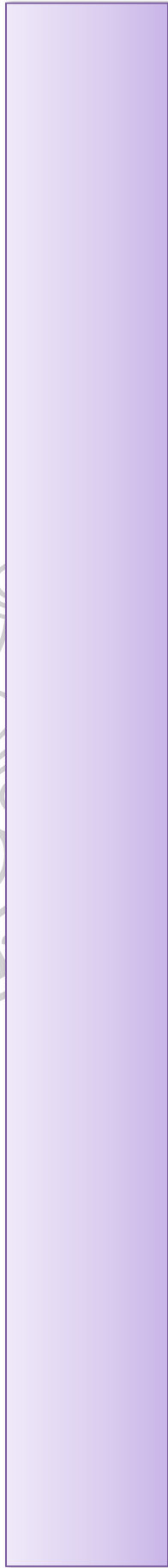
แหล่งข้อมูล.....วันเวลา.....
เรื่อง.....
ความรู้ที่ได้รับ.....
.....
.....
.....
.....
.....

แหล่งข้อมูล.....วันเวลา.....
เรื่อง.....
ความรู้ที่ได้รับ.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 4 ลำดับแผนภาพความคิดก่อนเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ให้นำข้อมูลจากใบงานที่ 3 สรุปสาระสำคัญของรายการภูมิประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลำดับความสำคัญ

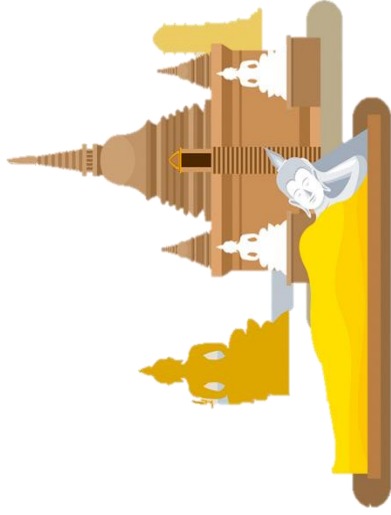
ใบงานที่ 4 ลำดับแผนภาพความคิดก่อนเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ 1 ให้ผู้เรียนเขียนนำข้อมูลจากใบงานที่ 4 มาเขียนเป็นแผนภาพความคิดเรื่องประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ใบงานที่ 5 เขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง : ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมวาดภาพประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 6 วิจารณ์การเขียนบรรยายประวัติของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

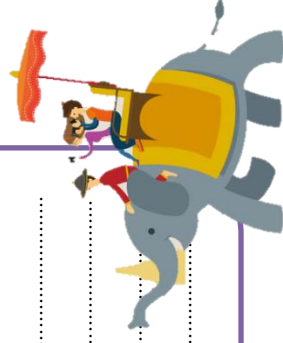

กลุ่มนำเสนอ.....
เรื่องที่นำเสนอ.....
ความคิดเห็น.....
จุดเด่น.....
จุดบกพร่อง.....
แนวทางการปรับปรุง.....

กลุ่มนำเสนอ.....
เรื่องที่นำเสนอ.....
ความคิดเห็น.....
จุดเด่น.....
จุดบกพร่อง.....
แนวทางการปรับปรุง.....

กลุ่มนำเสนอ.....
เรื่องที่นำเสนอ.....
ความคิดเห็น.....
จุดเด่น.....
จุดบกพร่อง.....
แนวทางการปรับปรุง.....

กลุ่มนำเสนอ.....
เรื่องที่นำเสนอ.....
ความคิดเห็น.....
จุดเด่น.....
จุดบกพร่อง.....
แนวทางการปรับปรุง.....

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำผลการตอบของนักเรียน ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัย การตอบคำถามของนักเรียนไม่มีคำตอบถูกหรือผิด และไม่ส่งผลเสียใด ๆ ต่อนักเรียน ให้นักเรียน พิจารณาและตัดสินใจด้วยตนเองจึงขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริง

2. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด โดยสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

3. ให้ผู้เรียนอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับความคิดเห็นที่ตรงกับระดับความ คิดเห็นของนักเรียนทุกข้อ

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของนักเรียน				
	ด้านการจัดการเรียนรู้					
1.	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับไม่สับสน ดึงดูดใจ					
2	สื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ					
3	ข้อมูลท้องถิ่นที่นำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้					
4.	บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง ผู้เรียนมีความสุขในการ ปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน					
5.	ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความ คิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม					
6.	ผู้เรียนมีความกล้าในการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน					
7	ผู้เรียนมีมารยาทในการวิพากษ์วิจารณ์					
	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็นของนักเรียน				
8.	นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
9.	ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ดีขึ้น					
10.	นักเรียนสามารถนำทักษะการเขียนสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ข้อสอบเป็นแบบอัตนัยมีทั้งหมด 2 ข้อ ข้อละ 12 คะแนน โดยใช้เวลาข้อละ 30 นาที ข้อ 1 ให้นักเรียนเขียนสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นประเพณีสงกรานต์ทุ่งแก มาเขียนเรียงความจำนวน 12 บรรทัด พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่อง

ตารางที่ 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 1 เรื่องการเขียนบรรยายประวัติของจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

ลำดับ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
1	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.1 ถูกต้องตามหลักการเขียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.2 ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.3 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.4 ระบุพฤติกรรมที่ปฏิบัติและประเมินได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.	เนื้อหา 2.1 ความละเอียด ถูกต้องตามหลักวิชาการและชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2.2 ครบถ้วน เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่หรือเกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
	2.3 ชัดเจน ไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.	สื่อการเรียนรู้ 3.1 เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.2 เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.3 สามารถนำไปใช้ได้ง่าย สะดวกและใช้ได้จริง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ 4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
	4.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.	การวัดและประเมิน 5.1 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5.2 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการในกิจกรรมการเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
	5.3 วิธีวัดและเครื่องมือมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 2 เรื่องการเขียนพรรณนาโบราณสถานสำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
1	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.1 ถูกต้องตามหลักการเขียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.2 ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.3 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.4 ระบุพฤติกรรมที่ปฏิบัติและประเมินได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.	เนื้อหา 2.1 ความละเอียด ถูกต้องตามหลักวิชาการและชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2.2 ครบถ้วน เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่หรือเกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	0	+1	+1	0.67	ไม่ สอดคล้อง
	2.3 ชัดเจน ไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.	สื่อการเรียนรู้ 3.1 เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.2 เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.3 สามารถนำไปใช้ได้ง่าย สะดวกและใช้ได้จริง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ 4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
	4.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.	การวัดและประเมิน 5.1 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5.2 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการในกิจกรรมการเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
	5.3 วิธีวัดและเครื่องมือวัดมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 3 เรื่องการเขียนเรียงความเกี่ยวกับภูมิปัญญา
ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
1	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.1 ถูกต้องตามหลักการเขียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.2 ครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.3 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.4 ระบุพฤติกรรมที่ปฏิบัติและประเมินได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.	เนื้อหา 2.1 ความละเอียด ถูกต้องตามหลักวิชาการและชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2.2 ครบถ้วน เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่ หรือเกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
	2.3 ชัดเจน ไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.	สื่อการเรียนรู้ 3.1 เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.2 เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.3 สามารถนำไปใช้ได้ง่าย สะดวกและใช้ได้จริง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ 4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และการวัดผล ประเมินผล	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
	4.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและวัยของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.	การวัดและประเมิน 5.1 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5.2 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับขั้นตอนและ กระบวนการในกิจกรรมการเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
	5.3 วิธีวัดและเครื่องมือมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนที่ 4 เรื่องการแต่งกลอนสุภาพเกี่ยวกับอาหาร
ท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
1	จุดประสงค์การเรียนรู้ 1.1 ถูกต้องตามหลักการเขียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.2 ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.3 สอดคล้องกับเนื้อหาสาระสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	1.4 ระบุพฤติกรรมที่ปฏิบัติและประเมินได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2.	เนื้อหา 2.1 ความละเอียด ถูกต้องตามหลักวิชาการและชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2.2 ครบถ้วน เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่หรือเกิดพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	0	0	+1	0.67	ไม่สอดคล้อง
	2.3 ชัดเจน ไม่สับสน เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3.	สื่อการเรียนรู้ 3.1 เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.2 เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3.3 สามารถนำไปใช้ได้ง่าย สะดวกและใช้ได้จริง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ 4.1 สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
	4.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถและวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5.	การวัดและประเมิน 5.1 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5.2 วิธีวัดและเครื่องมือวัดสอดคล้องกับขั้นตอนและกระบวนการในกิจกรรมการเรียนรู้	+1	0	+1	0.67	ไม่สอดคล้อง
	5.3 วิธีวัดและเครื่องมือมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ 14 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบวัดความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ลำดับ ที่	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้ (ตัวชี้วัด)	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความหมาย
			1	2	3		
1	การเขียนสร้างสรรค์ ร้อยกรอง	แต่งกลอนสุภาพ เกี่ยวกับเด็จพระนเรศวร มหาราช	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
2	การเขียนสร้างสรรค์ ร้อยกรอง	แต่งกลอนสุภาพ เกี่ยวกับประเพณีงานลอยกระทง ฟ้าอุษยามรดกโลก	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
3	การเขียนสร้างสรรค์ ร้อยแก้ว	เขียนบรรยายบุคคลสำคัญของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
4	การเขียนสร้างสรรค์ ร้อยแก้ว	เขียนเรียงความประเพณี ประเพณีสงกรานต์กรุงเก่าได้	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง

ตารางที่ 15 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้
ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

ลำดับ ที่	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	ความ หมาย
		1	2	3		
1	ด้านการจัดการเรียนรู้ 1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับไม่สับสนดึงดูดใจ	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
	2. สื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความ น่าสนใจ	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
	3. ข้อมูลท้องถิ่นที่นำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
2	ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ 4. บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง ผู้เรียนมีความสุขใน การปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
	5. ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟัง ความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
	6. ผู้เรียนมีความกล้าในการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
	7. ผู้เรียนมีมารยาทในการวิพากษ์วิจารณ์	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
3	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 8. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
	9. ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการเขียน สร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง
	10. นักเรียนสามารถนำทักษะการเขียนสร้างสรรค์ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	+1	สอดคล้อง

ตารางที่ 16 ตารางแสดงผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกณฑ์การประเมินแบบวัดความสามารถ
การเขียนสร้างสรรค์

ลำดับที่	คะแนนจากคนที่ 1 (คะแนนเต็ม 12)	คะแนนจากคนที่ 2 (คะแนนเต็ม 12)
1	5	6
2	9	9
3	10	10
4	9	8
5	8	9
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91		

นักเรียน คนที่	คนตรวจคนที่ 1 X	คนตรวจคนที่ 2 Y	xy	X ²	Y ²
1	5	6	30	25	36
2	9	9	81	81	81
3	10	10	100	100	100
4	9	8	72	81	64
5	8	9	72	64	81
Σ	ΣX =41	ΣY=42	Σ XY=355	ΣX ² =351	ΣY ² =362

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x กับ y
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด x
	$\sum y$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด y
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด x แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum xy$	แทน	ผลรวมของคะแนนชุด xy
	n	แทน	จำนวนคู่ของข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 17 วิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดความสามารถการเขียน
สร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

แบบวัด	คะแนนเต็ม	ข้อสอบร้อยแก้ว (12)		ข้อสอบร้อยกรอง (12)	
		ดัชนีความยาก (P)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	ดัชนีความยาก (P)	ค่าอำนาจ จำแนก (r)
	24	0.50	0.29	0.58	0.3

จากข้อมูล ข้อสอบที่สามารถนำมาใช้ได้มีค่า (p) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 1.00 โดยมีค่าดัชนีความยาก (P) ข้อสอบร้อยแก้ว 0.50 ข้อสอบร้อยกรอง 0.58 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ข้อสอบร้อยแก้ว 0.29 ข้อสอบร้อยกรอง 0.3

ค่าความเชื่อมั่นแบบ Cronbach's Alpha ของแบบวัดความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์มีค่าเท่ากับ .957

ตารางที่ 18 ตารางแสดงคะแนนความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

คนที่	ทดสอบก่อนเรียน (24 คะแนน)	ทดสอบหลังเรียน (24 คะแนน)
1	13	16
2	13	15
3	14	17
4	10	13
5	14	17
6	13	16
7	13	17
8	13	16
9	14	16
10	13	16
11	13	15
12	14	17
13	13	15
14	17	19

ตารางที่ 18 ตารางแสดงคะแนนความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
(ต่อ)

คนที่	ทดสอบก่อนเรียน (24 คะแนน)	ทดสอบหลังเรียน (24 คะแนน)
15	16	18
16	14	16
17	15	18
18	14	17
19	15	19
20	14	16
21	13	15
22	16	18
23	13	16
24	14	17
25	13	16
26	13	17
27	13	16
28	16	18
29	16	18
30	14	18
31	15	18
32	13	18
33	15	19
34	13	15
35	13	15

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบค่าที แบบไม่อิสระต่อกัน (T-test Dependent)

การสอบ	จำนวนนักเรียน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ก่อนเรียน	35	12.23	4.088
หลังเรียน	35	14.31	4.129
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .917			

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับข้อมูลท้องถิ่น

Descriptive Statistics			
	N	Mean	Std. Deviation
1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับไม่สับสน ดึงดูดใจ	35	4.0000	1.08465
2. สื่อที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	35	4.5714	.73907
3. ข้อมูลท้องถิ่นที่นำมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	35	4.2286	.84316
รวมด้านการจัดการเรียนรู้	35	4.2663	.85811
4. บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง ผู้เรียนมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอน	35	4.6286	.64561
5. ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	35	4.4286	.73907
6. ผู้เรียนมีความกล้าในการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน	35	3.7429	1.12047
7. ผู้เรียนมีมารยาทในการวิพากษ์วิจารณ์	35	4.4286	.73907
รวมด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	35	4.3071	.77433
8. นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	35	4.4857	.74247
9. ช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ดีขึ้น	35	4.1429	1.11521
10. นักเรียนสามารถนำทักษะการเขียนสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	35	4.1714	.95442
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ	35	4.2663	.91048
รวมทั้ง 3 ด้าน	35	4.2829	.83013
Valid N (listwise)	35		

